

Me|unarodna konvencija za
el i mi ni rawe na si te obl i ci na
rasna di skri mi naci ja

Patokaz za nevl adi ni
organi zaci i

ME|UNARODNA KONVENCIJA ZA ELIMINIRANJE OBLIČNA RASNA DISKRIMINACIJA:

PATOKAZ ZA NEVLADINE ORGANIZACIJE

© Grupa za Prava na Malcinstva i I MADR
2001

Avtorski prava.

Mat erijal ot na ova izdani e mo`e da se prei spe~at i za
nastava ili drugi nekomercijalni celi. Ni eden del ne
t reba da se prei spe~at i za komercijalni celi bez
pret hodna dozvol a od avtor it e na ovoj vodi ~.

Za podet al ni inf ormaci ve mol ime obrat et e se kaj
GPM.

Eden kat al og na ova izdani e se ovozmo`i od

Brit anskat a Bibliot eka.

I SBN 1 897693 73 7.

I zdaden vo Januari 2001.

Di zajn Kavit a Graphi cs

Pe~at ena na recikli rana hart ija.

Priзнания

GPM i I MADR mu i zrazuvaat blagodarnost na
Mini st erst vot o za NadvoreĖni rabot i na Vel i ka
Bri t anija i Komonvel t ot , Fondacij at a Charles Stewart
Mott, Mini st erst vot o za NadvoreĖni Rabot i na
Danskot o Kral st vo i na si t e organi zaci i poedi nci
koi dadoa f i nansi ska pomoĖ za ova izdani e.

I MADR i GPM im se zabl agodaruvaa na celi ot
personal i ~it at eli, nezavisni st ru~waci koi go dadoa
svojot pri dones za ova izdani e a osobeno Geoffrey
Gowlland i Ryo Onoyama (Uredni ci t e na I MADR) i
Margot Salomon (Kordnat or na programat a na GPM) i
na Katrina Payne (Uredni kot na GPM).

AVTORI

Avtori na ovoj pri ra~nik se personal ot na I MADR. Atsuko Tanaka, pretstavni k na I MADR vo ON e
glavni ot avtor so pomo{ na Yoshinobu Nagamine i so edna osobena sorabotka so Theo van Boven, ~l en na
Upravni ot Odbor na I MADR.

Me|unardna Grupa Za Pravata Na Malcinstvata (GPM)

GPM e edna me|unardna nevladina organizacija koja
raboti za obezbeduvawe na pravata na etni~kite
malcinstva, religiozni i jazi~ni malcinstva vo celi ot
svet i za unapreduvawe na sorabotkata pome|u zaedni ci te.

GPM:

- gi razgleduva i objavuva dobro istra`enite
izve{tai, knigi i drugi dokumenti za
pra{awata na malcinstvata.
- gi promovira pravata na malcinstvata preku
direktna zaĖti ta na isti te so me|unardni
forumi i razgovori so vladi.
- se potpi ra na gl obal nata mre`a na organi zaci i te
~ija mi si ja e ista i na malcinski te zaedni ci
za sorabotuvawe po pra{awa za malcinski te
prava.

Site nara~ki za ovoj pri ra~nik treba da se pratat do
GPM. Za podetal ni inf ormaci i kontakti rajte:

Minority Rights Group International
379 Brixton Road
London
SW9 7DE
UK
Tel: +44 (0)20 7978 9498
Faks: +44 (0)20 7738 6265
E-mail: minority.rights@mrghmail.org
Website: www.minorityrights.org

Me|unardno Dvi`ewe Protiv Site Obl i ci na Diskriminacija i Rasizam I MADR i I (MDPDR)

I MADR e me|unardna neprof itabil na i nevladina
organizacija za ~ovekovi te prava koja se zal aga za
elimi ni rawe na si te obl i ci na diskriminacija vo cel i to
svet. Sozdava sol idarnost pome|u diskriminirani te i go
unapreduva me|unardni ot re`im za ~ovekovi prava.
Formirana vo 1988 god od edna od najgol emi te Japanski
malcinstva, Burakumi n, I MADR se proĖiril da bi de edna
svetska mre`a za zagri`enite malcinstva i gra|ani so
regionalni te komisi i vo Azija, Severna Amerika,
Lati nska i Evropa. I MADR se vkl u~il vo proekti koi se
so~i nuvaat od pet oblasti na programi: elimi ni rawe na
rasi zmot i rasnata diskriminacija; me|unardnata
za{ti ta na malcinski te prava; unapreduvawe na `rtvi te
na pove}ekratna diskriminacija; pomo{ za domorodci te.

I sto taka I MADR ima i konsultativen status so
Socijalni ot i Ekonomski ot Sovet na ON (ECOSOC). Za
podetal ni inf omaci i obratete se do:

I MADR
3-5-11 Roppongi, Minato-ku
Tokyo 106-0032
Japan
Tel: + 81 3 3586 7447
Fax: + 81 3 3586 7462
E-mail: imadris@imadr.org
Website: www.imadr.org

Prvo izdavano na angliski kako The International
Convention on the Elimination of All Forms of Racial Dis-
crimination: A Guide for NGOs, © Minority Rights Group,
London, UK i International Movement Against All Forms
of Discrimination and Racism Tokyo, Japan, 2001.

Ovaa edicija © ADI , Gosti var, Makedonija 2001
Makedonski prevod © ADI , Gosti var, Makedonija
ISBN 9989 133 06 9

Asocijacija za Demokratska Inicijativa i Minor-
ity Rights Group mu se zabl agodaruvaa na Charles
Stewart Mott Foundation, European Commission i UK De-
partment for International Development - Know How Fund
za ni vnata f i nansi ska podr{ka na projektot za
prevodot na makedonski jazik.

Prevede: Neim Tahiri Lektura: Lulzim Hazi ri
Tira` :1.000 primeroci

ME\UNARODNA KONVENCIJA ZA ELI MI NI RAWE NA SI TE OBLI CI NA RASNA DI SKRI MI NACI JA: PATOKAZ ZA NEVLADI NI TE ORGANI ZACI I

SODR@I NA

STRANA

Re~ni k.....	i
Predgovor.....	ii
DEL I — I CERD i Negovi ot Nadzoren Organ	7
1. Hi storijat	7
2. [to e I CERD ?	7
3. Nadzorni ot Organ na I CERD: Komi si jata za El i mi ni rawe na Rasnata Di skri mi naci ja (CERD)	12
A. Pri rodata na CERD	12
B. Postapki na rabotata.....	13
a) Si stemot na i zvestuvawe.....	13
b) Me udr` avni ` al bi	14
c) Poedi ne~ni ` al bi i li komuni kaci i komuni kaci i	15
C. Ponatamo{ ni i novati vni postapki	15
D. Vl i jani eto na I CERD vrz dr` avi te.....	17
DEL II — Pri donesot na NVO za rabotata na CERD.....	18
1. Postapka na i zvestuvawe.....	18
A. ^ ekori koi treba da se prevzemat pred I CERD da go razgl eda i zve{ tajot na dr` avata..	18
B. Dodeka se razgl eduva i zve{ tajot.....	23
C. Po sostanokot - i dni ~ekori	24
2. Poedi ne~ni te postapki za komuni kaci ja/^ al bi spored ~l en 14 na I CERD	26
3. Drugi akti vnosti koi NVO bi sakal e da gi zemat vo predvi d.....	27
ANEKSI TE	29
Aneks I: Statusot na Konvencijata	29
A. ^ l enki te na I CERD, od 16 noemvri 2000	29
B. I zjavi te na ~l enki te pred I CERD	29
C. Poedi ne~ni te ` al bi razgl edani spored postapkata predvi dena od ^ l en 14 na I CERD po~nuvaj}i od 11 noemvri 2000	31
Aneks II: Model ot f ormat za komuni kaci i/^ al bi	32
Aneks III: Op{ ti te Preporaki usvoeni od strana CERD	33
A. Spi sokot na Op{ ti te Preporaki	33
B. Cel osni ot tekst na Op{ ti te Preporaki	33
Aneks IV: Cel i ot tekst na usvoeni te i zjavi od strana na CRED	47
Aneks V: Tekstot na I CERD	48
Bel e{ ki	56
Sel ekti rana bi bl i ograf i ja	59
Pronao awe na dokumenti i i nf ormaci i na i nternet	60
Kori sni adresi	61

RE^NI K

CERD - Komi si jata za El i mi ni rawe na Rasnata Di skri mi nacija e stru~no telo odgovorna za nadgleduvaweto na sproveduvaweto na odredbi te na I CERD od strana na ~lenki te.

Zaklu~oci - Ovie obezbeduvaat kolekti vni viduvawa i procenki na CERD vo vrska so prezentacijata na izve{ tajot na ~lenkata. Zaklu~oci te se vo format na: voved, faktori te i pote{ koti ite koi go popre~uvaat implementi raweto na Konvencijata, poziti vni apsekti, glavni problemi i predlozi i preporaki.

Rani merki za predupreduvawe - ovie bea vovedeni vo redovnata programa na CERD vo 1994 god. Tie se stremat za popre~uvawe na postojni te probl emi da ne prerASNAT vo sudi ri i se vkl u~uvaat merki za gradewe na doverbata za da gi utvdati poddr`at faktori te koi ja zasil uvaat i zajaknuvaat rASNATA trpel i vost, a osobeno da go popre~uvaat prodol` uvaweto na prethodni te sudi ri.

GS - General noto Sobrani e e glavnoto telo na ON koja go so~i nuvaat pretstavni ci od si te ~lenki i sekoj od niv ima pravo na eden gl as. CERD godi { no mu podnesuva izve{ taj za negovi te akti vnosti na General noto Sobrani e preku General ni ot Sekretar, kako i za predlozi te (Zaklu~oci te) i Op{ ti te Preporaki { to gi usvojuva vrz osnova na razgleduvaweto na izve{ tai te i inf ormaci ite dobi eni od ~lenki te.

Op{ ti Preporaki - ovie preporaki se i zgotvat od strana na CERD za da obezbedat tol kuvawe na sodr` i nata na ~lenovi te na I CERD i mo`at da se koristat na tematski temi. I ako tie ne obvrzuvaat zakonski, Op{ ti te Preporaki i maat zna~ajna te` i na i ni vna cel e da im dava upatstva na ~lenki te za ni vni te obvrski vo Konvencijata.

I CERD - Me|unarnodata Konvencija za El i mi ni rawe na Site Obl i ci na Rasnata Di skri mi nacija e edna od 6 najgol emi Dogovori za ~ovekovi prava od strana na ON i e edna od prvi te koja ima formirano mehani zam za nadgleduvawe. I CERD e najseopf atni ot me|unaroden zakonski i nstrument koj mu se

osvrnuva na rASNATA di skri mi nacija koja se def i ni ra kako sekakva razli ka, i skl u~uvawe, restri kcija ili pri strasnost vrz osnova na rasata, bojata, potekl oto, nacionalnata ili etni ~kata pripadnost koja ima za cel vlo{ uvawe na pravata, u` ivaweto, na ista ramnote`a na ~ovekovite prava i fundamental ni te slobodi vo politi ~ki ot, soci jal ni ot, kul turni ot ili vo bi lo koja druga oblast najvni ot ` i vot (^ len 1.1). Tuka zemaat u~estvo 156 dr` avi ~lenki (od septemvri 2000). **NVO** - nevl adni te organi zaci i se nezavni i nekomercijalni organizaci i koi ne se formirani od vladi ili me|uvl adni organi. Nivnata programa mo`e da bide me|unarnoda ili doma{ na i ni vni te cel i mo`at da opf ata ni za oblasti od javen interes (pr...ovekovi prava, za{ ti ta na sredi nata). NVO se stremat kon donesuvawe na promeni vo ni vna oblast na dejnost.

NVO vo konsultati ven status so Ekonomski ot i Soci jal ni ot Sovet (ECOSOC) - vo pridobivki te na konsultati vni ot status se vkl u~uvaat: lesen pristap do inf ormativni resursi vo ON i u~estvo vo razni organi na ON, kako i gol emi me|uvl adni konf erenci i. Eden gol em broj na NVO pri donesuvaat za rabotata na ON so obezbeduvawe na kori sni i nf ormaci i i ekspertiza i so nudewe drug pri dones za i zgotvuvawe na novi te me|unarnodi standardi.

Postapka za razgleduvawe - ova be{ e vovedeno vo redovni ot dneven red na CERD vo 1991 so cel da se vr{ i eden pregl ed na sproveduvaweto na Konvencijata vo ti e slu~ai koga izve{ tajot na ~lenkata mnogu zadocnuva, so kori stewe na prethodni ot i zve{ taj na dr` avata so zemawe vo predvid na drugi te bi tni i nf ormaci i.

Dr` avite ~lenki - dr` avi koi gorati f i kuval e ili pristapile kon edna Konvencijata

I tni postapki - ovie bea vovedeni vo redovnata programa na CERD vo 1994 god, i im odgovoruvaaat na problemi te koi baraat i tno vni mani e za da se popre~i ili ograni ~i brojot na seri ozni te prekr{ uvawa na Konvencijata. Spored ovie postapki, CERD ja razgleduva sostojbata bez periodi ~ni izve{ tai od zasegnatata ~lenka

Predgovor

Vo 1998 god. ON ja proslavuvi 50 godi { ni nata na usvojuvaweto na Uni verzal nata Deklaracija za ^ovekovi Prava. Taa godi { ni na obezbedi eden istoriski i soodveten moment za prepo-
nuvawe na napori te niz cel i ot svet za i spol nuvawe na cel i te na Tretata Deceni ja na ON za Borba Protiv Rasi zmot i Rasnata Diskrimi nacija (1993—2003) i na revidi ranata Programa za Akcija za Deceni jata.

Vo ovoj pravec, General noto Sobrani e na ON na 52-ta sedni ca vo 1997 god odl u-i da ja svi kuva tretata Svetska Konferenci ja Protiv Rasi zmot, Rasnata Diskrimi nacija, Ksenof obijata i Netrpel i vosta ne podocna od 2001 god.

Me|u mnogute svetski organizacii koi ja pri fatija ovaa i nici jati va u-estvuva{ e i Me|unardnoto Dvi `ewe Protiv Si te Obl i ci na Diskrimi nacija i Rasi zam (I MADR), me|unardna nevl adi na organi zacija koja se zal aga protiv rasnata diskrimi nacija i rasi zam i Grupaci jata za Pravata na Mal ci nstvata (GPM), me|unardna nevl adi na organi zacija koja raboti za unapreduvawe i za{ tita na pravata na mal ci nstvata i sorabotkata me|u zaedni ci te.

Vo noemvri 1998 god, I MADR, pri znavaj}i ja zna-ajnosta na sorabotkata pome|u me|unardnoti e i lokal ni te stvarnosti, ja zapo~na Me|unardnata Kampawa za Elimini rawe na Rasi zmot i Rasnata Diskrimi nacija (I CR 2001) za ef i kasna i mplementacija na programata na akcija i uspe{ noto svikuwawe na Svetskata Konferenci ja Protiv Rasi zmot.

Vo ramki te na I CR 2001, I MADR nastojuva da formira eden forum kade NVO, osobeno naci onal ni te NVO, mo` at da go spodelat ni vnoto iskustvo i steknuvaat znaewe za instrumentite vo borbata protiv diskrimi naci jata, osobeno za Me|unardnata Konvencija za El i mi ni rawe na Si te Obl i ci na Rasna diskrimi nacija (I CERD) vo 1965.

Od 1998 god, GPM i ma formirano i zapo~nato so sproveduvaweto na programata za akcija okol u Svetskata Konferenci ja i za negovi te podgotvitel ni nastani ~ija cel e da stekne vidli vosti i da promovira akcija za pra{ awa povrzani so diskrimi naci jata, i sklu-uvaweto i nepogodnata polo`ba od { to patat mal ci nstvata na svetot.

Rabotata na GPM se fokusi ra na pri nci pi te za u-estvo i sopsvenost na postapki te na

Svetskata Konferenci ja protiv Rasi zmot od strana na mal ci nstvata koi se nao|aat vo nepogodna polo`ba i za edna dol goro~na odr` liva rabota za i mplementi raweto na odredbi te na I CERD - osobeno na ti e povrzani so zabranite - marginal izacijata na mal ci nstvata i domorodci te. GPM i ma za cel da razvi e edna programa za akcija kon pogol ema vidli vosti e ef i kasnost na me|unardnoti e i naci onal ni te mehani zmi za i mplementaci ja na I CERD.

Vo red e da se sledat ovi e cel i - i vo ramki te na zgol emenata sorabotka pome|u I MADR, GPM i drugi te NVO - deka potrebata se utvrdi la za razvi vawe na al atki za akti vi sti te, za pri stap i kori stewe na me|unardnoti e i naci onal ni te standardi i mehani zmi za za{ tita na pravata. Ovoj pri ra~nik ja objasnuva i anal izi ra rabotata na Komi si jata na ON za El i mi ni rawe na Rasnata Diskrimi nacija (CERD) i i m pomaga na NVO i drugi te aktivisti koi sakaat da vr{ at kampawa i da se borat protiv diskrimi naci jata.

Nekol ku NVO mo` e da se somnevat vo kori sta na eden pri ra~nik koj ja potti knuva upotrebata na organi te na ON kako eden i nstrument. Ti e mo` ebi se razo~arani od dol gotrajni te procesi i o~i gl ednata otsutnost na bi lo kakov vid na vlij anie na sostojbata na lu|eto so koi se zani mavaat i zatoa prepo~ituvaat da i m i zbegnat na slo` enosti te na mehani zmi te na ON. Vkl u-enosta na CERD ne e edi nstveni ot na~in za izmenuvawe na modelite na diskrimi nacija; go i ma potencil al ot, me|utoa, za da bi de i nstrumental en vo vlij ani eto na poli ti ki te i praksata na vl adi te. Komi si jata isto taka e edno va` no sredstvo za gradewe na me|unardnata svest i pri ti sok i da i m obrne vni mani e na probl emi te so koi se soo~uvaat grupite ili poedincite. Znaeweto za Konvencijata i rabotata na Komi si jata mo` e da bi de edna mo}na al atka za NVO za za{ tita na ni vni te akti vnosti.

Ovoj pri ra~nik i ma dve cel i: prvo, se obi duvame da gi objasnuvame glavnite odredbi na Konvencijata i da ja osvetlime rabotnata postapka na CERD; vtoro, predl agame kakva ul oga mo` e da igraat NVO, vkl u-uvaj}i i vo rabotata na CERD i kako NVO mo` at da ja kori stat Konvencijata kako edna ef i kasna al atka za borbata protiv diskrimi naci jata i rasi zmot.

Slu` beni te dokumenti na ON i mi sl ewata na stru~waci te na Komi si jata vo vrska so rabotata na NVO }e se spomene niz cel i ot pri ra~nik I skustvoto na CERD so NVO }e se i l ustri ra vo obl i k na konkretni slu~ai.

So ogl ed na raznovi dnosta na NVO na cel i ot svet, ovoj pri ra~nik ne mo` e da obezbedi

seopfatni upatstva za site mo`ni merki i pati{ta koi mo`at da bidat otvoreni za site NVO. Sekoja NVO gi ima svoje pravila, mandati, stilovi i izvori; socijalne i politiki te opkru`uvava vo koi rabotat NVO vo golema mera se razlikuvaat. Spomenate predlozi i preporaki vo ovoj pri ra~nik treba da poslu`at kako edna pojdovna to~ka za ponatamo{ni razmisluvawa i dejnosti; }e zavisi od poedine~nite NVO za da gi razvie ponatamu ovie i da izrabotat sopstveni strategii.

I MADR i GPM se nadevaat deka ovoj pri ra~nik }e bi de kori sen za site tie koi se borat protiv diskriminacijata i razi zmot vo bilo koj del na svetot.

*Me/unarodno Dvi`ewe Protiv Site Oblici na Diskriminacija i Razi zam
Me/unarodna Grupacija za Pravat a na Malcinst vat a*

Noemvri 2000

DEL 1- I CERD i negovi ot nadzoren organ

1. I stori jat

Ve}e mnogu godi ni , borbata protiv rasna di skrimi nacija be{ e tesno povrzana so anti kol onijal i zmot. Vo borbata za pol i ti ~ka nezavi snot, narodi te koi bea pod kol onijal na domi nacija gi obvini a kol onijal ni te si li za kori stuvawe na rasna di skrimi nacija. Rasnata di skrimi nacija vo gl avno be{ e kori stena od bel i te lu|e protiv crni te. Ova objasnuva zo{ to zborot rasa se u{ te se kori sti vo vrska so bojata na ko`ata, i ako mo`eme da smetame deka negovata upotreba e zastarena ili nau~no neto~na. Vo 1950te, 1960te i 1970te koga zemji te vo Jug stanuvaa ~lenovi na ON, ON razvija zna~ajni pol i ti ~ki I pravni normi preku nekol ku i nstrumenti kako na pr. Dekl aracijata za Davawe na Nezavi snost na Kol onijal ni te Zemji i Narodi (1960) i Dekl aracijata za El i mi ni rawe na Site Obl i ci na Rasna Di skrimi nacija (1963). Me|utoa, treba da se potsetime deka obrazlo`eni eto na mnozi nstvoto { to stoe{ e zad usvojuvaweto na ovie dekl araci i be{ e da mu dadat kraj na di skrimi nacijata vo drugi te dr`avi i f aktot deka di skrimi nacijata mo`e da postoji i na doma{ na scena be{ e zanemarena.

So voveduvaweto na *apart hei dot* kako edna i nsti tuci onal i zi rana praksa i pol i ti ka vo Ju`na Af ri ka, negovoto skoro ednoglasno osuduvawe od strana na dr`avi te gi vodi kon eden bi ten skok napred vo borbata protiv di skrimi nacijata. Ova be{ e edno veruvawe deka rasi sti ~ki te praksi na edna dr`ava mo`e da bi dat zakonska gri`a na drugi te, taka gi ograni ~ija principi te na nacional ni ot suvereni tet. Vo ovoj hi stori ski kontekst vo 1965 se usvoi Me|unarodnata Konvencija za El i mi ni rawe na Site Obl i ci na Rasna Di skrimi nacija (I CERD) od strana na General noto Sobranie (GA) i jasno mu se osvrnuva na *apart hei dot* vo ^len 3.

Vo sl u~aj na eden of i cijal en rasi sti ~ki re`im kako { to e *apart hei dot* , mnogu lesno e da se posti gne koncenzus me|u dr`avi te za da go osudat toa. Ova mu ovozmo`i na ON da se bori protiv di skrimi nacijata vo ramki te na dr`avi te. Me|utoa vo 1970te i 1980te, dr`avi te ne sakaa ve}e da se nasl onat na I CERD bi dej}i ne sakaa da se otkri jat pred kri ti ki od drugi te dr`avi , NVO ili sami te ni vni gra|ani .

Me|utoa, deneska sme svedoci na edna renesansa na I CERD i mo`e da dobi e pove}e zna~ajnost vo i dni na: di skrimi nacija strogo e povrzana so pra{ awata kako na pr. ekonomska margi nal i zacija, f i nansi ski kri zi , emi gri rawe, branovi na begal ci , { verc na lu|e, i tn. Kr{ eweto na ~ovekovi te prava vo edna dr`ava lesno mo`at da stanat seriozna gri`a za drugi te; na primer, masivni ot bran na begal ci mo`e da bi de kako posledica na di skrimi nati vnata pol i ti ka na vl adata protiv edna etni ~ka grupa ili etni ~ko ~i stewe. Vo takvi te sl u~ai , drugi te dr`avi mo`at da i maat zakonski interes za da go f okusi raat vni mani eto na me|unarodnata zaedni ca na sl abata evi denci ja na ~ovekovi te prava na taa dr`ava.

Tuka, CERD mo`e da deluva kako eden va`en predupreduva~ki si stem. Vkl u~uvaweto na eden dobar broj na NVO vo borbata protiv di skrimi nacijata i sto taka mo`e da pri donese za poef i kasna i mpl ementaci ja na I CERD. Kako { to }e se prodi skut i ra podocna, NVO mo`at da gi ubedat vl adi te da se pri dr`at at pobl i sku do standardi te na I CERD I da ja promovi raat rabotata na CERD.

2. [to e I CERD?

ICERD se smeta kako edi nstveni ot me|unaroden praven i nstrument koj i m se osvrnuva na seopf atni te pra{ awa na rasnata di skrimi nacija. I CERD f ormi ra edno stru~no telo koja se so~i nuva od 18 stru~waci zadol`eni za nadgleduvawe na i mpl ementacijata na odredbite na Konvencijata. Eden od bi tni te aspekti na I CERD pokri vaweto na pravata na poedi nci te tuku i na kol ekti vi te kako { to e navedeno vo ^len 2 (a): sekoja ~lenka se zal aga da ne kori sti ni kakov vi d na rasna di skrimi nacija protiv l i ca, *grupi na l i ca* ili i nsti tuci i [...] (kurzi vni te bukvi dodadeni). Ova e osobeno i bi tno za mal ci nstvata i domorodci te ~i i kolekti vni prava mnogu ~esto podl egnat na di skrimi nacija. Pri ratifi kaci ja ili za~l enuvawe vo I CERD, sekoja ~lenka i ma obvraska da podnese periodi ~ni izve{ tai do CERD ili po barawe na CERD, za merki te koi gi prezemal e za i mpl ementi rawe na Konvencijata. (Podrobnosti za postapki te na podnesuvawe izve{ tai se dadeni ponatamu vo

ovoj pri ra~nik). Za da im pomogne na ~lenki te za sproveduvawe na ni vni te obvrski spored Konvencijata, CERD izgotvuva serija na predlozi i preporaki (poznati kako Op{ ti Preporaki) predvideni vo ^len 9.2 na I CERD i vrz osnova na razgl eduvaweto na izve{ tajot na dr`avata ili ~lenkata. Op{ tite Preporaki obi ~no se davaat koga Komi sijate ne e vo sostojba da najde dovol ni inf ormaci i za konkretni te ~lenovi na I CERD, { to e korisno za Komi sijata pri utvrduvaweto na f akti te na izve{ tajot i pri subl imi raweto na ni vni te pogledi. Ovie Op{ ti Preporaki mu ovozmo`uvaat na ~lenkata i Komi sijata podobro da gi razbi raat vi dovi te na pra{ awa i problemi so koi se soo~uvaat dr`avi te pri primenuvaweto na odredbi te na I CERD vo praksa. Op{ tite Preporaki isto taka mo`at da im pomognat na NVO da go razbi rat zna~ajot i implikaci i te na razni te odredbi od Konvencijata. Me|utoa, tie ne gi obvrzuvaat pravno ~lenki te. Osven Op{ tite Preporaki, Op{ tite Upatstva Vo Vrska so Formata i Sodr`inata na I zve{ tajot koj Treba da se Dostavi od strana na ~lenki te spored ^len 9, paragraf 1 od I CERD usvoeni od strana na CERD, slu`at za ef i kasno i mpl ementi rawe na uslovi te na Konvencijata.

Konvencijata e podel ena na dva dela: prvata, vo preambul ata, gi predvi duva zakonski te obvrski na ~lenki te; i vtorata go opi { uva sostavot na Komi sijata koj ja nadgl eduva i mpl ementi raweto na Konvencijata od strana na ~lenki te, i se opi { ani negovi te metodi. Vo sledni ot del, prvi ot del (^lenot 1—7) se rezi mi rani, so komentari i drugi inf ormaci i za pozadinata, vrz osnova na Op{ tite Preporaki usvoeni od strana na CERD.² Vtori ot del }e go objasni me vo Del 1, sekcija 3 na ovoj pri ra~nik, kade se zboruva za inovaci i te i evol uci jata na metodi te na CERD. Cel osni ot tekst na Op{ tite Preporaki kako i na I CERD se dadeni vo Aneksi te prilo`eni vo ovoj pri ra~nik.

^len 1 —Def inicijata na rasnata di skri mi naci ja

^len 1, para. 1, go def inira konceptot na rasnata di skri mi naci ja kako:

bilo kakva razlika, i sklu~uvawe, zabrana ili pri strasnost vrz osnova na rasa, boja, poteklo, nacionalna ili etni ~ka pripadnost koja ima za cel poni{t uvawe ili vlo{ uvawe na identit et ot, u`ivaweto ili

primenata, vo ista mera, na ~ovekovi te prava i fundament alni te slobodi vo politi ~ki ot, ekonomski ot, socijalni ot ili vo bilo kakva druga oblast na javni ot `ivot (naglasokot e dodaden).

Def inicijata na I CERD vredi da se spomene osobeno vo smisl ana nedi skri mi ni ra~ka osnova koi se nad kontekstot na kol onij alizmot i domi naci jata na bel ite, { to be{ e prvi ~nata gri`ana na Konvencijata, i osven bojata i rasata se vclu~uvaat, drugi osnovi kako na primer potekloto i nacionalnata ili etni ~kata pripadnost. Zatoa rasnata di skri mi naci ja kako { to e def inirana vo I CERD opfa}a eden {i rok spektar na dlaboko vkorenati di skri mi naci i, vclu~uvaj}i gi i tie di skri mi naci i protiv razni te mal ci nski grupi i domorodci. Na primer, i ako I ndija zazemastav deka I CERD ne e primenliv za di skri mi naci jata na Kastite no samo vrz osnova na rasa, Komi sijata utvrdila deka termi not poteklo vo ^len 1.1 ne se povi kuva samo na rasa i deka Kastite spa}aat vo domenot na Konvencijata.³

Komi sijata vo negovata Op{ ta Preporaka XXIV (55) potenci ra deka nekolku ^lenki samoi ni cijati vno odlu~uvaat koi grupi gi so~i nuvaat etni ~ki te grupi ili starosedel ci te koi treba spored nivnoto mislewe da se priznavat i treti raat kako takvi. Me|utoa, Komi sijata smeta deka:

Primenata na razli ~ni i neobjektivni krit erijumi so cel da se odredat etni ~ki te grupi ili domorodci te, koi vodat kon priznavawe na nekolku a odbivaat da gi priznaat drugi te mo`e da pri donesuva za razli ~en t ret man na razni te grupi vo ramki te na edna dr`ava.

Misl eweto na CERD e deka i denti f i kuvaweto na poedi nci te kako da se ~lenovi na edna rasna ili etni ~ka grupa }e bi de zasnovano vrz samoi denti f i kuvawe od sami te poedi nci, dokolku ne postoji drugo opravduvawe. Vo ova nasoka, Komi sijata smeta deka etni ~ki te karakteri sti ki na edna popul aci ja se od gol ema va`nost pri razgl eduvaweto na izve{ tai te na dr`avi te ~lenki i zatoa bara od ^lenki te da obezbedat inf ormaci i za maj ~ni ot jazik na narodi te so uka`uvawe na etni ~ki te razli ki zaedno so drugi inf ormaci i za rasata, bojata, potekloto, nacionalnata i etni ~kata pripadnost, koi mo`at da gi zemat od op{ testvenite anketi ili popisi.³ Vclu~uvaweto na inf ormaci i za sostojbata na

enata isto taka se smeta kako bitno za da Komisijata razgleda dali rasnata diskriminacija vlijae razli~no vrz ma`ite i enite.⁶

^lenot 1.2 i 1.3 od I CERD mu dovoluvaat na edna ~lenka da napravi razliki, zabrani, restrikcii ili pristrasnosti pome|u gra|anite i strancite i da ja tolkuva Konvencijata na na~in deka ne vlijae vrz zakonot za dr`avjanstvo, nacionalnosta i naturalizacijata pod uslov da ne vr{i diskriminacija protiv nekoja odredena nacionalnost. Me|utoa, stavot na CERD e deka Konvencijata vo op{to se primenuva za diskriminacijata protiv emigrante ili strancite. Ova tolkuvawe se razvilo kako posl edica na praksata vo mnogu zemji, vo glavno vo Evropa, vo koi kri teri umite za diskriminacija pome|u gra|anite i strancite o~igledno gi sledi etni~kite modeli i samo vo seve se diskriminira~ki. Spored toa, vo edna Op{ta Preporaka, Komisijata bara od ^lenkite cel osno da izvestuvaat za zakonot za stranci i negovata pri mena.

7Komisijata isto taka smeta deka Konvencijata ne smee da se tolkuva deka gi namal uva pravata i slobodite na drugite priznaeni vo drugi instrumenti a osobeno vo Univerzalnata Deklaracija za ^ovekovi Prava, Me|unarodni ot Dogovor za Ekonomski, Socijalni i Kulturni Prava i Me|unarodni ot Dogovor za Gra|anski i Politi~ki Prava (I CCPR). Ova konstatacija isto taka e vo soglasnost so rezolucijata 40/144 na 13 dekemvri 1985 na Generalnoto Sobranie, koja priznava deka za{titata na ~ovekite prava isto taka treba da se osigura i za strancite. ^len 1.2 se odnesuva na sostojbite vo koi razlikata pome|u gra|anite i strancite e stvarnost, kako vo slu~ajot na davawe odredeni politiki prava i pristap do odredeni javni kancelarii.

Treba da se zabele`i deka Konvencijata pokri va i dela~ii posl edici nenamerno `at da vodat kon diskriminacija, kako {to e navedeno vo ^len 1.1 koja se povi kuva na cel ta na *uki nuvawe* ili vlo{uvawe (kurzivni te bukvi se dodane). Primer e ukinuvaweto na tri kru`nata imigrantska politika na [vajcarija, koja gi kategorizira{e strancite vrz osnova na nivnata etni~ka pripadnost. Vladata argumentira{e, koga se razgl eduva{e prvi ~ni ot izve{taj na [vajcarija od strana na CERD vo mart 1998 god, deka negovata politika vo nieden na~in ne bila rasno diskriminira~ki.⁸

Me|utoa, Komisijata smeta{e deka konceptot i efektot na ovaa politika e diskriminira~ki

i e sprotivno na principi te i odredbite na Konvencijata.⁹CERD go potvrdi ova vo negovata Op{ta Preporaka XIV (42) koga izjavi deka diskriminacijata e sprotivno na Konvencijata ako negovata cel e vlo{uvawe na odredeni prava i slobodi. Ponatamu, so cel da se postigne ne samo rasnata ramnopravnost *de jure* tuku i ramnopravnosta *de facto*, ^len 1.4 na Konvencijata dovoluva da se prezemat posebni merki kako na pr. afirmativna akcija (ilipzitivna diskriminacija) za dobroto na rasno ili etni~ki marginalizirane te grupi ili poedinci. Tie se smetaat za zakonski pod uslov:

Takbit e merki da ne vodat kon odr`uvawe na oddelni prava za razli~ni grupi i deka t akvit e merki }e prest anat da se upot rebat po post ignuvawet o na cel it e poradi koi ovie merki prvi ~no bea prezemeni.

Me|utoa, deloto se smeta deka e sprotivno na Konvencijata koga ima edno neopravdano i razli~no vlijani e crz grupa koja se razli kuva od rasa, boja, poteklo, nacionalna ili etni~ka pripadnost¹⁰ (vidi ^len 2.2 na I CERD).

^len 2 —Obvrskata za odstranuvawe na diskriminacijata i unapreduvawe na razbiraweto

Spored ^len 2.1, ^lenkite imaat obvraska da osiguruvaat deka ne samo site javni organi i institucii, nacionalni i lokalni ne primenuvaat rasna diskriminacija tuku i da prezemat efikasni merki za da vr{at pregled na vladinata, nacionalnata i lokalnata politika, i da gi izmenat ili ukinat site zakoni ili odredbi koi sozdavaat rasna diskriminacija. Ponatamu, tie se dol`ni da mu stavat kraj na rasnata diskriminacija koja se vr{i od poedinci ili organizacii. Tie isto taka treba da pottiknat pove}e rasni organizacii.

Zatoa vo ^len 2.1, Konvencijata razjasnuva deka zabranata na rasnata diskriminacija ne se odnesuva samo na javni ot sektor tuku isto taka i na poedinci te i organizacii te vo obl asta na primer na obrazovani eto i osposobuvaweto, vrabotuvaweto, zdravstveni slu`bi, stanbeni zgradi i u~estvo vo kulturni aktivnosti. ^esto se zabele`uva deka mnogu dr`avi se u{te ne prezemal e dovolni ~ekori za da ja zabranat diskriminacijata vo ovie obl asti. Ponatamu, vo ^len 2.2, Konvencijata pak mu se osvrnuva na posebni te [...] merki koi treba da se prezemat vo socijalni ot, ekonomski ot, kulturni ot i drugi obl asti za da osiguraat soodveten razvoj

i za{ tita na odredeni marginalizirani rasni grupi ili poedinca koi im pri pa|aat na isti te. Spored ^len 2, bitno e ^lenki te da izvestuvaat detalno za postojne politiki i prakti, funkciite na javnite institucii i organi i relevantne zakoni, kako i obemot na zakoni koi se na sila. Isto taka e bitno i opisot na nekakvi usvoeni specijalni programi i proekti zapo~nati vo dr`avata koja izvestuva i kako istite vlijaat vrz celta za postignuvawe na rasna ravnopravnost me|u segmentite na naseleni eto.

Pri znavaj}i deka:

I spolnuvawet o na ovie obvrski mnogu zavisi od nacionalnite sproveduva~i na zakonot koi primenuvat policijski ovlast uvawa, osobeno ovlast uvawat azazadr`uvawe i apsewe i zavisi od toa dali se pravilno informirani za obvrski te na Konvencijata,

Komisijata na edna od negovite Op{ti Preporaki ja potencira va`nosta za edna intenzivna obuka nameneta za sproveduva~ite na zakonot za da se osiguraat deka tie go po~ituvaaat kako i za{titat ~ove~koto dostoinstvo.¹¹

^len 3 — Rasnata segregacija i apart hej dot

^lenot 3, koj zboruva za *apart hej dot*, prvi ~no se uka` uval i sklu~itelno vo Ju`na Afrika. Me|utoa, Komisijata pojasnuva deka ovoj ~len gi zabranuva site oblici na rasna segregacija ili podelenost vo site zemji, so ili bez inicijativa ili neposredna vklue~nost na javnata vlast.¹²

Komisijata zabele`uva deka:

*I ako sostojbit e na celosna ili delumna rasna segregacija se kreiral od vladini politiki, edna sostojba na delumna rasna segregacija mo`e istota aka da se pojavi od nenamerna posledica od delot o na fizi~ko lice. Vo mnogu gradovi modelite na `iveewe se vlijaat od grupnite razliki vo prihodi, koi ponekoga{ se kobiniraat so rasnite razliki, na bojata, poteklo, nacionalna ili etni~ka pripadnost, taka da `itelite mo`at da bidat etiketirani i poedincite patat od edna forma na diskriminacija koja rasnite osnovi se pome{ani so drugi osnovi.*¹³

^len 4 — Rasisti~ka propaganda, organizacii i aktivnosti

Komisijata vo mnogu navratija potencira{e golemata va`nost, a najmnogu vo Op{tite Preporaki, na ~lenot 4, koj sodr`i odredbi od zadol`itelnen karakter.¹⁴ Spored ovoj ^len i relevantne Op{ti Preporaki, ^lenki te se dol`ni da usvojat zakoni koi }e gi kaznat slednite dela: (i) {irewena idej vrz osnova na rasno domini rawe ili omraza; (ii) potiknuvawe rasna diskriminacija; (iii) dela na nasilstvo protiv edna rasa ili grupa koja mu pripa|a na druga boja ili etni~ka pripadnost; (iv) potiknuvawe na takvi dela i (v) obezbeduvawe na bilo kakva pomo{, vklue~vaj}i i finansijska, za rasiisti~ki aktivnosti. Ponatamu, organizacii te kako i nivnite aktivnosti i propaganda koi potiknuvaat ili promoviraat rasna diskriminacija mora da se proglasat za nezakonski i da se zabranat. Da se bide ~len na takvi organizacii kako i da se u~estvuva vo takvi aktivnosti e prekr{uvawe na zakonot. ^len 4 (c) gi podvlekuva obvrskite {to gi obvrzuvaat javnite organi na site administrativni nivoa, vklue~vaj}i go i op{tinskoto nivo.

Celosnoto po~ituvawe na ^len 4 e kompli~irano vo mnogu dr`avi, kade vladite mo`at da ja smetaat ova odredba deka prekomerno ja ograni~uva slobodata na izrazuvawe i slobodata na zdru`uvawe. Me|utoa, Komisijata veruva deka pravata za slobodno izrazuvawe i mislewe i zdru`uvawe ne se fiksni, tuku im podlegnuvaat na odredeni ograni~uvawa. Vo svojata Op{ta Preporaka XV (42), Komisijata go izrazuva svoeto mislewe deka zabranata za {irewena site idej zasnovani na rasna dominantnost ili omraza e vo sklop so pravata za slobodno izrazuvawe, so ogle na klauzulata deka obvrskite na ^lenot 4 treba da se ispolnat vo soglasnost so principite predvideni vo Univerzalnata Deklaracija za ^ovekovi Prava (^len 19) i prava jasno istaknati vo ^lenot 5 na ova Konvencija (privatna re~enica na ^lenot 4), koja treba da se razbira kako upatuvawe kon slobodnoto izrazuvawe i zdru`uvawe. Ponatamu, Komisijata gi potsetuva ^lenki te za ^lenot 20 od Me|unarodniot Dogovor za Gra|anski i Politi~ki Prava, koj bara od ^lenki te da zabranat so zakon bilo kakva nacionalna, rasna ili verska omraza koja sozdava potiknuvawe na diskriminacija, neprijateljstvo ili nasilstvo. Kako i da e, nekojku zemji, prete`no od Zapad, pri ratifikacijata na Konvencijata dadoa izjavi naglasuvaj}i ja gorenavedenata klauzula. Takva izjava se koristi od edna dr`ava za da dade svoje mislewe i tolkuvawe na ova klauzula. Ova treba da se razlikuva od poka`anata rezerva vo me|unarodniot zakon so {to dr`avata ~lenka

koga ratifikuje ili potpisuje meunarodna konvencija ili dogovor ne daje soglasnost za edna ili pove}ene govori odredbi.

Relevanten slu~aj — osuduvaweto na Jersild, Danski novi nar¹⁵

Ovo slu~aj dava objasnuvawe za tenzi i te koi postojat pome|u odredbite na ^lenot 4 i pravoto za slobodno izrazuvawe. Jersild, eden Danski novi nar, be}e obvinet od Danski ot sud spored ^len 266 (b) od krivi~ni ot zakon,¹⁶ koj be}e voveden vo Danska za da go primenat ^lenot 4 od I CERD, vo soglasnost so ^len 23 od krivi~ni ot zakon¹⁷ Na edna televizijska emisija, novinarot intervjuiral trojca ~lenovi na edna rasisti~ka grupa, 'Zelenoko{ula}ite', i be}e obvinet deka im pomaga i gi poddr`uva so toa {to im dozvolil da ka`at mnogu navredlivi i rasisti~ki izjavi za strancite i crnite lu|e. Danski te sudovi mislea deka delata na novinarot rezultiraa vo objavuvawe na rasisti~ki izjavi od strana na eden mal broj na lu|e. Slobodata za izrazuvawe spored Danski te sudovi ne be}e opravdana osnova za negovo osloboduvawe vo interes na za{tituvawe od rasna diskriminacija.

Vo razgl eduvaweto na izve{tajot na Danska vo 1990 god, nekolku ~lenovi na CERD trvdija deka se mnogu zadovolni so ishodont na slu~ajot, naveduvaj}i deka toa be}e 'najjasnata izjava koja e dadena do sega vo bilo koja zemja deka pravoto za za{tite protiv rasnata diskriminacija nadvladea nad pravoto za slobodno izrazuvawe'.¹⁸

Jersild go podnese slu~ajot pred Evropski ot Sud za ^ovekovi Prav, koj zaklu~i deka pravoto za slobodno izrazuvawe na novinarot koj se garantirava vo ^lenot 10 od Evropskata Konvencija za Za{tita na ^ovekovite Prava i Fundamentalni te Slobodi se prekr{eni. Sudot isto taka navede deka obvrskite na Danska spored Evropskata Konvencija treba da se usoglasat so nejzinite obvrski vo I CERD.¹⁹

Tehnolo{ki ot razvoj na medijate, osobeno na Internet, pretstavuvaat eden nov predizvik vo odnos na implementiraweto na ^lenot 4 od strana na ^lenkite. ^lenkite treba da osigurat deka medijate bilo privatne bilo javne, koi snosat odgovornost, treba da gi primenat i nabluduvaat relevantnite standardi. Pokraj sredstvata za spravuvawe so ova novo pra{awe postoi I predlo`eni ot kodeks na odnesuvawe za korisnici te na Internet i obezbeduvawe na uslugi.²⁰

^len 5 — Ednakvi prava

Spored ^len 5 od Konvencijata, dr`avite ~lenki mora da garanti raat:

- deka site grupi i poedinici — nezavisnoodnvnata rasa, boja, nacionalna ili etni~ka pripadnost — mo`at ednakvo da gi u`ivaat pravata za ednakov tretman pred sudovite site drugi organi koi se zani mavaat so spoveduvawe na Pravda;
- pravoto za bezbednost i za{tita od nasilstvo ili telesni povredi, bilo toa da se predizvikal od strana na vladinite slu`benici ili fizi~ki poedinici ili grupi;
- site politiki i gra|anski prava;
- eden biten spisok na ekonomski, socijalni i kulturni prava;
- i mnogu bitno, pravoto za pristap do bilo koe mesto ili slu`ba nameneto za upotreba od op{tata javnost, vku~uvaj}i gi i privatnite, kako na primer prevozot, hotelite, restorante, kafii te, teatri te i parkovite.

Od ^lenkite se o~ekuva da izvestuvaat za nediskriminirakata i implementacijana sekoja od ovie prava i slobodi.

Spored Op{tata Preporaka XX (48) na CERD, Konvencijata go obvrzuva ^lenkite da ja zabranat i odstranat rasnata diskriminacija za gorenavedenite ~ovekovi prava vo ~len 5, po pretpostavka deka ovie prava postojat i se priznaeni vo zasegnatite dr`avi. So drugi zborovi, ovoj ^len ne gi objavuva i za{titiva gra|anski te, politiki te, ekonomski te, socijalni te ili kulturni te prava sam po sebe.

Komisijata isto taka priznava deka dr`avite mo`at da objavat restrikcii za pravata navedeni vo ovoj ~len kako {to e pravoto za u~estvo na izbori, za glasaawe i za kandidirawe koi mo`at da im se dadat samo na grajanite. Me|utoa vo takvite slu~ai, dr`avite mora da se osigurat deka restrikcijata e vo sklad so ^len 1 na Konvencijata.

^len 6 — Sudski ot pat i nadomestokot

Mnogu ~estotvite na koi im se prekr{eni ~ovekovite prava se zanemarat i nivnite barawa za ot{teta ne se sfa}aat seriozno. Pri ratifikuvawe ili zalenuvawe vo I CERD, ^lenkite se zalagaat da obezbeduvaat efikasna za{tita i ot{teta za delata na rasna diskriminacija preku nadle`nite dr`avni sudovi ili drugi dr`avni institucii. Site lica pod nadle`nost na ^lenkata, dr`avjani

kako i nedr`avjani imaat pravo da baraat i dobijati od takvi te sudovi pravedna i soodvetna ot{ teta poradi materijalni te ili moralni te { teti pretrpeni kako posledica na takvata di skrimi nacija. Isto taka treba da se istakne deka dr`avni te sudovi i drugi te insti tucii im dozvoluvaat na ^lenki te eden odreden stepen na fleksibilnost vo smisla na merki te prezemeni za implementirawe na ovoj ^len. Obemot na ovi e merki vkl u-uvaaat mehani zmi za smiruvawe ili posreduvawe, formi rawe na administrativni organi za istra`uvawe, akcija na nadle`noto ministerstvo ili javni ot obvinitel ili ombudsmanot, spored konkretni ot praveni administrativen system na dr`avata ~lenka. Sankcii te mo`at da bi dat razli ~ni; vkl u-uvaj}i i sostanoci za smiruvawe za zasegnati te ~lenki, verbalni ili napi { ani ukori, ili nametnuvawe pari ~ni kazni ili zatvorski kazni. Vo soglasnost so op{ tite upatstva za izvestuvawe spored I CERD, spored ~len 6, Komi sijata bara od ^lenki te informaci za bilo kakvi sudski slu-ai vo odnos na ovoj ~len i za primenata na ova odredba od strana na drugi te organi na dr`avata.

^len 7 — Obrazovani i informaci

So cel da se bori protiv rasni te predrasudi i za promovirawe na prijatelstvoto, trpel i vosta i razbi raweto me|unarodni te i etni ~ki te grupi, ^lenki te potvrduvaat spored ^lenot 7 na Konvencijata deka }e prezemat i tni i efikasni merki vo obl asta na kul turata, obrazovani eto, informatikata i nastavata. Zborot Obrazovani e vo ovoj ~len ne se ograni ~uva samo na u-ili { no obrazovani e tuku isto taka se misli i na obu-uvawe, najmnogu na nastavni ci te i drugite stru ~ni lica kako na primer sproveduwa-ite na zakonot. Op{ tata Preporaka XIII (42) na Komi sijata gi povi kuva ^lenki te:

Da ja pregledat i podbrat obukat a za sproveduwa-ite na zakonot za da se i spol nat st andardi t e na Konvencijat a kako i Kodeksot na Odnesuvawe na sproveduwa-ite na zakonot (1979).

Vo svojata Op{ ta Preporaka XVII (42), Komi sijata isto taka im prepore ~uva na ^lenki te da formi raat dr`avni insti tucii za da im slu`at na sledni te cel i, me|u drugoto: a) da promoviraat po- i tuvawe za ~ovekovi te prava i ni vnata pravedna pri mena, sl obodni od bilo kakva di skrimi nacija kako { to e predvideno vo ^lenot 5 od I CERD; b) da gi razgledat slu`bani te politiki vo pravec na za{ ti tuvawe od rasna di skrimi nacija; c) da vr{ i

nabluduvawe na zakoni te dali se pri dr`uvaat na odredbi te na I CERD; d) da ja educira javnosta za obvrskite na ^lenki te spored I CERD.

Ponatamu, CERD mu obrnuva tesno vni manie na pra{ awata za toa dali ^lenki te ja zapoznavaat javnosta za ~ovekovi te prava vo op{ to i I CERD a osobeno CERD, i dali I CERD se ima prevedeno i pe- ateno na lokalni te jazici .²¹ Obi ~no, Komi sijata nao|a deka dr`avni te ne mu obrnuvaat dovolno vni manie na implementacijata na ^len 7 i informaci te dostaveni spored ~len 7 gi smeta za op{ ti i povr{ inski .

3. Nadzorni ot organ na I CERD: Komi sijata za El imini rawe na Rasnata Di skrimi nacija (CERD)

U { te od po- etokot be{ e jasno deka Konvencijata }e bi de efikasna samo dokol ku postoi eden nezavisen organ za nadgl eduvawe na implementacijata na obvrskite na ~lenki te predvideni vo I CERD. Poradi toa se formira CERD; ova dade pri mer; pet drugi sl i ~ni organi na ON za ~ovekovi prava bea formirani podocna, i meno, Komi sijata za ^ovekovi Prava (HRC), Komi sijata za El imini rawe na Diskriminacijata na @enite (CEDAW), Komi sijata Protiv Ma- ewe (CAT), Komi sijata za Ekonomski, Socijalni i Kulturni Prava (CESCR)²² i Komi sijata za Pravata na Decata (CRC).

A. Pri rodata na CERD

CERD go si ~i nuvaat 18 stru ~waci od visok moral i priznata nepri strasnost, koi slu`avt vo li ~en kapacitet (^len 8.1 od I CERD). ^lenovi te se odbrani za ~eti ri godi { en mandat na eden sostanok na ~lenki te (^len 8.4 i 5a), i i zbori te se odr`uvaat za pol ovi na od ~lenovi te seko i dve godi ni (^len 8.5a).

Pri i zborot na ~lenovi te na Komi sijata, mora da se zema predvid ednakvata geograf ska rasprostranetost i zastapuvaweto na razli ~nite formi na civilizacija kako i glavni ot praveni sistem (^len 8.1). Momentalno, vo CERD u- estvuva gol em broj na di pl omati vo sporedba so drugi te Konvencii . Ova mo` e da mu se prepri { uva na sf a}aweto na dr`avni te vorani te godi ni deka I CERD be{ e eden tu| pol i ti ~ki instrument otkol ku eden document so doma{ ni impl i kaci i. I ako ova sf a}awe se ima promeneto, praksata za i menuvawe i i zbor na stranski polit i ~ki stru ~waci vo CERD ostanalo i ponatamu.

Spored Konvencijata, Komisijata je gi utvrdi sopstveni te pravila na rabota i nema da pri mi naredbi od nadvor (^len 10). Navisti na, CERD e eden avtonomen organ { to e voobi~aena karakteristika na site vakvi organi so iskluk na CESC. Kako i da e, jaki organizacioni vrski so ON postojat:

- CERD be e formiran spored edna Konvencija zacrtana od strana na Podkomisijata na ON za Prevencija na Diskriminacijata i Za{tita na Malcinstvata (vo 1999 god Podkomisijata dobi drugo ime – Podkomisija za Unapreduvawe i Za{tita na ^ovekovi te Prava), i be e usvoeno — preku Komisijata za ^ovekovi Prava i od Ekonomski ot i Socijalni ot Sovet — od strana na GS.
- Momentalno, sostanocite na Komisijata se odr`uvaat dvapati vo godinata (Mart i Avgust) vo vremetraewe od tri do ~etiri nedeli²³ vo Kancelarijata na ON vo @eneva. Ponatamu, na Komisijata mu pomaga Sekretarijatot na ON (Kancelarija na Visoki ot Komesarijat za ^ovekovi Prava).
- Isto taka e bitno, CERD mu podnesuva izve{taj za negovite aktivnosti na GS preku Generalni ot Sekretar (^len 9.2).

B. Postapki na Rabota

CERD periodi~no gi razgl eduva pravni te, sudski te, admi ni strati vni te i drugi te ~ekori prezemeni od poedine~ni te ~lenki vo I CERD za da gi i spol nat ni vni te obvrski i da se borat protiv rasnata diskriminacija. Konvencijata obezbeduva eden broj instrumenti za ocenuvawe na naporite na dr`avite i celokupnata sostojba. Me|utoa, negovot tekoven mandat ne ja vkl uva i mo`nosta za ~lenovite na CERD da ia i stra`uvaat sostojbata po pat na terenski poseti, i ako Komisijata mo`e da i sprati eden ili pove}e od negovite ~lenovi po pokana na zasegnatata dr`ava poradi vospostavuvawe pobl i zok di al og na lice mesto.²⁴

a) Sistemot za I zvestuvawe (^len 9)²⁵

Spored ^len 9 od I CERD i po donesenata odluka od strana na Komisijata na negovot 38 sostanok vo 1990 god, site ~lenki se dol`ni da podnesat: (a) **eden prvi~en izve{taj** za period od edna godina po vleguvaweto na sila na Konvencijata za zasegnatata dr`ava, da obezbeduvaat seopfatni informacii za

zakonski te, sudski te, admi ni strati vni te i drugi te merki koi gi prezemat ~lenki te za sproveduvawe na odredbite na I CERD; (b) potoa, ponatamo{ ni **seopfatni izve{tai** sekoi ~etiri godini koi treba da sodr`at bilo kakvi novi nastani koi se imaat slu~eno po podnesuvaweto na posledni ot izve{taj, konkretni te informacii pobarani od CERD i odgovori na pra{awata koi ne bea dovolno objasneti na prethodni ot izve{taj; i **kratki izve{tai za informirawe** vo dvegodi{ni ot period, za da gi a`uriraat informacii te sodr`ani vo seopfatni ot izve{taj; i (c) **specijalni izve{tai** wkoga}e bara Komisijata, na primer koi se podneseni od strana na ~lenki te ~i i sostojbi se razgl eduvaat od strana na CERD soglasno ranite merki za predpreduvawe i itni te postapki.

Spored *Pri ra~nikot na I zvestuvawe na ^ovekovi te Prava*,²⁷ Komisijata o~ekuva prvi ~ni ot i seopfatni ot izve{taj da sodr`at informacii za: i) pri dr`uvawe na ~lenki te kon obvrski te spored ^len 1 od Konvencijata, ii) etni ~ki te karakteristika na dr`avati iii) tekstot za relevantni te zakoni, sudski odluki I propisi povrzani so ^len 1 do 7 na Konvencijata.

Obvrskata na Komisijata da mu podnese izve{taj na GS spored ^len 9.2 vo vraska so razgl eduvaweto na dobi eni te izve{tai e klu~no. Me|utoa, ^len 9, op{irno e opi{an i zatoa mu obezbeduva prostor na Komisijata da voveduva i novacii na negovata primena. Taka, vo ranata faza na postoeveto na CERD se odlu~i deka razgl eduvaweto na izve{tai te na ~lenki te }e se vr{i vo prisustvo na ~lenki te za da go ol esnat konstruktivni ot di jal og. Kako rezultat, ~lenki te pra}aa delegacii koi se so~inuvaa od vladini slu`benici vo na sostanocite na CERD koga ni vni ot izve{taj e zaka`an za pregl eduvawe. Osnovni ot document koj se razgl eduva od strana na Komisijata e dr`avni ot raport. Po zavr{uvaweto na Studenata Vojna, bea vovedeni proceduralni i novacii vo razgl eduvaweto na izve{tai te na ~lenki te:

- Nazna~uvawe na **Dr`aven I zvestuva~** — kako posledica na neformalni te konsultacii, ~lenovite na Komisijata sami te go podgotvuvaat razgl eduvaweto na izve{tajot na ~lenkata so razgl eduvawe na izve{tajot detalno vrzosnova na relevantni i verodostojni informacii. I zvestuva~ot na Dr`avat igra edna vode~ka uloga i pri razgl eduvaweto na izve{tajot i pri podgotuvaweto na zaklu~ocite. Vo me|uvreme, ostanatite ~lenovi na komisijata se slobodni da dadat svoj

pridones. Vo CERD ne postoi pred sesionalna rabotna grupa, kako tie formirani od neкои drugi Konvencii. Kako i da e I zvestuva~ot na Dr`avata mo`e — i ako retko — da podgotvi eden spisok na pra{awa odnapred za da mu go raspredeli na dr`avat koja podnesuva izve{taj kako i na drugi te~lenovi na Komi sijata.

- Koristewe na **odrug i izvori na informacii**. Se zema zdravo za gotovo deka slu`beni ot izve{taj podnesen od strana na ~lenkata e glavni ot i klu~ni ot izvor na informacii, nove}e dolgo vreme ostana mnogu proti vre~no faktot dali ~lenovi te na Komi sijata mo`at da se potprat na drugi izvori na informacii. Postepeno se pri fati deka drugi te materijali na ON, kako {to se izve{tai te na Specijalni ot I zvestuva~na Komi sijata na ON za ^ovekovi Prava i izve{tai i komentari od specijalizirani agencii, mo`at da se zemat vo predvid. Vo posl edni te godi ni, se zemeni vo predvid informacii od regionalni te institucii kako {to e Evropskata Komisija Protiv Rasizmot i Netrpelivosta (ECRI) i isto taka o NVO, i ovie informacii mnogu ~esto se spomnat vo diskusii te, i ako nekolku ~lenovi na Komi sijata prodol`uvaat da poka`uvaat rezerva vo vrska so ova praksa.
- I zgotvuvaweto na **Zaklu~ocite**. I ako vo minatoto, poedine~ni te ~lenovi bi iska`ale li~ni mislewa i procenki vo fazata na zaklu~ocite na izve{tajot na Dr`avata, Komi sijata kako edno kolektivno telo se vozdr`a od toa. Ova ve}ene e taka; I zvestuva~ot na Dr`avata so pomo{na Sekretarijatot, go podgotvuva prvi ot nacrt na Zaklu~ocite koja se so~inuva od razgl eduvaweto na pozitivni te razvoji, problemi i konkretni predlozi i preporaki. Prvi ot nacrt mu se distribuiraneformalno na ~lenovi te za da dadat komentari. I zvestuva~ot na Dr`avat podocna podnesuva vtor nacrt koj se diskutira i izmenuva na formalni (javni) sostanoci i na krajse usvojuva od Komisijata i mu se prenesuva na zasegnatata dr`ava, stanuvajavne dokumenti se vkl u~uva na godi {ni ot izve{taj na Komi sijata. Dr`avata ~lenka mo`e da podnese komentari vo vrska so zaklu~ocite koi {to treba da se vkl u~t na godi {ni ot

izve{taj na Komi sijata do GS (^len 9.2 na I CERD). Zaklu~ocite se edna bitna naprava za nabl uduvawe i edna efikasna alatka za sledewe na rabotata.

Vo vrska so sodr`inata na izve{tajot na dr`avata, komi sijata napravi neкои zabele{ki vo vrska so neкои nedorazbi rawa od strana na ~lenki te:

- Neкои ~lenki mislat deka ne se dol`ni da podnesuvaat periodi ~ni izve{tai bi deji ni vni te vladi smetaat deka rasnata di skriminacija ne postoi vo ramkite ne nivni te teritorii. Komi sijata smeta deka di skriminacijata e edna pojava koja momentalno ili vo bliska idni na }e postoi vo site zemji i zatoa site ~lenki se dol`ni da bidat pretpazlivi i di zvestuvaat za merki te prezemeni za da ja spre~at ili borat protiv rasnata di skriminacija.
- Neкои od izve{tai te na ~lenki te ostavat vpe~atok deka ako Konvencijata stanuva del na pravni ot red na dr`avata, toga{ne e potrebno da se prezemat ponatamo{ni zakonski merki.. Me|utoa, Konvencijata ne bara samo da se zabranat odredeni dela, tuku i povi kuva za da se prezemat merki vo sudski ot i admini strati vni ot sistem, kako i vo oblasta na kulturata, obrazovani eto i informatika. Sli ~no, ~lenkata ne gi ispolnuva svoite obvrski soglasno Konvencijata samo so osuduvawe na rasnata di skriminacija vo Ustavot na dr`avata.²⁸
- Vo nekolku slu~ai, vo izve{tai te ne se vkl u~uvaat tekstovite na anti di skriminativni te zakoni i relevantni te prakti. Za da im pomogne na ~lenki te vo izgotvuvaweto na izve{tai te, CERD im obezbeduva op{ti upatstva.²⁹

b) Me|udr`avni `albi (^len 11–13)

Site ~lenki na Konvencijata ja priznaaat nadle`nosta na CERD da prima i da deluva za edna `alba podnesena od strana na edna ~lenka za druga ~lenka koja ne gi ispolnuva odredbite na Konvencijata (^len 11.1). Me|utoa, ni edna ~lenka ne go napravil ova dosega, koja obezbeduva — dokolku problemot ne se razre{uva na druga ~in — zaka`uvawe na *ad hoc* sostanok na komi sijata za smiruvawe (^len 12). ^lenki te ne sakaat da ja koristat ova postapka bi deji e slo`ena i odzema mnogu

vreme. Ako dr`avi te sakaat da pokrenat slu-ai za navodni prekr{ uvawa vo drugi dr`avi, ti pretpo-i tuvaat da gi koristat organi te na ON, kako { to e Komi sijata za ^ovekovi Prava ili GS. Dosega, ni edna dr`ava ne gi koristil me|udr`avnite postapki vo niedna od Konveciite na ON za ~ovekovi prava.

c) Poedine~ni `albi ili komunikacii (^len 14)

Ovaa postapka za komunikacija im ovozmo`uva na poedinci te ili grupi te na poedinci da gi podnesat ni vni te `albi di rektno do CERD kako `rtvi na prekr{ uvawa na Konvecijata, no pod uslov dr`avata (i te) da ima (aat) dadena izjava deka ja priznava nadle`nosta na CERD spored ^len 14. Ova vleze vo sila vo 1982 god, koga deseti ci takvi izjavi bea napraveni od strana na edna ~lenka. Poedinecot ili grupata mora prvo da gi iscrpi site lokalni institucii. (Ponatamo{ ni podrobnosti za procesot i soveti za toa kako da se podnese edna `alba mo`at da se najdat vo Del II, sekcija 2 na ovoj pri ra~nik.)

Konvecijata ponatamu predvi duva vo negoviot ^len 14.2 deka ti e ~lenki koi davaat izjavi kako { to e predvideno vo paragraf 1 na isti ot ~len mo`e da formira ili uka`uva edno nacionalno telo nadle`no za primawe peti ci i od poedinci ili grupi na poedinci koi tvrdat deka se `rtvi na pravata prekr{ eni ~ii prava se predvideni vo I CERD i koi gi iscrpile site raspolo`livi lokalni organi. Samo dokolku baratelo ne uspeva da dobie od uka`anoto telo, toga{ mo`e da go podnese pra{aweto kaj Komi sijata. Luksemburg i Ju`na Afrika se ednistvenite ~lenki (od 1 januari 2000) koi nazna~ija vakvi organi soglasno ^len 14.2.

Vo odnos na poedine~nite proceduri na komunikacii vo ramkite na mehancizite za ~ovekovi prava na ON, ^len 14 od I CERD i praksata na Komi sijata pretstavuvaat nekolku posebni karakteristiki koi mo`at da ja razlikuvaat ova procedura od slinici proceduri spored drugite instrumenti za ~ovekovi prava. Na primer, ^len 14 im dozvoluva ne samo na poedinci te da tvrdat i podnesat `alba kaj Komi sijata deka se `rtvi na nekoj prekr{ uvawa na nivnite prava tuku i na grupni te poedinci. Ponatamu, komunikacijata i stovremeno mo`e da se razgl eda od Komi sijata, i ako taa komunikacija e vo postapka na nekoja druga me|unarodna institucija; i Komi sijata dava predlozi i preporaki a ne samo vi duvawa.

Me|utoa, ova postapka ne treba da se pome{a so nadle`nosta na sudovite. Odlukata na sudot

zakonski obvrzuva no predlozi te i preporaki te na Komi sijata ja nemaat i stata te`ina. Kako i da e, ovie predlozi i preporaki vo op{to se smetaat kako avtoritativni izjavi na eden nadle`en kvazi-sudski organ i se o~ekuva od ~lenki te da gi po-i tuvaat i se pri dr`uvaat konisti te. Vo ovaa nasoka, bitno e da medi umi te i op{tata javnost da se zapoznavaat za podneseni te slu-ai i iska`anite mislewa na Komi sijata.

C. Ponatamo{ ni i novati vni postapi

Tehni~ki, Komi sijata postojano se soo~uva so eden problem koj ja popre~uva negovata rabota i ne mo`at pravilno da go vr{at ni vni ot: toa e neuspahot na nekolku dr`avi ~lenki da podnesat periodni ~ni izve{tai — ili zadocnuvaat mnogu.

Razni pri~ini se spomnati kako { to e nedostigot na personalot sposoben za izvestuvawe za ~ovekovi te prava i tovarot na rabota koja ja imaat za ispolnuvawe na me|unarodnite obvrski za izvestuvawe pod eden gol embroj na instrumenti za ~ovekovi prava. Za da se справи so ovoj problem, Komi sijata na svojata 39 sesija vo 1991 god, odlu~i da ja razgl eda i implementacijata na Konvecijata vo ti slu-ai koga izve{tajot na ~lenkata zna~ajno docni, duri i bez izve{tajot za a`urirawe so koristewe na prethodnite izve{tai na ~lenkata kako osnova i so zemawe vo predvidi na drugite relevantni informacii (ova e poznato kako **postapka za pregled**).

Ova merka mu obezbeduva na Komi sijata da ima poefikasna kontrola na procesot na izvestuvawe, bi deji ednostavno ne mora da se potpira samo na dr`avata za da ja razgl eda i implementacijata na Konvecijata. Na ~lenkata ~ii izve{taj docni pove}e od pet godini mu se pra}a edno pismo i ja izvestuva deka pregledot }e se odr`i, a podocna se izvestuvaat za to~ni ot datum; pretstavnicite na dr`avata se pokaneti da u~estvuvaat na sostanokot. Ova e so cel da se pottiknuva dijalogot pome|u ~lenkat i Komi sijata i pokraj otsustvoto na izve{tajot, da obezbedi eden pregled na minimalno ni vo za site ~lenki. Vo pove}eto primeri ova postapka gi pottiknuva dr`avite da pobrzat so dostavuvaweto na izve{tai te i mu ovozmo`uva na Komi sijata da go prodol`i dijalogot so ~lenki te.

Druga i novati vna postapka be{e воведена на 45 sesija na Komi sijata vo 1994 god, koga se odlu~i deka preventivnite merki treba da bidat sostaven del na dnevni ot red na Komi sijata. Vo tie merki se vklu~uvaat **ranite merki za predupreduvawe i i tni te postapki**. Godi{ni te izve{tai na Komi sijata gi davaat slednite

objasnuvawa vo vrska so ovi e preventivni te merki :

Ranit e merki za predupreduvawe t reba da se naso-at kon spre-uvawe na postojnite problemi za da ne prerasnat vo konflikt i ist o t aka t uka mo`at da se vkl u-at i merki za gradewe na doverba za da gi ut vr di i poddr` i faktorit e { t oja zajaknuvaat ili zasiluvaat rasnata rpelivost , osobeno da spre-at prodol` uvawe na pret hodni konflikt i. Vo krit eriumite za ranite merki za predupreduvawe mo`at da se vkl u-at , na primer, slednite sostojbi :nemawe na soodvet no zakonodavst vo za def inirawe i zabranuvawe na site oblici na rasna diskriminacija, kako { t o e predvideno vo Konvecijata; nesoodvet ni mehанизmi za sproveduvawe ili implement acija, vkl u-uvaj} i go i nemaweto na post apki za ot { t et i; prisust vo na modelot na prerasnuvawe na rasnata omraza i nasilst vo, ili rasi st i-ka propaganda ili apeli za rasna net rpelivost od st rana na lica, grupi ili organizacii, pret e` no od st rana na izbrani ili drugi slu`benici; eden zna-aen model na rasnata diskriminacija e dokument iran vo socijalnite i ekonomskite indikat ori; i zna-ajni branovi na begalci ili raseleni lica kako posl edica na prekr{ uvawe na pravat a na malcinst vat a.

It nite post apki reagiraat za problemite koi baraat int o vni manie za spre-uvawe ili ograni-uvawe na obemot ili brojot na serioznite prekr{ uvawa na Konvecijata. Vo krit erioumit e za zapo-uvawe edna it na post apka se vkl u-uvaa t , na primer, prisust vo na seriozna ili masivna rasna diskriminacija; ili sostojbi vo koi post oi rizik za ponat amo{ na rasna diskriminacija

Relevanten slu-aj - L.K. protiv Holandija
Slednoto e edno rezime na komunikacijata br.4/1991 (L.K. p. Holandija) —eden od slu-ait e podneseni soglasno ^len 14, misleweto na Komisijata i idnite -ekori prezemeni od strana na -lenkata:

L.K., dr` avjani n na Maroko koj ` i vee vo Utrecht, Holandija, sakal da poseti edna ku}a koja mu se dava{ e podki ri ja nemu i na negovoto semejstvo, no edna grupa lu|e se sobrale pred ku}ata vi kaj}i, 'Ne sakame ve}e stranci', i neкои od ni v se zakani ja deka }e ja zapalat ku}ata dokol ku L.K. se sel il vo taa ku}a. Posle be{ e potpi { ana edna peticija od strana na 28 `itel i koi i maa napi { ano deka ku}ata ne mo` e da mu se dade na L.K.

L.K. podnese `alba tvrdej}i deka bil `rtva na rasna diskriminacija. Pove}eto od potpi sni ci te na peticijata bea i spraf uvani, no posle nekol ku meseci, javni ot obvi ni te pri okru` ni ot sud na Utrecht go izvesti L.K. deka slu-ajot ne bil prijaven kako krivi -no del o vo

negovata kancelarija bidej}i ne bil siguren deka se slu-il nekakov krivi -en prekr{ ok.

Advokatot na L.K. posle mu se obrati na Apelacioni t Sud na Amsterdam baraj}i nalog za da se podnese krivi -na prijava za potpi sni ci te na peticijata. Ova barawe be{ e odbi eno vrz osnova na javni ot i interes, tvrdej}i deka dokumentot nitu bil od navreduva-ka priroda nitu pottiknuval rasna diskriminacija.

L.K. podnese `alba do CERD, vrz osnova, me|u drugoto deka zabele{ kite i izjavite na `itelite bile rasno diskriminira-ki vo priroda, deka policijata ne deluva{ e brzo i efikasno vo istra`uvaweto na slu-ajot i deka Apelacioni t Sud ja odl o` il postapkata i se potpri l na nekompletni dokazi.

CERD na negovata 42 sesija vo mart 1993 god, odl u-i deka delata na `itelite bile diskriminira-ki nastroeni, deka istragata na policijata i obvi nitelstvoto bile nekompletni i koga se pravat zakani koi pottiknuvaat rasna diskriminacija, osobeno javni i od strana na grupa lu|e, toga{ dr` avata e dol ` na da vodi istraga pretpazljivo i brzo. Ponatamu, policijata i obvi nitelstvoto ne ponudile efikasna za{ tita i ot{ teta spored zna-eweto na ^len 6 od Konvecijata. Zatoa, CERD mu prepora-a na dr` avata -lenka da ja razgleda nejzidata politika i proceduri vo vrska so delata na rasnoto nasilstvo i da mu obezbedi na baratel ot soodvetna ot{ teta za pretrpenata moralna { teta. Koga go dostavi 13 peri odi -en izve{ taj do Komisijata, 30 Holandija dade dalekuse` ni informacii za novite i postrogi anti diskriminativni upatstva za policijata i za oddelot na javnoto obvi nitelstvo, koja isto taka gi po-ituval a i relevantni te preporaki na Komisijata vo slu-ajot na L.K. Ponatamu, Vladata izjavi deka vo konsultacii so advokatot na L.K. i sami ot L.K., mu obezbedil soodvetna kompenzacija.31

Sporod ovi e postapki Komisijata ja razgl eduva sostojbata bez peri odi -ni izve{ tai od zasegnatata -lenka.

Vo minatoto, CERD gi razgl eduva{ e slu-ait e vo porane{ na Jugoslavija i Regionot Greit Lejks vo Afrika. Isto taka drugi i tni si tuaci i bea pri fateni od Komisijata spored i tni te postapki, vkl u-uvaj}i go i izmenuvaweto na Naslovot za Zakonot na Domorodcite na Avstralija koj se smeta{ e deka e diskriminira-ki protiv domorodcite na Avstralija.

NB: Ranite merki za predupreduvawe i i tni te postapki mo`at da se pri menat amo od strana na -lenovite na CERD. NVO koi sakaat da gi implementiraat takvite merki mo`at da go napravat toa preku kontakti rawe na eden -len na CERD i baraat od nego da go napravi toa. Idnite -ekori od strana na NVO isto taka treba da se napravat preku eden -len ili -lenovi na CERD. Najskore{ ni ot i

najznačajni ot razvoj vo rabotata na CERD beše vo avgust 2000, koga CERD organi ziraše edna dnevna tematska di skusija — di skriminacijata na Romite — koj beše prv vakov nastan vo 30 godišno postoev na Komisijata. Ova prvi na tematska di skusija na CERD beše eden patokaz za razni patite. Prvo, toa vodeše izgotvuvawe na Opštite Preporaki utvrduvajќi eden broj na merki to vladi te na relevantni tenlenki na I CERD treba da gi prezemat za da ja podobrat sostojbata na Romite. Vo ova nasoka, treba da mu se obrne vnimanie na faktot deka izgotvuvaweto na Opštata Preporaka obino ponuva so dostavuvawe na eden nacrt od strana na eden leni koja ne e rezultat na di skusija. Vtoro, za da go maksimizira negovot pristap do postojnite istrauvawa, informacii i iskustvo, CERD na tematskata di skusija gi pokani regionalni te ustanovi kako i drugi organi i agencii na ON, posebno struwaci od Podkomisijata za Promocija i Zastitana ovekovite Prava i od Komisijata na Specijalnot I zvestuvawa ovekovi Prava i za Sovremeni Oblaci na Rasi zam. Komisijata isto takagi primil detalni te informacii, kako i izveštai od prva raka od NVO, osobeno za zasegnati te grupi, t.e. Organizacii te na Romite, so odruvawe na eden neformalen sostanok koristejќi go negovoto slubeno vreme za sostanoci i gi primanivni te izveštai.

I ako tematskata di skusija beše edna nova vo rabotata na CERD, toa ne beše nova vo organte za nabluduvawe na ON vo celina. Nekolku drugi organi za nabluduvawe ve imaa odrno tematski sesii ve nekolku godini i uspešno gi razvia metodite za vkluvawe na NVO na ti e tematski di skusii. Po uspehot na negovata prva tematska di skusija na tema di skriminacijata na Romite, se oekuva deka praksata na CERD za odruvawe na tematski sesii isto takagi se institucionaliziravo i dni na i deka se stane eden efikas del na rabotata na Komisijata.

D. Vl ijani eto na I CERD na dr`avite

Otkako vleze vo sila I CERD, promeni te vo razni dr`avi se zasluga na pozitvnoto vl ijani e na Konvencijata. Tuka se vkluvvaat:

- amandmani na dr`avni te ustavi za vkluvawe na odredbite za zabranuvawe na rasnata di skriminacija;
- sistemati en pregled na postojnite zakoni i propisi koi vodka kon izmenvawe na tie koi imaat za cel sozdavawe na rasna di skriminacija i

- donesuvawe na novi zakoni za da gi ispolnat barawata na Konvencijata;
- pottiknுவaweto na delata za rasna di skriminacija ili rasno nasilstvo se kaznivi po zakon;
- zakonski garancii i postapki za implementirawe protiv diskriminacijata vo odnos na bezbednosta na li nosta, politi kite prava, vrabotuvaweto, i veeweto, obrazovani eto ili pristap do oblasti i objekti nameneti za koristewe na opštata javnost;
- obrazovni programi nameneti za promovirawe dobri odnosi i trpenie pomeju rasni te i etni kite grupi;
- sozdavawe na ustanovi ili agencii za spravewe so problemite na rasnata diskriminacija i da gi zastitat interesi te na domorodci te i, vladi te baraat tehni ka poddrška od ON za prawata na antidiskriminativnoto zakonodavstvo i ot tete za rtvite.

DEL 2 — Pri donesot na NVO za rabotata na CERD

Vo Ekonomski ot i Socijalni ot Sovet (ECOSOC) i nejzi ni te pomo{ ni organi kako { to e Komi sijata za ^ovekovi Prava, NVO mo` at da dobi jat konsul tati ven status { to zna~i deka mo` at da stanat sostaven del na rabotnata postapka na ti e organi .33 Me|utoa, pove}eto od organi te na ON, vkl u~uvaj}i go i CERD, ne se organi na ON vo slu`bena smisl a. I pokraj sil ni te vrski so ON, koja i m obezbeduva uslugi na Sekretarijatot, ti e se sozdadeni od sami te Konvencii i pravil ata za konsul tati ven status ne va`at za niv. Kako posledica na toa, ne postojat ni kakvi slu`beni odnosi me|u CERD i NVO. I ako ovoj odnos e neformal en, va`nosta na pri donesot na NVO se pri zna va od strana na CERD. Se pove}e, ~lenovi te na CERD pri pretresuvawe na izve{tajot na dr`avata gi objavuvaat infomacii te dobi eni ili sobrani od nevl adini i izvori. I ako tekot na infomacii koi sti gnuvaat do ~lenovi te ne se sobi raat ili anal izi raat sistemati ~no, Slu`bata na Anti Rasti ~ka Infomacija (ARIS)³⁴—edna NVO smestena vo @eneva — i ma zada~a za povrzuvawe na grupi te za ~ovekovi prava so ~lenovi te na CERD i mu pomaga na vtoriot da dobie relevantni infomacii. Toa { to ime potrebno na ~lenovi te na CERD e pocelosna pretstava za sostojbata od toa { to e dadena na slu`beni ot izve{taj na ~lenkata. So drugi zborovi, NVO treba da gi zemat vo predvid pra{ awata kako { to se: dali postojat prazni ni vo slu`beni ot izve{taj; dali rabotitel o{ ose pretstavuvaat; dali se to~ni pretpostavki te, anal izi te i naglasoci te?

Osven { to na Komisijata mu obezbeduvaat infomacii, NVO osobeno ti e { to se aktivni na dr`avno nivo, isto taka mo` at da propagandi raat infomacii za I CERD ili za negovi ot proces na izvestuvawe me|u ni vni te ~lenovi i op{ tata javnost vo dr`avata. NVO mo` at da pri f atat pra{ awa koi se od gol ema va`nost za niv i da gi ocenat konkretni te komentari dadeni od strana na ~lenovi te na Komisijata za pra{ awa vo vrska so pri dr`uvaweto (nepri dr`uvaweto) na ~lenkata kon I CERD. Koga vl adata bi imala problemi so sproveduvawe na prep ora~ani te izmeni za zakonot, poli ti kata i praksata, NVO mo` at da mu slu`at na javnosta za da vli jaat ti e izmeni da se ostvarat.

1. Postapki na I zvestuvawe

Koga edno NVO mu obezbeduva infomacii na CERD, bitno e, vo interes na Komisijata I NVO, infomacii te da se dostavat na najefikasen na~in. Kako { to poka`ala praksata, eden ednostaven izve{taj za slu~ajni slu~ai ili ~lenovi dostaven do Komisijata obi~no nema da ima mnogu vlijani e. Isto taka mo` e da se slu~i i obilni te infomacii da bi dat probl em. Potrebno e edna dobro razvi ena strategija.

Najdobrata alternativa e da se izgotvi eden dopolnitel en izve{taj. Postojat dve na~ini za pi{uvawe takvi izve{tai; prvata e da izgotvi te eden seopf aten izve{taj koj gi zemat vo predvid site to~ki na izve{tajot na dr`avata i nudi dopolnitelni i poinakvi infomacii. Za ova e potrebno mnogu vreme i resursi, no izgleda e najefikasni ot na~in za obezbeduvawe na infomacii i verojatnosta za pri vlekuvawe na vni mani eto na Komisijata e mnogu gol ema. Vtori to pristap, ti e NVO koi ne se vo mo`nost da gi obezbedat potrebni te resursi, i ~ii aktivnosti se ograni ~eni na odredeni oblasti, bi bil da se fokusi raat na konkretni pra{ awa — kako { to se ti e { to vli jaat na posebni grupi, ili konkretni oblasti kako { to e obrazovani eto, vrabotuvaweto ili rabotni te uslovi.

Vo odnos na izgotvuvaweto na izve{tajot, sme dobie nekolku korisni soveto po pat na konsul taci i so ~lenovi te na CERD I po pat na barawe na i skustvoto na drugi NVO.

A. ^ekori koi treba da se prezemat pred pretresuvawe na I zve{tajot na dr`avata od strana na CERD

Koga treba da se dostavi izve{tajot na dr`avata ~lenka? — Kako { to objasni vme porano vo ovoj pri ra~nik, prvi ~ni ot izve{taj treba da se dostavi edna godina po vleguvawe vo sila na Konvencijata za zasegnatata dr`ava, a peri odi ~ni te izve{tai treba da se dostavat vo sekoi dve godini potoa. Infomacii za toa koga izve{tajot na dr`avata treba ili treba{ e da se dostavi mo` e da se dobi jat od zasegnatata vlada.

Od druga strana, NVO mo` at da mu se obratat na Sekretarijatot na CERD, ili da ja posetat

vebstrana na Kancelarijata na Visoki ot Komesarijat za ^ovekovi Prava (www.unhchr.ch).

Dali ve}e e ispraten izve{ tajot? — Obratete se do organi te na vladata koi se zadol`eni za podgotvuvawe na slu`beni ot izve{ taj za dostavuvawe do CERD (mnogu ~esto do Ministerstvoto za Nadvore{ ni Raboti) za da doznaete dali izve{ tajot e ispraten ili koga namerava vladata da go dostavi do Komisijata. Dokol ku izve{ tajot se u{ te se podgotvuva, NVO mo`a da pregovaraat so soodvetnata vl ast za da se vku-at vo procesot na izgotvuvawe. Nekoi vladi mo`at da bidat spremni duri i zainteresirani za da se posovetuvaat so dr`avni te NVO za da ne bidat kriti kuvani za nedovr{ en izve{ taj od strana na Komisijata. Vo drugi te dr`avi, sekakvi kontakti so vladata mo`at da bidat nevozmo`ni. Bez razlika na ishodont na takvite konsultacii so vladata, NVO se sovetuvaat da ja odr`at ni vnata nezavisnost. Dokol ku izve{ tajot ve}e e izgotven, obi ~no eden pri merok od vladata e na raspolagawe. Ako NVO-te imaat pote{ kotii za negovo dobi vawe, Sekretarijatot na CERD mo`e da go uka`e brojot na dokumentot za da se ispe~ati eden primerok od Kancelarijata na ON vo @eneva (vi di Kori sni adresi na krajot na ovo j pri ra~ni). Vakvite dokumenti isto taka se na raspolagawe na vebstranata na Kancelarijata na Visoki ot Komesarijat na ON za ^ovekovi Prava(www.unhchr.ch).

Koga izve{ tajot stignuva do Komisijata, po preveduvaweto na slu`beni te jazici od strana na Sekretarijatot na ON, zasegnatata dr`ava }e bi de stavena na spisokot na izve{ tai te koi se na procedura. Vedna{ po dobi vaweto na izve{ tajot, na sostanokt Komisijata obi ~no odlu~uva koi zemji na spisokot }e se razgl eduvaat na naredni ot sostanok i koi }e bidat nazna~eni za I zvestuva~i na Dr`avata. (Dokol ku Komisijata go dobi va izve{ tajot vo tekot na sostanokot, takva odluka mo`e da se donese na isti ot sostanok)

So ogle d na golemata rabota na Komisijata, izve{ tajot obi ~no }e se razgl eduva dve ili tri sostanoci posle negovot vku~uvawe na spisokot na ~ekawe. Melutoa, Komisijata im dava prednost na prvi ~nite izve{ tai, izve{ tai te dostaveni po dolgi zadocnuvawa i izve{ tai te od zemji te kade se slu~uvaat bi tni nastani.³⁶ Na NVO im prep ora~uvame da formiraat eden raspored za izgotvuvawe na dopolnitelni ot izve{ taj ili drugi te relevantni informaci i, otkako datumite za razgl eduvawe na izve{ tajot se utvrdeni.

NVO mo`at da stapat vo kontakt so

... I zvestuva~ot na Dr`avata — se prep ora~uva deka NVO koi planiraat da mu obezbeduvaat informaci na CERD da kontaktir at so I zvestuva~ot na Dr`avata za zasegnatata dr`ava.

I meto na I zvestuva~ot na Dr`avata mo`e da se dobie od Sekretarijatot na CERD, osven ni vni te kontakt detail, dokol ku toj dadol soglasnost da gi objavuva vo javnost iste te. I naku, stapete vo kontakt so I zvestuva~ot na Dr`avata preku Sekretarijatot.

NVO mo`at da mu prenesat na I zvestuva~ot na Dr`avata deka sakaat da podnesat dopolnitel en izve{ taj i da baraat soveti za sodr`inata i formatot na izve{ tajot i za toa koga i kade treba da se prati. Vo nekol ku slu~ai, mo`e da se zema vo predvid da se pokani I zvestuva~ot na Dr`avata da zema u~estvo na eden sostanok na dr`avni te NVO, osobeno ako NVO ne mo`at da bidat prisutni vo @eneva pri razgl eduvaweto na izve{ tajot na dr`avata. Nekoi od porane{ ni te I zvestuva~i na Dr`avi ni rekoa kakva e korista na takvite sostanoci.

... drugi NVO — Mnogu ~esto poef i kasno e da se podgotvi dopolnitelni ot izve{ taj vo sorabotka so drugi NVO. Pravej}i go toa, NVO-te mo`at da ja izbegnat duplici raweto na ni vnata rabota i da go koristat ni vnoto znaewe, materijali i resursi na efikasen a~in. Ponatamu, verojatnosta za pro~itawe na site izve{ tai na NVO e mnogu mala, dokol ku Komisijata pri ma premnogu. Oddelni izve{ tai koi zboruvaat za iste te pra{ awa mo`at duri i da gi zbunat stru~wacite i ne }e mo`at da ja razbi raat f akti ~kata sostojba.

Takvi ot pri od mo`e da ima dve formi: NVO mo`at ili da izgotvat eden zaedni ~ki izve{ taj so ime na koalicija ili mo`at da ja koordi ni raat ni vnata rabota za izgotvuvawe na poedne~ni izve{ tai. Ponekoga{ mo`e da bi de te{ ko da se formira koalicija, osobeno poradi toa { to NVO mo`at da imaat razli ~ni stavovi ili pretpo~ituvaat da gi iska`at svoite stavovi jasno otkol ku za da popu{ tat za nekoj raboti. No i pokraj ove nevoli, smetame deka mnogu mo`e da se dobie od takvi ot pri od poradi pogol emoto vl ijani e { to izve{ tajot bi go imal vrz ~lenovite na CERD.

Ilustracija — Sojuzot na Finska za ^ovekovi Prava

Sojuzot na Finska za ^ovekovi Prava (FLHR) se vku~il vo podgotvitelni ot proces na izve{ tajot na dr`avata Finskata

za si te Konvencii na ON, vključuj i go i CERD. I ako ne se predlo`uva deka Finskata praksa da stane eden model, toa e eden dobar primer za uspe`na sorabotka poem|u vladata i NVO. Spored G. Martin Scheinin, porane{ en predsedava~ na FLHR i momentalno ~len na Komisijata za ^ovekovi Prava na ON:³⁵

'I ako NVO iznao/aat pri~ini za da go kritikuvaat post oewet o na problemi vo vrska so ~ovekovite prava vo Finska, post oi i eden relativno dobar dijalog koj dobro f unskioni ra pome|u vladata i ~initelite na gra|anskot o op{t est vo, vključuj i gi i NVO. Edna dimenzija na ovoj dijalog e nazna~uvawet o na eden Sovet odaven Odbor za Me|unarodni Rabot i so ^ovekovi Prava, koj be{ e formiran od samata vlada, koj gi razgl eduva izve{t aite na Finska koi t reba da se podnest a do si t e Konvencii na ON, vo rana f aza. Pove}e od pol ovi nat a na ~lenovite na Odborot se predlo`eni od st rana na NVO ili se nezavisni akademski st ru~waci. Vo ovi e diskusii, NVO mo`at da imaat vlij anie na krajnat a verzija na izve{t ajot . Vo skoref nit e godini, ova met oda za vključuwawe na NVO vo procesot na izgotvuvawe na izve{t aite se nadopolnilo so odr`uvawe na javni sostanoci na mnogu rana f aza na izgitvuvawenaizve{t ajot nadr`avat .Na ovi e javni sostanoci, pove}e NVO mo`at da gi iska`at svoite viduvawa za toa kakvi problemi t reba da se vključat na izve{t ajot nadr`avat . [...]

Vladata e odgovorna za pi{uvawe i dostavuvawe na izve{t ajot . I ako mnogu NVO ne sakaat da u~estvuvaat na samot o pi{uvawenaizve{t ajot , no t i esakaat da gi pretstavat nivnite kritiki na tie vladini slubeni ci koi go sostavuvawet i zve{t ajot .'

Isto taka, bidej{i NVO so vospostavena me|unarodna reputacija mnogu ~esto se pri znati za nivni ot kredibilitet za obezbedenite informacii na raznite organi na ON, nekakva forma na povranost so takvite NVO mo`e da go zgolemi statusot i kredibilitost na doma{nite NVO. Me|unarodnite NVO koi u~estvuvaat na rabotata na CERD kako { toe ARI S, isto taka mo`at mnogu da im pomognat na dr`avnite NVO za pristapuvawe do ON; lobi rawe i da gi identifikuvaat ~lenovite na Komisijata koi bi mo`ele da bidat zai nteresirani za nivnite problemi ; sobi rawe dokumenti ; i vo otsustvo na predstavnicite na

NVO vo @eneva, da im raspredeluvawet dopolnitelni izve{t aina ~lenovite na Komisijata.

Mundo Afro, edna Urugvajska NVO koja go podnese dopolnitelni ot izve{t aj do CERD vo avgust 1999, za prv pat, ne izvesti za pozitvnoto izkustvo so me|unarodnite NVO: tie dobie pomo{ od I MADR i ARI S za izgotvuvawe na nivni ot izve{t aj spored formatot, jazi kot, argumentite; za kontakti rawe so Izvestuvawet na Dr`avata Urugvaj; za isprawe na dvajca nivni predstavnici vo @eneva za da gi distribuirawet pri merocite na dopolnitelni ot izve{t aj me|u ~lenovite na CERD; i za organizirawe na eden neformalen sostanok.

... **vlada** — bi bilo korisno doma{nite NVO da diskutirawet ne samo za izgotvuvawe na izve{t ajot za dr`avata, tuku isto taka da ja izvestat del egacijata na dr`avata za toa kakvi pra{awa NVO }e im postavat na ~lenovite na Komisijata pri pretresuvawe na nivni ot izve{t aj. ^esto se slu~uwa deka del egacijata gi nema podatocite ili sposobni ot personal i pra{awata }e se odgovorat sledni ot pat koga }e se razgl eduva izve{t ajot na dr`avata (t.e najmal ku po dve godini); takvite odl o`uvawa mo`at da se spre~at so toa { to na vladata bi mu odbezbiede predvretni informacii.

... **pratenici** — ova bi bilo posebno korisno vo tie dr`avite kade vladite se mnogu ~uvstvitelni za pra{awata pokrenati od zakonodavstvoto i mo`e da se zema vo predvid da se lobi ra preku pratenicite na indirekten na~in.

... **medi umite** — medi umite mo`at da bidat eden vreden partner za izvestuvawe na javnosta vo vrska so razgl eduvaweto na izve{t ajot. Vo tie slu~ai koga postoji eden dopisnik ili lokalna podru`nica na dr`avnite medi umi za zasegnatata dr`ava vo @eneva ili vo blizina, mo`at da se vospostavat kontakti i so glavnoto studio vo zemjata i so dopisni kot — dokol ku e mo`no li~no. Dokol ku takvi studiane postojat, sepak vredi da se obiduva da gi pottiknete dr`avnite medi umi da prati eden novinar vo @eneva. Da im se pristapi na me|unarodnite medi umi koi gi sl edat nastanite na ON e u{te eden na~in za zgotvuvawe na rabotata na NVO za za{tituvawe na ~ovekovite prava vo odnos na razgl eduvaweto na izve{t ajot na ~lenkata od strana na CERD. So cel da se pregl edat najgl avnite problemi cel osno, NVO mo`at da gi izvestuvawet zadol`enite medi umi za tie problemi, delokrugot i sodr`inata na Konvencijata i postapki te na Komisijata.

Kako da se izgotvuva dopolni telni ot izve{ taj³⁷

Struktura:

- **Prva strana:** edna zna~ajna cel na izve{ tajot e da go pri vle-e vni mani eto na ~lenovite na Komi sjata. Prvata strana treba da obezbedi informacii v vrska so dr`avata I imeto na organizacijata koj go izgotvil izve{ tajot.
- **Tabela na sodr`ini:** Pak, so cel da se pri le-e vni mani eto na ~lenovite na Komi sijata, treba da se vkl u-i edna detal na tabela na sodr`ini, ne samo na ~lenovite na Komi sijata da im obezbedi edna jasna pretstava za sodr`inata na izve{ tajot, no isto taka da im ovozm`i ti e di rektno da se naso~at na ti e to~ki za koi se zai nteresi rani.

Voved: Treba da pretpostavi me deka ~lenovite na Komi sijata }e nai dat na imi wa na NVO za koi prv pat }e slu{ nat i zatoa vovedot treba da sodr`i eden kratok opis na mandatot i pri rodata na NVO. Isto taka, vovedot treba da sodr`i edno rezi me na gl avni te to~ki

I lustracija — predgovorot na izve{ tajot na [vajcarski ot Forum na NVO Protiv Rasi zam po~nuva so:

“Forumot Protiv Rasizam” e edna koal i cija i mre zha na pove }e od osumdeset organizacii protiv rasizmot i mnogubroj ni poedi ne~ni ~lenovi na cel at a oblast na E}vajcari ja. Be{ e osnovana Esent a na 1991 god, po seri ozni t e napadi protiv smest uvawet o na emi grant i t e. Forumot saka da ja promovira razmenat a na informaci i pome/ u svoi te ~lenovi i javnost a i nast ojuva da go koristi i vli jani et o na naci onal no i Me/ unarodno ni vo. ’³⁸

- **Glavni ot del na izve{ tajot:** Kako { to uka`avme pogore i kako { to prepora~uvaat ~lenovite na Komi sijata, se pretpo~i tuva razli ~nite pra{ awa da se tretiraat soglasno redosledot na ^lenovite na I CERD. I li izve{ tai te na NVO vo vovedot i niz cel i ot tekst treba jasno da se izjasnat deka spomenatite problemi navistina spa|aat vo del okrugot na ^lenovite na I CERD. Ova e vaka bi dej}i Komi sijata e eden organ za nadgl eduvaawe zatoa se gri`i za sproveduvawe na odredbite na I CERD od strana na ~lenki te. So ovoj

pri od, sodr`inite vo dr`avni ot izv`etaj mo`at ili da se popravat ili da se vkl u~at komentari na poedi ne~ni te paragraf i. Me|utoa, ovoj pri od ne ja i skl u~uva mo`nosta za edna op{ ta vovedna izjava vo odnos na pra{ awata i nastani te od gol ema zna~ajnost.

Pod sekoja to~ka treba da ima eden kratok opis na pra{ aweto i prazni ni te vo dr`avni ot izve{ taj treba da se istaknat. Vo dopol ni tel ni ot izve{ taj i sto taka mo`at da se vkl u~at pra{ awa koi mo`at da proi zleguvaat od Komi sijata. Ne zaboravajte deka odl ukata za toa dal i treba da se zemat vo predvi d soveti te na NVO se donesuva od strana na ~lenovite na Komi sijata, zna~i i mperati vni ot ton treba da se iz zbegne.

I zvor i :

Ni za vi dovi na informaci i mo`at da se zemaat vo predvi d so cel da se i lustriraat anal izi te na f akti te od NVO-te ili praksata na rasna di skri mi naci ja, kako na pri mer:

- statistika (informacii za toa kako, koga, kade i od kogo se sobrani tie informaci i);
- rezultati od akademski istra`uvawa (isto taka);
- slu`beni dokumenti izdadeni od strana na vladi ni organi
- konkretni slu~ai podneseni od sigurni vesnici ; i,
- sudski slu~ai.

Konkretni te slu~ai i sto taka vo op{ to se cenat od strana na ~lenovite na Komi sijata kako dobri primeri na pokrenatite pra{ awa vo dopol ni tel ni ot izve{ taj. Na primer, dopol ni tel ni ot izve{ taj na Nepal dostaven od strana na Centarot na Dokumentacija za ^ovekovi Prava na Ju`na Azija (SAHRDC) do CERD vo avgust 1998 pretstavuva eden slu~aj so namera da se istakne nekaznivost na Nepal skata pol i cija koi operi raa vo regi onot na Nepal. Mnogu e kori sno da se ima na um deka site obezbedeni informaci i treba da se povi kuvaat na ni vni te i zvor i (so datumi), za da mo`e sigurnosta na tie informaci i da podl egnuva na edna nezav i sna znal i za.

Ni koga{ ne treba da se napravat trvdewa bez cvrsti dokazi. Od sigurni izvori doznawme ... mo`e da se koristi vo novi narstvo no ne vo na{ i ot slu~aj; sekoj spomenat i zvor vo izve{ tajot treba da bi de preci zen, vi sti ni t i verodosto en.

Ilustracija — Evropski ot Centar za Pravata na Romi te

Dopolni telni ot izve{ taj dostaven od strana na Evropski ot Centar za Pravata na Romi te (ERRC) vo odnos na implementacijata na I CERD od strana na Italija vo mart 1999, se povi kuva na mnogu slu`beni dokumenti i na vladata na Italija i na me|unarodni te ili regionalni te institucii koi gi po~ituvaat sodr`inute na ERRC. Slednoto e eden izvadok od ni vni ot izve{ taj koj se povi kuva na ^len 2 od Konvencijata:

‘ ^len 2

Do sega, vladat a ne se pri dr`uva do svoi te obvrski za “zabranuvawe i stavawe kraj na [...] rasnat a diskriminacija [...]” (^len 2(1)(d). Od edna strana, zakononite za zabranuvawe na rasnat a diskriminacija ne obezbeduvaat soodvetni sredstva i ne promoviral po{iroko. Od druga strana, vladat a ne prezemala ~ekori da se osiguradeka tie zakoni {topostojat da se implenet iraat efikasno vo praksa. Evropskat a Komisija protiv Raszmot i Netrpelivost a pred neodamna zaklu~ideka, “Vo Italija ne postoi op{t a regulative za da se spravi so rasnat a iliet ni ~kat a diskriminacija.”

Osven izmenite napraveni na krivi~niot zakon vo 1993 god (koja zabranuva {irewena raszam i rasisti~ko nasilstvo). Italijanski te zakoni si dozvoluvaat “mal kumunicija protiv rasnat a diskriminacija ili drugi oblinci na nadvoref na netrpelivost”. Zakonot za imigracija usvoen vo juli 1998 god, izgleda deka nudi ograni~ena za{tita protiv rasnat a diskriminacija. Me|utoa, obemot na za{tita obezbeden tuka e nejasen i sredstvat a za ot{teta se nesoodvetni. I ako vladat a ja ratifikuva Ramkovnat a Konvencija za Za{tita na Nacionalnite Malcinstva vo noemvri 1997 god, Italija se u{te nema zakon za malcinstvat a. Ponatamu, sega izgleda deka, ako i koga se donesuva zakon za obezbeduvawe na pravat a na malcinstvat a, toa nema da va`i za Romi te. Zat oa, nacrt zakonot zajazi~ni i kulturni prava na malcinstvat a, momentalno e pod postapka vo Senat ot, be{e odobren od strana na Komorata na Pratenicitevo juni 1998 ot kako Romi te bea iskluceni od predlo`enat a primena na zakonot.

Na ist na~in, ot kako vladat a i drugi te go istaknaa nacrt zakonot za davawe na

st rancite pravo na glas na lokalnite izbori, ova odredba be{e izbri{awa od zakonot pred kone~no da se usvoji.

Taka, op{tata ustavna odredba za ramnopravnost a(^len 3) e, “ne postoi zakon na tema na Raszmot”. Ponatamu, izgleda deka ne postoi zakon za tie zakonski zabrani protiv nenasilnite dela na diskriminacija {topostojat.

[to se odnesuva do izmenite na krivi~niot zakon vo 1993, koi se odnesuvaat na rasnat a diskriminacija i govorot na omraza, na sostanokot na Komisijata (CERD) vo 1995, koga se razgleduva{ osmiot i devettiot periodien izve{taj na vladata, Italijanskata delegacija tvrde{e deka “[kako] eden direkt en efekt na novite zakoni [za da se borat protiv raszmot i diskriminacijata], brojot na delat a na netrpelivost, diskriminacijata i rasnoto nasilstvo dresti~no se namalija”.

Me|utoa, vladat a ne be{e vo sostojba da obezbeduvaat informacii vo vraska so ze~est enost a iliefikasnost a na sudskite ot{teti za rasnoto i vira nasilstvo, naveduvaj{i deka “postapkite spored novite zakoni se u{te ne se dovr{eni, bi de{j}i kone~nite odluki se u{te ne bea na raspolagawe, i ako mnogu odluki bea doneseni od sudstvot o spored zakonite na 1975 ustav”.

Na`alost, izve{tajot na vladata dostaven vo 1998 god, ne obezbeduva ponatamo{ni informacii za ova pra{awe. Na kratko, nekol kute mese~ni ist ra`uvawa od strana na ERRC ne uspea da ot krijat dokazi koi bi bile sprotivni na naodite na Pret sedava~ot (Ms Chanet) na ON za ^ovekovi Prava na 17 juli 1998 deka, vo Italija, “mnogu mal ku e napraveno za borbat a protiv raszmot”.

NB: Izve{tajot na ERRC poseduva mnogu informacii i korisni zabele{ki za toa kade gi dobile izvjavite.

Izve{tai te na NVO isto taka mo`at da se povi kuvaat na komentari te i zaklu~ocite prethodno usvoeni od strana na CERD i na izve{tai te i komentari te na:

- dr`avni te institucii za ~ovekovi prava;
- organite na ON za ~ovekovi prava i drugi te Konvencii;
- regionalni te institucii (Sovetot na Evropa, Me|uameri kanskata Komisija

za ^ovekovi Prava, Organizacijata za Bezbednost I Sigurnost vo Evropa [OBSE], i tn.);

- specijalizirani agencii (Meunarodnata Organizacija na Trudot [ILO], na primer).

Jazikot:

Se preporuva izveštajte da se izgotvat na Angliški. Francuski te i [panski te verzi i isto taka mnogu }e se cenat i duri i se preporuvaat koga I zvestuvaot na Dr`avata zboruva na eden od ovi e jazici .

Dol`ina:

Treba da se izbegne dostavuvawe na dolgi izveštaji. Eden porane{ en sekretar na CERD predlo`uva{ e deka izveštajot na NVO treba da ima najmnogu 20 strani.

Vo slu-saj dopolnitelniot izveštaj da ne se izgotvi —

Drugi vidovi na dokumenti na NVO

I ako dostavuvaweto na dopolnitelniot izveštaj mnogu se pottiknuva, ova zema mnogu vreme i za pove}eto NVO izgl eda nevozmo`no. Vo takvite slu-ai, tie mo`at da podgotva dokumenti koi im se osvrnuvaat samo na selektivnite ^lenovi na Konvencijata i staknuvaj}i go prekr{ okot na dr`avata za istite. Takvite dokumenti mo`at da sodr`at i napis od vesnici (od sogurni izvori) so edno objasnuvawe za relevantniot ^len ili ^lenovi na I CERD. Me|utoa, sepa se pretpo~itua, ovie izveštaji tesno da se pridr`uvaat kon dadenite soveti pogore za dopolnitelните ozveštaji.

Kako i koga da se dostavi izveštajot:

Po vospostavuvawe na neposreden kontakt so I zvestuvaot na Dr`avata, toj ili taa mo`e da ka`uva koga, kade i kako treba da se isprati izveštajot. [to se odnesuva do vremeto, nekoj sakaat da go dobijat { to e mo`no pobrgu, nekoj nekojku nedeli odnapred. [to se odnesuva do drugite ~lenovi na Komisijata, poenkoga{ e nevozmo`no da im dostavite izveštaji poradi rezervite { to gi imaat za sigurnosta na izveštajte na NVO. Tri opcii mo`at da se zemat vo predvid:

1. Osumnaeset primeroci, plus eden vi{ok za Sekretarijatot mo`e da se ispratato do Sekretarijatot na CERD koj di rektno }e gi preprati do ~lenovite na CERD. Stavete gi izveštajte vo oddelni plikovi adresirani na sekoj ~len na CERD.

2. Eden primerok mo`e da mu se prati na ARI S pred da zapo~ne sostanokot za da mo`e izveštajot da se stavi na nivniot spisok na dokumenti. Na po~etokot na sostanokot na Komisijata, spisokot }e im se podeli na ~lenovite koi sakaat da nara-at primeroci na posakuvani te dokumenti.

3. Dokolku NVO mo`at da prisustvuvaat na sostanokot primerocite mo`at da im se davaat na ~lenovite li~no { to e mo`no porano. Zamol ete gi ~lenovite dali sakaat da gi vidat dokumentite no ne insistirajte. Nekoj od struwacite mrazat da gi dobijat dopolnitelните izveštaji na denot na sostanokot za zasegnata dr`ava.

B. Dodeka se razgl eduva i zveštajot

Dokolku sakaat NVO mo`at da prisustvuvaat na sostanocite koi se odr`uvaat za razgl eduvawe na izveštajot na zasegnatata dr`ava ~lenka. Na toj na-in, NVO }e imaat informacii od prva raka vo vrska so komentari te I pra{ awata na ~lenovite na Komisijata i da gi ~ujat odgovorite na ~lenkite.

Dokolku NVO mo`at da ispratato nekogo da prisustvuva na sesijata na CERD vo @eneva, mo`at da se zemat vo predvid slednite aktivnosti, me|u drugoto. (Za da se doznae to~niot datum za odr`uvawe na sostanokot za izveštajot na dr`avata, NVO mo`at da stapat vo predvremen kontakt so Sekreterijatot na CERD, zasegnata dr`ava ili postojanata misija na dr`avata pri ON.)

NB: Potrebno e da se ima propusnica za vleguvawe vo zgradata na ON: ispratete eden pismo do Sekretarijatot na CERD mnogu od napred uka`uvaj}i gi jasno imiwata na pretstavnice na NVO koi sakaat da prisustvuvaat.

Organizirajte kratok sostanok:

NVO mo`at da se obidat da organiziraat eden neformalen sostanok za ~lenovite na Komisijata, koj bi trael najmnogu eden ~as (obi~no vo tekot na vremeto za ru~ek, pred Komisijata da go razgl eduva izveštajot na ~lenkata. Takvite sostanoci mo`at da se koristat za objasnuvawe na pra{ awata i problemite i da odgovorat na pra{ awata na ~lenovite, dokolku ima. Podgotovkite mo`at da se napravat vo konsultacija i so pomo{ na sekretarot na CERD, ARI S i I zvestuvaot na Dr`avata. Mnogu ~lenovi na Komisijata nikaa le deka takvite sostanoci se mnogu korisni.

Lobi rawe:

Na`al ost NVO nemaat pravo da davat i zjavi vo tekot na sostanokot, no mo`at da stapat vo kontakt so ~lenovite na Komisijata neformalno nadvor od vremeto na sostanokot, osven toa { to } e organi zi raat kratki sostanoci kao { to } spomnavme pogore. Me|utoa, treba da go po~i tuvate naporni ot raspored na ~lenovite koi treba da se spravat so pove}e od 10 dr`avi za tri (ili ~etiri) nedeli.

Nabluduvawe na sostanokot — kratko objasnuvawe za novi te poseti tel i

Sostanocite na CERD obi ~no se odr`uvaat vo Salata za Konferencii XI (11) vo Palais des Nations — Kancelarijata na ON vo @eneva, [vajcarija.³⁹ Masi te se postaveni vo forma potkovi ca i sedi { tata na dvete strani se rezervirani za 18 ~lenovi na CERD. Pretsedatel ot (ili pretsedava~ot), ~ija zada~a e da ja vodi raspravata, e na sredinata na potkovi cata, koja se nao|a na desnata strana koga vleguvate vo salata. Delegacijata na zasegnatata dr`ava sedi na desnata strana na pretsedatel ot a na levata strana se nao|a sekretarot koj se gri`i za tehni ~kite raboti. Pe~atot i drugi pretstavnici na organi te na ON sedat na masata vo sredina. Za da se nabluduva sostanokot, NVO mo`at da sednat na agol ot za publi ka, koja se nao|a na desnata strana na vlezot. I zve{ tai te na dr`avite za toj sostanok se na raspolagawe na polici te blizu do vlezot. Soop{ tenijata za pe~atot za sekoj sostanok se nao|aat na masata vo centarot na salata. Celata rasprava }e se preveduva simul tano na Angli ski, Francuski i [panski jazik, a dodatno na toa i na Arapski, Ki neski ili Ruski koga ~lenovite na Komisijata ili delegacii te na dr`avite zboruvaat na tie jazici.

Obi ~no, rasporedot za pretresuvawe na izve{ tai te na dr`avite se vodi na sledni ot na~in:

Popladneven sostanok od 15:00 do 18:00 ~:

- po~eten govor od strana na pretsedava~ot i im ja pozdravuvaat delegacijata na dr`avata;
- glavni ot na delegacijata na dr`avat gi zapoznava drugite so izve{ tajot na dr`avata i mo`e da dodade komentari i dopolnitelni informacii vo vrska so izve{ tajot;
- analiti ~ki komentari i pra{awa od strana na I zvestuva~ot na Dr`avata;
- komentari i pra{wa od strana na drugite ~lenovi na Komisijata;

i,

- delegacijata mo`e vedna{ da im odgovori na ovie pra{awa, dokolku raspolaga so informacii, i naku }e im dadat odgovori slednoto utro.

Slednoto utro, sostanok od 10:00 do 13:00 ~:

- odgovori od delegacijata;
- dopolnitelni komentari/pra{awa od strana na ~lenovite na Komisijata, dokolku sakaat;
- zaklu~oci od strana na I zvestuva~ot na Dr`avata;
- posledni zabele{ki od strana na delegacijata; i,
- zatvorawe na sostanokot.

I zvestuva~ot na Dr`avat gi podgotvuva Zaklu~ocite; ovie se razgl eduvaat kon krajot na sostanokot vo cel ina za usvojuvawe od strana na Komisijata. Ovie Zaklu~oci gi pretstavuvaat kolektivnite mislewa na Komisijata i kako { to } e objasni me podolu, se zna~ajni alatki za prezemawe i dni ~ekori.

Kako da se sledi sostanokot od nadvor

NVO koi ne se vo sostojba da dojdut vo @eneva, pak mo`at da go sledat sostanokot so proveruvawe na soop{ tenijata za pe~atot, koi se na raspolagawe na vebstranata na Kancelarijata na Visokot Komesarijat za ^ovekovi Prava (www.unhchr.ch). Soop{ tenie za pe~atot se izdava za sekoj sostanok (tri ~asoven sostanok bilo pretpladne bilo popladne isto se ra~una) vo vrska so sledni ot den. Soop{ tenijata za pe~atot, bi dej}i ne se slu`beni dokumenti na ON ne se distribuiraat na masata na Dokumentacija vo Kancelarijata na ON vo @eneva. **Zapisnici te** se slu`benite opisi na rabotata na Komisijata, ovie mo`at da se dobij at na istata vebstrana ili mo`at da se nara~at na masata za Dokumentacija na ON. Brojot na dokumentot za sekoj zapisnik po~nuva so CERD/C/SR. , pri dru`enso brojot na sostanokot. Ovie broevi mo`at da se najdat so barawe na Zaklu~ocite, kade { to } e se spomenat vo prvi ot paragraf . Zabele{ka: zapisnici te se izdavaat, na najdobar na~in, nekolku nedeli podocna a ponekoga{ duri i meseci po sostanokot. Tie se izdavaat na Angli ski i Francuski i ako na po~etokot mo`e da se izdavaat samo na edni ot od ovie jazici.

C. Po sostanokot —i dni te ~ekori

Mnoge dobro da se sobiraat informacii za postapki te na CERD i dagi vidite i ska`ani te

problemi ili gri`i na NVO vklju~eni vo Zaklu~ocite, no vistinski ot uspeh za vklju~uvaweto na NVO vo gol ema mera zavi si od procesot na idnite ~ekori.

Primeri za idnite ~ekori:

- NVO mo`at da inf ormi raat javnosta preku mediumite ili nivnite periodi ~ni izve{ tai za najbitnite aspekti na postapkite na CERD. Zaklu~ocite mo`at da bi dat va`ni ne samo za dr`avite tuku i za NVO. Organiziraweto na rabotilnici ili sli ~ni sostanoci mo`e da bi de kori sno za di skutirawe na ~ekori te { to treba da se prezemat za impleminteraaweto na preporaki te sodr`ani vo Zaklu~ocite. Analizite i komentari te za Zaklu~ocite mo`at da im pomognat na lu|eto da gi razbi raaat implikacii te na preporaki te na Komisijata za doma{ni te sostojbi. Isto taka e bitno Zaklu~ocite da se prevedat na dr`avni te jazici i/ili jazici te na malcinstvata.
- Vklju~uvaweto na pratenici te vo procesot po sostanokot isto taka e bitno, bi dej}i nekoj ku od preporaki te mo`at da se impleminteraaweto samo dokolku se donesuva ili izmenuva određen zakon ili se zemaat administrativni ili zakonski merki.
- NVO isto taka mo`at da im pristapat na relevantnite ministerstva, lokalnata vlast, zdru`enijata ili sindikatite za da gi zapoznaaat so obvrskite na dr`avata kon Konvencijata i preporaki te na CERD dadeni za istata.
- So cel da se napravi pritisok vrz vladata da gi impleminteraaweto preporaki te na Komisijata, NVO isto taka mo`at da go privle~at i vni manieto na drugi te organi na ON — drugi te Konvencii, Komisijata za ^ovekovi Prava ili negovite pomo{ni organi — za tie preporaki koi imaat osobeno zna~ewe za vni te poedine~ni programi.
- Zaklu~ocite isto taka mo`at da se koristat i vo drugi ramki — regionalni i me|unarodni — na primer, ERCC ne izvesti deka se povikuva na nivnoga za negovite zakonski merki go

informira na pr, Evropski ot Sud za ^ovekovi Prava vo Strasburg.

- Idnite ~ekori, osobeno za preporaki te sodr`ani vo Zaklu~ocite treba da se razgl eduvaat istovremeno vedna{ na prvata faza na izgotvuvawe na sledni ot dopolnitel en izve{ taj

Ilustracija — Idnite ~ekori na Mundo Af ro

Po razgl eduvaaweto na Urugvajski ot izve{ taj od strana na CERD vo avgust 1999, Mundo Af ro dobi eden primerok na Zaklu~ocite. Ova organizacija mu isprati kopi na pe~at za izdavawe, odrzha konferencii za pe~at i mu prati edno pi smo na Ministarstvoto za Nadvore{ni Raboti na Urugvaj pri { to gi pra{ uva{ e za merki te koi }e se prezemat vrz osnova na Zaklu~ocite na CERD. Mundo Af ro isto taka organizira e seminari vo sorabotka so drugi organizacii za da analiziraaweto Zaklu~ocite i mozhni ~ekori koi bi se prezmale za vni impl ementacija.

Vo ramkte na pretsedatel ski te izbori vo Urugvaj (vo noemvri 1999) ~lenovite na Mundo Af ro gi intervjuiraasi te kandi dati I gi par{ uvaa za vni ot stav vo vrska so impl ementacijata na Zaklu~ocite na CERD. Ponatamu, Mundo Af ro u~estvuvala vo komisii organizirani od strana na studentski te soveti kade se distribuiraa primeroci od Zaklu~ocite na CERD. Sega ova organizacija raboti na eden gol em obrazoven proekt so fokusi rawe na CERD.

Ilustracija – Sledni ot raspored na aktivnosti sprovedeni od strana na NVO vo odnos na razgl eduvaaweto na 4-ot periodi ~en izve{ taj na Japonia od strana na Komisijata za ^ovekovi Prava (Konvecija pri ICCPR), mo`e da im ovozmoe i na drugi te NVO da go procenat potrebnoto vreme za sekoj ~ekor: 1998: Jul i: I MADR im isprati pra{ alnici na 23 organizacii vo Japonia koi imaa dostaveno dopolnitel ni izve{ tai do Komisijata za ^ovekovi Prava (HRC) vo 1992 god, za vreme na razgl eduvaaweto na 3-i ot periodi ~en izve{ taj na Japonia od strana na Komisijata 8 Sept.: Vrz osnova na odgovorite na pra{ alnici te, be{ e odr`an eden sostanok za razmenuvawe na informacii pome|u organizacii te koi planiraa da dostavat dopolnitel ni izve{ tai za 4-ot Japonki periodi ~en izve{ taj do HRC. Osumnaeset organizacii u~estvuva. 22 Sept.: Sostanok pome|u pratenici te, NVO i pretstavnicite na

razni ministertva i agencii – vključuj i Grade ni { tvo, Obrazovanje, Nadvoredni Raboti, Vnatre ni Raboti, Pravda, Trud, Dravna Politika (Policija) i dr. prodol uva ...

2. Poedine~nite Postapki za komunikacija/`albi spored ^len 14 od I CERD

Koj mo`e da podnese komunikacija/`alba?

Podgotvuvawe na komuni kacijata:

- Tie poedinci ili grupi na poedinci koi spa|aat na juri sdicijata na edna ~lenka koi ja pri znal e nadl e`nosta na Komisijata spored ^len 14, mo`at da podnesat komuni kacija (Pravilo 91.a). Spored ova pravilo, ndr`avjani te ili stranci te na zasegnatata dr`ava isto taka mo`at da podnesat petici ja pod uslov da bile `rtvi na diskriminacija vo taa dr`ava.
- Komunikacijata ne smee da bide anoni mna (Pravilo 91.a).
- Obi~no, samo poedinci te ili ni vni te rodni ni ili nazna~eni te pretstavni ci mo`at da podnesat `alba. Me|utoa, vo iskl u~itel ni okol nosti, Komisijata mo`e da primi `alba podnesena od drugi vo ime na `rtvi te koga izgleda deka `rtvi te ne se vo sostoja da podnesat samite `alba i avtorot na `albata go obrazlo`uva slu~ajot vo ni vno ime (Pravilo 91.b).
- Komisijata mo`e da primi `albi samo od oni e koi tvrdat deka bile `rtvi na nepo~ituvawe na pravata predvideni vo Konvecijata (Pravilo 81), { to zna~i deka nepo~ituvaweto na ~ovekovi te prava koi ne spa|aat vo del okrugot na I CERD ne mo`at da se razgl edat.

Iscrpuvawe na doma{nite institucii za ot{teta:

Poedinec mora da gi iscrpuva site doma{ni institucii, vkl u~uj i go i koristeweto na dr`avni otpraven organ utvrden so paragraf 2 na ^lenot 14. Me|utoa, no ova nema da va`i dokol ku primenata na ot{teti te se odl o`uva bez pri~ina⁴¹ (Pravilo 91.e). Ponatamu, Komisijata konstati rala deka ova

pravilo se odnesuva samo dokol ku tie institucii: i) predviduvaat soodveten pat za ot{teta, i ii) imaat perspektiva za uspeh.⁴² So drugi zborovi, koga doma{nite institucii se neefikasni i bezkorisni, praviloto za iscrpuvawe na ovie institucii ne va`i.

- Komunikacijata obi~no mora da se dostavi vo period od {est meseci otkako site doma{ni institucii se iscrpeni (Pravilo 91.f).

Kako da napi {ete `alba:

@albata mora da bide napi {ana soglasno odredbite na Konvecijata (Pravilo 91.c) i ne smee da sodr`i nepri stoen jazik.

Pismoto treba da sodr`i informacii za:

- imeto, adresata, vozrasta i strukata na avtorot i potvrda na nivni otidititet;
- imeto(i wata) na ~lenkata ili ~lenkite protiv koja se podnesuva `albata;
- cel ta na `albata;
- odredbata ili odredbite na Konvecijata za koi se tvrdi deka se prekr{eni;
- dokazi za `albata;
- ~ekorite prezemeni od avtorot za iscrpuvawe na doma{nite institucii za ot{teta, vkl u~uj i gi i relevantni te dokumenti; i,
- stepenot do kade se razgl eduva istoto pra{awe no pod druga postapka na drugi me|unarodni institucii za ispla}awe na ot{teta (Pravilo 84.1.a–g).

Eden model za `alba mo`e da se najde vo Aneksot III.

@albata e ispratena — {to}e bide so nego?

Razgl eduvaweto na `albite }e se odr`i na sostanoci pod zatvoreni vrati (Pravilo 88).

Fazata pred primawe na `albata:

- Mo`e da izleze deka informacii te obezbedeni do Komisijata ne se dovol ni za da se dobie edna cel osna pretstava na sostojbata i mo`at da se baraat pove}e informacii i objasnuvawa vo eden ograni~en period na vreme (Pravilo 84.2).
- @albata ne mo`e da se objavi deka i pri mena dokol ku ^lenkata ne go dobi va tekstot na `albata i da i se dade

mo`nost da obezbedi dopolnitelne informacije vo vrska so slu~ajot (Pravilo 92.3). Dokolku krajni rok utvrden od strana na Komisijata za dostavuvawe na dopolnitelne informacije ne se po-ituva od zasegnatata ^lenka, Komisijata mo`e da odlu-i deka `alбата se pri f}a vrz osnova na raspolo`livi te informacije (Pravilo 92.6).

Razgl eduvawe na `alбата spored dobi eni te informacije:

- Ako si te formalni uslovi se i spolneti i komunikacijata se pri f}a, }e se razgl eduva kako takva. Komisijata }e go prenese tekstot na `alбата i drugite relevantni informacije do zasegnatata ^lenka, doverlivo, preku Generalni ot Sekretar i }e go izvesti podnesuva~ot na `alбата za donesenata odluka (Pravilo 94.1). Vo princip, identitetot na poedinecote ne se otkriva osven ako tie sami te ne dale soglasnost za toa. Komisijata mo`e da bara od ^lenkata da dostavi, za tri meseci, objasnuvawa vo pi{ana forma koi go razjasnuvaat slu~ajot i da obrazlo`i za institucijate za ot{teta, dokolku ima, koi se anga`irani od strana na dr`avata (Pravilo 94.2).
- Vo tekot na razgl eduvaweto, Komisijata ponatamu mo`e da bara od ~lenkata da prezeme privremeni merki za da gi izbegne mo`nite {teti za licata koi tvrdat deka se `rtvi na prekr{enoto pravo poradi itnosta (Pravilo 94.3). Ova ne donezuva zaklu~ok ni tu za negovata krajna odluka za `alбата ni tu za negovite predlozi i preporaki.
- Ponatamu, Komisijata mo`e da go pokani podnesuva~ot ili negovite pretstavnici i pretstavnice na ~lenkata da bidat prisutni na razgl eduvaweto na `alбата za da obezbedat dopolnitelne informacije (Pravilo 94.5). Me|utoa, dosega Komisijata ne koristil vakvi sostanoci.
- Po razgl eduvaweto na `alбата Komisijata }e zazeme stav za toa. Stavot na Komisijata zaedno so predlozite i preporakite }e mu se preprat na podnesuva~ot na `alбата i na ^lenkata, preku Generalni ot Sekretar (Pravilo 95.3).

Komisijata vo negovot godi{en izve{taj vkluuva edno rezime na razgl edanata `alба, kade e potrebno, i edno rezime na objasnuvawata na ~lenkata vo vrska so prezemeni te ~ekori soglasno preporakite i predlozite na Komisijata (Pravili 95 i 96). Isto taka, celosni ot tekst na odlukite na Komisijata se prilo`i vo aneksi vo negovot godi{en izve{taj.

Po sostanokot — idni ~ekori:

Kako i vo slu~ajot so postapkite za izvestuvawe, bitno e NVO da vr{at nabluduvawe na ~ekorite prezemeni od strana na ~lenkata vo vrska so predlozite i preporakite na Komisijata.

3. Drugi aktivnosti koi NVO sakaat da gi zemat vo predvid

Vo ramkite na I CERD, NVO isto taka mo`at da gi prezemat slednite aktivnosti:

[irewe na informacije:

NVO mo`at:

- pe~atat dokumenti vo vrska so I CERD;
- da gi prevedat na dr`avnite ili jazici te na malcinstvata;
- da im pristapat na lokalnite vlasti; stanbenite institucii, zdravstvenite i na obrazovane organi; policijata; organe za obu~uvawe i na drugi agencii i da gi sovetuvaat kako da ja odbegnat diskriminacijata;
- zapo~nat so javni i obrazovni kampavi za da ja pokrenat svesta za pra{awata na rasata i da gi pottknat drugite da ja odi graat ni vnata uloga za sozdavawe na edno pravedno op{testvo;
- da organi ziraat seminar i rabotilnici nameneti za op{tata javnost kako i za celnite grupi na lu|e za konkretnite pra{awa koi se relevantni za rasnata diskriminacija vo zemjata; ^lenovite na CERD mo`at da se pokanat da obezbedat ni vna eksperti za za ova oblasti;
- da gi sovetuvaat i odr`uvaat prezentacii za vladi te vo vrska so rasnite pra{awa i da gi informiraat ~lenovite na parlamentot, politiki te partii, dr`avnite organi i medijate.

Pomož pri sproveduwanu na zakonot:

NVO mo`at:

- da sprovedat i stragi za firmite i organizacije za koi se tvrdi deka postoi diskriminacija; i da prezemat zakonski ukorivo tie slu~ai kade se otkrijat rasno motivirani oglasi za rabota.

I lustracija — Preporaki te na Komisijata vo odnos na komunikacijata br. 10/1997

(Ziad Ben Ahmed Habassi protiv Danska)

Vo Komunikacijata br. 10/1997 se raboti eden gra|anin od Tunizija so postojana dozvola za `iveewe vo Danska, omen za eden Danski gra|anin, komu mu be{e odbi eno da dobie kredit od Danskata Banka poradi edinstvenata osnova deka ne e dr`avjanin na Danska. Po razgl eduvawe na slu~ajot, Komisijata na 17 mart 1999:

- ^lenkata (Danska) treba da prezeme ukori za razbi vawe na rasnata diskriminacija na kreditni opazar; i,
- ^lenkata da mu obezbedi na podnesuva~ot na molbata ot{teta za pretrpenata {teta

Aneksi te

ANEKS I: Statusot na Konvencijata

A. ^lenkite na I CERD, od 16 noemvri 2000

Status: potpisnici * 80; ~lenki 156

(I zvor: Multilateralni Konvencii Podneseni kaj Genarlni ot Sekretar , ON, New York.)

Afghanistan	Albania	Algeria	Antigua and Barbuda
Argentina	Armenia	Australia	Austria
Azerbaijan	Bahamas	Bahrain	Bangladesh
Barbados	Belarus	Belgium	Belize (s)
Benin (s)	Bhutan (s)	Bolivia	Bosnia Herzegovina
Botswana	Brazil	Bulgaria	Burkina Faso
Burundi	Cambodia	Cameroon	Canada
Cape Verde	Central African Republic		Chad
Chile	China	Colombia	Congo
Costa Rica	Côte d'Ivoire	Croatia	Cuba
Cyprus	Czech Republic	Democratic Republic	of the Congo
Denmark	Dominican Republic	Ecuador	Egypt
El Salvador	Estonia	Ethiopia	Fiji
Finland	France	Gabon	Gambia
Georgia	Germany	Ghana	Greece
Grenada (s)	Guatemala	Guinea	Guinea-Bissau (s)
Guyana	Haiti	Holy See	Hungary
Iceland	India	Indonesia	Iran (Islamic Republic of)
Iraq	Ireland (s)	Israel	Italy
Jamaica	Japan	Jordan	Kazakhstan
Kuwait	Kyrgyzstan	Lao People's Democratic Republic	
Latvia	Lebanon	Lesotho	Liberia
Libyan Arab Jamahiriya		Liechtenstein	Lithuania
Luxembourg	Madagascar	Malawi	Maldives
Mali	Malta	Mauritania	Mauritius
Mexico	Monaco	Mongolia	Morocco
Mozambique	Namibia	Nepal	Netherlands
New Zealand	Nicaragua	Niger	Nigeria
Norway	Pakistan	Panama	Papua New Guinea
Peru	Philippines	Poland	Portugal
Qatar	Republic of Korea	Republic of Moldova	Romania
Russian Federation	Rwanda	Saint Lucia	
Saint Vincent and the Grenadines		Sao Tome and Principe (s)	
Saudi Arabia	Senegal	Seychelles	Sierra Leone
Slovakia	Slovenia	Solomon Islands	Somalia
South Africa	Spain	Sri Lanka	Sudan
Suriname	Swaziland	Sweden	Switzerland
Syrian Arab Republic		Tajikistan	
the former Yugoslav Republic of Macedonia			Togo
Tonga	Trinidad and Tobago	Tunisia	Turkey (s)
Turkmenistan	Uganda	Ukraine	United Arab Emirates
United Kingdom	United Republic of Tanzania		United States of America
Uruguay	Uzbekistan	Venezuela	Viet Nam
Yemen	Yugoslavia	Zambia	Zimbabwe

*Onie dr`avi koi potpi { ale no seu { te ne vlegle vo Konvencijata se ozna~eni so (s).

B. Rezervite (ili izjavite) na ~lenkite vo I CERD

(I zvor: Raboten dokument dostaven od strana na G-ca Fran oise Hampson na 51 sostanok na Podkomi sijata za Za { tita i Promocija na ^ovekovi te Prava vo vrska so rezervite kon konvencijate za ~ovekovi prava, 28 Juni 1999, ON dok. E/CN.4/Sub.2/1999/28. Ovoj grafik postoi samo na Angliski; a`uri ran od I MADR na 31 Dekemvri 1999.)

^len 2.1 (d) od Konvencijata na Viena za Zakonot na Konvencijate (1969) go degi ni ra termi not na rezerva kako ednostrana izjava, bilo kako da se dava od strana na ^lenkata koga potpi { uva ili ratifikuva, pri fa}a, odobruva ili pristapuvawe kon edna Konvencija pri { to trvdi da go isklui ili izmeni

zakonski ot ef ekt na odredeni odredbi na konvencijata za ni vnata pri mena na taa dr`ava . Cel i ot tekst na si te rezervi (ili izjavi) da deni od strana na ^lenki te na I CERD mo`at da se najdat vo dok. ST/LEG/SER/E./18.

^LEN 1	^LEN 2	^LEN 3	^LEN 4	^LEN 5	^LEN 6
UK (1)	Fiji Monaco 2(1) Switzerland 2(1)(a) Australia USA 2(1), 2(1)c, 2(1)d	Fiji USA	Antigua & Barbuda 4(a), (b), (c) Austria 4(a), (b), (c) Bahamas 4(a), (b), (c) Barbados 4(a), (b), (c) Belgium 4(a), (b), (c) Fiji 4(a), (b), (c) France Italy 4(a), (b), (c) Japan 4(a), (b), (c) Malta Monaco Nepal Papua New Guinea 4(a), (b), (c) 4(a), (b), (c)	Fiji (c), 5(d)(v), 5(e)(v) Tonga 5(d)(v) UK 5(c) USA	Fiji France Italy Malta Tonga UK

^LEN 7	^LEN 15	^LEN 17	^LEN 18	^LEN 20	^LEN 22
USA	Fiji France Tonga UK	Afghanistan Belarus 17 (1) Bulgaria 17 (1) Hungary 17 (1) Mongolia 17 (1) Poland 17 (1) Romania Russian Federation Ukraine 17 (1) Viet Nam 17 (1) Yemen 17 (1)	Afghanistan Bulgaria 18(1) Hungary 18(1) Poland 18(1) Romania Russian Federation Viet Nam 18 (1) Yemen 18 (1)	Fiji Tonga UK	Afghanistan Bahrain China Cuba Egypt India Indonesia Iraq Israel Kuwait Lebanon Libyan Arab Jamahirija Madagascar Morocco Mozambique Nepal Rwanda Saudi Arabia Spain Syria USA Viet Nam Yemen

C. Poedine-nite `albi razgl edani spored postapkata predvi dena od ^l en 14 na I CERD
po~nuvaj}i od 11 oktombri 2000

Dr`avi *	Datum**	Na procedura		Zavr{eni slu-ai			Vkupno
		Pred pri mawe	Pri meni	Nepri meni	Zapreni	Mi sl ewa	
ALGERIA	12/09/89	-	-	-	-	-	-
AUSTRALIA	28/01/93	1	-	1	-	0/2(nr 8 /1996)	4
		-	-	(nr 7/1995)	-	(nr6/1995	-
		-	-	(nr12/1998)	-	-	-
BELGIUM	10/10/00	-	-	-	-	-	-
BULGARIA	12/05/93	-	-	-	-	-	-
CHILE	18/05/94	-	-	-	-	-	-
COSTA RICA	08/01/74	-	-	-	-	-	-
CYPRUS	30/12/93	-	-	-	-	-	-
CZECH REPUBLIC	11/10/00	-	-	-	-	-	-
DENMARK	11/10/85	-	-	1	-	2(nr10/1997)	4
		-	-	(nr 5/1994)	-	(nr 16/1999)	-
		-	-	-	-	1(nr17 1999)	-
ECUADOR	18/03/77	-	-	-	-	-	-
FINLAND	16/11/94	-	-	-	-	-	-
FRANCE	16/08/82	-	-	-	-	0/1(nr2/1989)	1
HUNGARY	13/09/90	-	-	-	-	-	-
ICELAND	10/08/81	-	-	-	-	-	-
ITALY	05/05/78	-	-	-	-	-	-
LUXEMBOURG	22/07/96	-	-	-	-	-	-
MALTA	16/12/98	-	-	-	-	-	-
MACEDONIA	29/12/99	-	-	-	-	-	-
NETHERLANDS	10/12/71	1	-	-	-	2(nr 1/1994)	3
		(nr 15/1998)	-	-	-	(nr 4/1991)0	-
		-	-	-	-	1(nr 3/1990)0	-
NORWAY	23/01/76	-	-	-	-	-	1
PERU	27/11/84	-	-	-	-	-	-
POLAND	01/12/98	-	-	-	-	-	-
PORTUGAL	24/03/00	-	-	-	-	-	-
REPUBLIC OF KOREA	05/03/97	-	-	-	-	-	-
RUSSIAN FEDERATION	01/10/91	-	-	-	-	-	-
SENEGAL	03/12/82	-	-	-	-	-	-
SLOVAKIA	17/03/95	-	2(nr11/1998)	-	-	-	2
		-	-	-	-	1(nr13/1998)0	-
SOUTH AFRICA	09/01/99	-	-	-	-	-	-
SPAIN	13/01/98	-	-	-	-	-	-
SWEDEN	06/12/71	1(nr 14/1998)	-	1(nr1/1197)	-	-	2
UKRAINE	28/07/92	-	-	-	-	-	-
URUGUAY	11/09/72	-	-	-	-	-	-
32	-	2	1	4	-	6/4	17

(1) slu-aevi koi pokazhuvaat prekr{ok (2) slu-aevi koi ne pokazhuvaat prekr{ok
*^l enki koi ja pri f atile nadl ezhnosta na Komi sijata spored ^l en 14 od Konvencijata **Vl eguvawe vo sila

ANEKS II: Model format za komunikacijo/`albi

(I zvor: Fakt dokumentot na ^ovekovi Prava br. 7: Postapki na Komunikacija, ON, @eneva.)

Nekolku organi koi i maata rabota so komunikacijo i maata razvireno eden model format za da go ol esnat ni vnoto razgl eduvawe na prijavite prekr{oci na ~ovekovi prava i ovie se na raspolagawe za tie { to sakaat da prijavat slu-aj na prekr{oci. Me|utoa treba da se napomene deka komunikacijo te se razgl eduvaat duri i koga ne se na ovoj format.

Bez razlika na formatot za prijavuvawe, to~nata adresa na organot komu mu se pra}a slu-ajot za razgl eduvawe treba da bi de napi { an na po~etokot na komunikacijata za da ovozmo` i brzo pra}awa kaj organot kaj { to trega da stigne.

Model komunikacija

Datum
~al bata do:

Sekretarijatot
Komisija za Elimi ni rawe na Rasna Diskriminacija c/
o Kancelarija na Visoki ot Komesarijat za ^ovekovi
Prava
Palais des Nations, 1211 @eneva 10,
[vajcarija

I. Informacii za avtorot na komunikacijata

Prezime Imiwa
Dr`avjanstvo Struka
Datum i mesto na ra|awe.....
Momentalna adresa

Adresa za razmena na doverli va korespondencija
(osven momentalna adresa)
.....

Komunikacijata se podnesuva kako:

- (a) @rtva na nekoj prekr{ok ili prekr{oci predvideni podolu
(b) Nazna~en pretstavnik/praven sovetnik na `rtvata (ite)
(c) Drugi

Ako se {tiklira kvadratot (c), avtorot treba da objasni:

(i) Vo kakvo kapacitet toj/taa deluva vo ime na `rtvata (ite)
(pr. rodni ili drugi li~ni vrski so `rtvata (ite)

(ii) Zo{to `rtvata (ite) ne e (se) vo sostojba da ja dostavi (at) komunikacijata sam (i)

Edna tretta strana koja ne e povrzana so `rtvata (ite) ne mo`e da podnese komunikacija vo negovo/nejzi no ime.

II. Informacii za `rtvata (ite) (dokolku ima)

Prezime Imiwa
Dr`avjanstvo Struka
Datum i mesto na ra|awe
Momentalna adresa

III. Zasegnatata Dr`ava/Nepo~ituvani ~lenovi/ doma{ni ot{teti

Ime na ^lenkata (dr`avata) vo Me|unarodnata Konvencija za Elimi ni rawe na Siti Oblici na Rasna Diskriminacija proti v koja se podnesuva `al bata

^lenovi na Me|unarodnata Konvencija za Elimi ni rawe na Siti Oblici na Rasna Diskriminacija za koi se tvrdi deka se prekr{eni

^ekori prezemeni od `rtvata ili vo ime na `rtvata za i srpuvawe na site dome{ni ot{teti Steps taken by or on behalf of the alleged victim(s) to exhaust domestic remedies — sudski pati {tali drugi javni organi, koga i so kakov i shod (ako e mo`no, pri lo`ete gisi te relevantni sudski i admini strativni odluki)

Dokolku doma{ni te ot{teti ne se iscrpeni, objasnete zo{to

IV. Drugi me|unarodni postapki

Dali i stoto pra{awe e dostvano za razgl eduvawe vo nekoja druga me|unarodna postapka (pr. Me|u Amerikanskata Komisija za ^ovekovi Prava, Evropskata Komisija za ^ovekovi Prava)? Ako da, koga i so kakov i shod?

V. Dokazi za `albata

Detal en opis na faktite za prekr{okot ili prekr{ocite (vkl uuvaj) igi relevantni te datumi)*

Potpis na avtorot.....

* pri lo`ete kolku {to e mo`no pove}e strain za ovoj opis

ANEKS III: Op{ ti te Preporaki usvoeni od strana na CERD

A. Spi sok na Op{ ti te Preporaki

Broj	Sodr` i na	Sesi ja
I	Obvrski te na ^lenki te (^len 4)	Sesi ja 5 (1972)
II	Ovrski te na ^lenki te(^len 9)	Sesi ja 5 (1972)
III	<i>Apart hei dot</i>	Sesi ja 6 (1972)
IV	Demograf skata struktura na nasel eni eto	Sesi ja 8 (1973)
V	^len 7 od Konvenci jata	Sesi ja 15 (1977)
VI	Zadocneti izve{ tai	Sesi ja 25 (1982)
VII	^len 4 od Konvenci jata	Sesi ja 32 (1985)
VIII	^lenot 1.1 i 1.4, od Konvenci jata	Sesi ja 38 (1990)
IX	^len 8.1 od Konvenci jata	Sesi ja 38 (1990)
X	Tehni ~ka pomo{	Sesi ja 39 (1991)
XI	Nedr` avjani	Sesi ja 42 (1993)
XII	Dr` avi nasl edni ci	Sesi ja 42 (1993)
XIII	Obuka na pol i cajci te	Sesi ja 42 (1993)
XIV	^len 1.1 od Konvenci jata	Sesi ja 42 (1993)
XV	Organi zi rano nasi lstvo vrz etni ~ka osnova (Neni . 4)	Sesi ja 42 (1993)
XVI	Spomenuvawe na sostojbi te vo drugi dr` avi	Sesi ja 42 (1993)
XVII	Formi rawe na dr` avni insti tucii za ol esnuvawe na sproveduvaweto na Konvenci jata	Sesi ja 42 (1993)
XVIII	Formi rawe na eden me unaroden tri bunal za kaznuvawe na zl ostorstvata protiv ~ove{ tvoto	Sesi ja 44 (1994)
XIX	^len 3 od Konvenci jata	Sesi ja 47 (1995)
XX	Nedi skri mi ni ra~ko sproveduvawe na pravata i sl obodi te (^len 5)	Sesi ja 48 (1996)
XXI	Pravoto za samopredel uvawe	Sesi ja 48 (1996)
XXII	^len 5 i begal ci te i rasel eni te li ca	Sesi ja 49 (1996)
XXIII	Domordci te	Sesi ja 51 (1997)
XXIV	^len 1 od Konvenci jata	Sesi ja 55 (1999)
XXV	Rasna di skri mi naci javrz osnova na pol ot	Sesi ja 56 (2000)
XXVI	^len 6 od Konvenci jata	Sesi ja 56 (2000)
XXVII	Di skri mi naci ja na Romi te	Sesi ja 57 (2000)

B. Celosni ot Tekst na Op{ ti te Preporaki

Vrz osnova na ^len 9, paragraf 2, od I CERD, Komi sijata mo` e da dava predlozi i Op{ ti Preporaki zasnovani na razgl eduvaweto na izve{ tajot I dobi eni te i nformacii od ^lenki te. Takvi te predlozi i Op{ ti Preporaki }e mu se i zvestuvaat na GS zaedno so komentari te, dokol ku ima, od strana na ^lenki te. Komi sijata do sega ima usvoeno 27 Op{ ti Preporaki .

Op{ ta Preporaka I (5-ta sesi ja, 1972)

Vrz osnova na razgl eduvaweto na izve{ tati te dostaveni od strana na ^lenki te, na negovata 5-ta sesi ja, spored ^len 9 od Me|unarodnata Konvenci ja za El i mi ni rawe na Si te Obl i ci na Rasna Di skri mi naci ja, Komi sijata donese zaklu~ok deka zakonodavstvoto na nekol ku ^lenki ne gi predvi duva{ e odredbi te na ~len 4 (a) i (b) od Konvenci jata, ~i e sproveduvawe (sogl asno pri nci pi te usvoeni na Uni verzal nata Dekl araci ja za ^ovekovi Prava i pravata jasno predvideni vo ~lenot 5 od Konvenci jata) e

zadol`itelno za site ^lenki spored Konvenci jata.

Spored toa, Komi sijata im prepora~uva na ^lenki te ~i e zakonodavstvo be{ e def ektno vo ovoj odnos deka treba da go zemat vo predvi v, sogl asno ni vni te zakoni i postapki , pra{ aweto za i mpl ementi rawe na ni vni te zakoni sogl asno barawata na ^len 4 (a) i (b) od Konvenci jata.

Op{ ta Preporaka II (5-ta sesi ja, 1972)

Komi sijata razgl eduva{ e nekol ku izve{ tai dostaveni od strana na ^lenki te koi uka` uvaa ili podrazbi raa deka i nformacii te spomenati vo komuni kaci jata na Komi sijata od 28 januari 1970 (CERD/C/R.12), ne treba da se obezbedat od strana na ^lenki te vo teri torii te na koi ne postoi rasna di skri mi naci ja. Me|utoa, kako i vo ~lenot 9, paragraf 1, od Me|unarodnata Konvenci ja za El i mi narawe na Si te Obl i ci na Rasna Di skri mi naci ja, si te ^lenki se dol` ni da dostavat izve{ tai za merki te koi gi usvoile i koi gi stavaat vo sila odredbite na Konvenci jata i bidej}i si te kategori i na i nformacii navedeni vo komuni kaci jata na Komi sijata od 28 januari 1970 se povi kuvaat na obvrski te prezemeni od strana na ^lenki te,

deka komunikacijata se adresirana na site ^lenki bez razlika dali postoi rasna diskriminacija na nivni teritorii ili ne.

Opšta Preporaka III (6-ta sesija, 1972)

Komisijata gi ima razgl edano nekol ku izveštai na ^lenkite koi sodr`ale informacii za prezemane merki za implementirawe na rezolucii te na organite na ON vo vrska so odnositete so rasisti~kite re`imi vo Ju`na Afrika. Komisijata napomenuva deka, vo desettiot paragraf na preambulata na Meunarodnata Konvencija za Eliminirawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija, ^lenkite me|u drugoto se dogovorija da gradat edna meunarodna zaednica sl obodna od site obl ici na rasna segregacija i diskriminacija. Isto taka zabele`uva deka, vo ^len 3 od Konvencijata, ^lenkite ja osuduvaat posebno rasnata segregacija i aparthei dot. Ponatamu, Komisijata zabele`uva deka vo rezolucijata 2784 (XXVI), sekcija III, General noto Sobranie vedna{ po evidentirawe na vtoriot godi{ en izveštaj na Komisijata i po pri f a}awe na odredeni mislewa i preporaki dostaveni od istata, prodol`i da gi povi kuva site trgovski partneri na Ju`na Afrika da se vozdr`at od bilo kakva akcija koja bi go pottiknal kr{ eweto na principite i celite na Meunarodnata Konvencija za Eliminirawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija od strana na Ju`na Afrika i nezakonski ot re`im vo Ju`na Rodezija.

Komisijata go iska`a mislewa deka merkite usvoeni na dr`avno nivno za implementirawe na Konvencijata se povrzani so merkite prezeni na meunarodno nivno za da pottiknat po~ituvawe na principite na Konvencijata nasekade.

Komisijata go pozdravuva vkl u~uvaweto na informacii te vo vrska so statusot na dr`avata za nejzinite diplomatski, ekonomski i drugi odnosi so rasisti~kite re`imi na ju`na Afrika, spored ~len 9, paragraf 1 na Konvencijata.

Opšta Preporaka IV (8-ma sesija, 1973)

Komisijata za Eliminirawe na Rasna Diskriminacija,

Po razgleduvawe na izveštai te dostaveni od strana na Dr`avite ^lenki spored ~len 9 na Meunarodnata Konvencija za Eliminirawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija na nejzinate sedma i osma sesija,

I majji ja na um potrebat deka izveštai te dostaveni do Komisijata od strana na ^lenkite treba da bidat { to e mo`no poinformativni,

Gi pokanuva ^lenkite da nastojuvaat da vkl u~at vo nivni te izveštai, spored ^len 9, relevantni informacii za demograf skata struktura na naseleni eto koi se spomnati vo odredbite na ~len 1 od Konvencijata.

Opšta Preporaka V (15-ta sesija, 1977)

Komisijata za Eliminirawe na Rasna Diskriminacija,

I majji gi na um odredbite na ~len 7 i od Meunarodnata Konvencija za Eliminirawe na Site Oblici na rasna Diskriminacija,

Uveren deka boreweto proti v predrasudite koi vodat kon rasna diskriminacija, unapreduvaweto na razbiraweto, trpeni eto i prijatel stvoto me|u rasni te i etni ~kite grupi i propagandi raweto na principite i celite na Konvencijata na ON i na deklaracii te za ^ovekovi Prava i drugite relevantni instrumenti usvoeni od strana na General noto Sobranie na ON, se zna~ajni i efikasni al atki za odstranuvawe na rasnata diskriminacija,

I majji predvid deka obvrskite spored ^len 7 na Konvencijata, koi gi obvrzuvaat site ^lenki, mora da se ispolnat od niv, vkl u~uvajji gi i Dr`avite koi izjavuvaat deka rasnata diskriminacija ne postoi vo ramkite na nivni te teritorii i zatoa site ^lenki mora da vkl u~uvaat informacii za nivnata implementacija na odredbite na toj ~len vo izveštai te { to gi dostavuvaat soglasno ~lenot 9, paragraf 1 od Konvencijata,

Zabele`uvajji so `alewe deka mnogu mal ku ^lenki vo nivni te izveštai dostaveni soglasno ~len 9 od Konvencijata vkl u~ile informacii vo vrska so merkite { to tie gi pri f atile i { to gi stava na sila odredbite na ~lenot 7 na Konvencijata i mnogu ~esto tie informacii se op{ ti i povr{ ni,

Pot set uvajji deka vo soglasnost so ~len 9, paragraf 1 od Konvencijata, Komisijata mo`e da bara dopolnitelni informacii od ^lenkite,

1. *Barasite ^lenki koi ne napravile taka, da vkl u~at — vo naredni ot izveštaj { to }e go dostavat soglasno ~len 9 od Konvencijata ili vo eden poseben izveštaj pred nivnite periodi ~ni izveštai da se dostavat — adekvatni informacii za merkite koi gi*

usvoile i koi gi stavat vo sila odredbite na ~len 7 od Konvencijata;

2. *Gi pot set uva* ^lenkite za faktot deka informaciite spomenati vo prethodni ot paragraf, soglasno ~len 7 od Konvencijata treba da vku~at pove}e informaci za momentalni te i efikasni te merki koi se usvoeni od strana na ^lenkite vo oblasta na obrazovani eto, kul turata i informaci kata, so cel:

(a) Borewe proti v predrasudite koi vodat kon rasna diskriminacija;

(b) Unapreduvawe na razbi rawe, trpenie i prijatelstvo pome|u narodite i rasnite i etni ~ki grupi;

(c) Propagandi rawe na celite i principi te na Konvencijata na Obedinetite Nacii, Univerzalnata Deklaracija za ^ovekovi Prava, Deklaracijata na ON za Elimini rawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija kako i Me|unarodnata Konvencija za Elimini rawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija

Op{ ta Preporaka VI (25-ta sesija, 1982)

Komisijata za Elimini rawe na Rasnata Diskriminacija,

Priznavaj}i go faktot deka eden impresiven broj na Dr`avi gi rati fikuval e ili pristapile vo Me|unarodnata Konvencija za Elimini rawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija,

Me|ut oa, i maj}i na um deka samo rati fikuwane mu ovozmo`uva na kontrolni ot sistem koj e formiran od Konvencijata da funksi onira efikasno,

Pot set uvaj}i deka ~len 9 na Konvencijata gi obvrzuva ^lenkite da podnesat prvi ~ni i peri odi ~ni i zve{ tai za merkite koi gi stavaat na sila odredbite na Konvencijata,

I zjavuvaj}i deka momentalno ne pomalku od 89 i zve{ tai docnat od 62 dr`avi, deka 42 od tie i zve{ tai ne se podneseni od 15 Dr`avi, sekoja zemja docni so dve ili pove}e i zve{ tai i ~etiri prvi ~ni i zve{ tai { to treba} e da se dostavat me|u 1973 i 1978 se u{ te ne se pri meni,

Napomenuvaj}i so `al ewe deka ni tu opomenite i sprateni preku Generalni ot Sekretar do ^lenkite ni tu relevantni te informaci vku~eni vo godi{ nite izve{ tai do General noto Sobrane ne go imaa posakuvani ot efekt, vo site slu~ai,

Go povi kuva General noto Sobrane:

(a) da vodi smetka za sostojbata;

(b) da gi koristi ingerencii te za da osigura Komisijata poefikasno da gi i spolni obvrskite spored Konvencijata.

Op{ ta Preporaka VII vo odnos na implementacijata na ^len 4 od Konvencijata (32-ra sesija, 1985)

Komisijata za Elimini rawe na Rasnata Diskriminacija,

Po razgl eduvawet ona peri odi ~nite i zve{ tai na ^lenkite za peri od na vreme od 16 godini, I nad 100 slu~ai, se razgl eduale 6, 7 i osmi ot peri odi ~ne i zve{ taj na ^lenkata,

Pot set uvaj}i i pot vrduvaj}i ja nejzjata Op{ ta Preporaka I od 24 fevruari 1972 i nejzjata odl uka 3 (VII) od 4 maj 1973,

Zabele` uvaj}i so zadovolst vo deka vo nekol ku izve{ tai na ^lenkite se obezbedeni informaci za konkretni slu~ai vo koi se raboti za implementacijata na ~len 4 od Konvencijata vo odnos na delata na rasna diskriminacija,

Me|ut oapot set uvaj}i, deka vo nekol ku ^lenki potrebni te zakoni za impl ementi rawe na ~len 4 od Konvencijata ne se doneseni i deka mnogu ^lenki se u{ te ne gi i spolni le site barawana ~len 4 (a) i (b) od Konvencijata,

Ponat amupot set uvaj}i deka vo soglasnost so prvi ot paragraf na ~len 4, ^lenkite se obvrzuvaat da usvojat i tni i pozitivni merki nameneti za iskorenuvawe site pottiknuvawa ili dela na takva diskriminacija vo sklop na principi te zacrtani vo Univerzalnata Deklaracija za ^ovekovi Prava i pravat jasno predvideni vo ~len 5 od Konvencijata,

I maj}i gi na um preventivni te aspekti na ~len 4 za obeshrabruvawe na razi zmot i rasnata diskriminacija kako i aktivnosti te koi imaat za celni vna promocija ili pottiknuvawe,

1. *Prepora~uva* deka oni e ^lenki ~i i zakoni ne gi zadovoluvaat odredbite na ~len 4 (a) i (b) na Konvencijata da gi prezemat neophodni te ~ekori za da gi zadovolat zadol`itelni te barawana toj ~len;

2. *Bara* od tie ^lenki koi ne go napravile toa da ja izvestuvaat Komisijata pocel osno vo ni vni te peri odi ~ni i zve{ tai za na~i not i do koja mera se impl ementi raat efikasno odredbite na ~len 4 (a) i (b) i da gi citiraat relevantni te tekstovi vo ni vni te i zve{ tai;

3. *Ponat amu bara* od tie ^lenki koi ne go napravile toa da nastojuaat da obezbeduuaat pove}e inf ormacii vo ni vni te periodi ~ni izve{ tai vo vrska so odluki te doneseni od strana na nadle` ni te dr` avni sudovi i od drugi te dr` avni i nsti tucii vo vrska so delata na rasna diskriminacija a osobeno so tie prestapi spomnati vo ~len 4 (a) i (b).

Op{ ta Preporaka VIII vo vrska so tol kuvaweto i primenata na ~len 1, paragraf 1 i 4, od Konvencijata (38-ma sesija, 1990)

Komisi jata za El imini rawe na Rasnata Diskriminacija,

Po razgl eduvawet ona izve{ tai te na ^lenki te vo vrska so inf ormacii te za na~ini te so koi poedincite se identifikuuat deka mu pripa|aat na edna odredena rasna ili etni ~ka grupa ili grupi,

Smet adeka takvata i denti f i kacija, dokol ku ne postoi sprotno opravduvawe, }e zasnova vrz samoi denti f i kuvawe od sami ot poedi nec.

Op{ ta Preporaka IX vo vrska so primenata na ^len 8, paragraf 1, od Konvencijata (38-ma sesija, 1990)

Komisi jata za El imini rawe na Rasnata Diskriminacija,

I maj}i predvi d deka po~itta za nezavisnoto rabotewe na stru~wacite e su{ tinsko za obezbeduvawe cel osno nabluduvawe na ~ovekovi te prava i fundamental ni te sl obodi,

Pot set uvaj}i gi za ~len 8, paragraf 1, od Me|unarodnata Konvencija za El imini rawe na Site Obl ici na Rasna Diskriminacija,

Zagri`ena od tendencijata na pretstavni ci te na Dr`avite, organi zaci i te ili grupi te da ne vr{ at pri tisok vrz stru~wacite osobena vrz oni e koi slu` at kako I zvestuva~i na Dr`avi,

Sil no prep ora~uva deka tie bezrezervno treba da go po~i tuuaat statusot na negovi te ~lenovi vo svojstvo na nezavisni stru~waci so pri znata nepri strasnost koi slu` at vo ni vni ot li ~en kapacitet.

Op{ ta Preporaka X vo vrska so tehni ~kata pomo{ (39-ta sesija, 1991)

Komisi jata za El imini rawe na Rasnata Diskriminacija,

Zabele` uvaj}i ja ja preporakata na tretiot sostanok na licata koi pretsedavaat so

organi te za ~ovekovi Prava, kako { to e zacrtano vo ANEKSI TE, Generalno to Sobrane na negovata 45 sesija, vo koja be{ e di skutirano deka potrebno e da se organi zi raat nekol ku semi nari ili rabotilnici na dr`avno ni vo za da se obu~at ti el i ca koi se vkl u~eni vo izgotvuvaweto na Dr`avni ot izve{ taj,

Zagri`en poradi postojani ot neuspeh na ^lenki te vo Me|unarodnata Konvencija za El imini rawe na Site Obl ici na Rasna Diskriminacija da gi ispolnat ni vni te obvrski za podnesuvawe izve{ taj spored Konvencijata,

Veruvaj}i deka obuki te i rabotilnici te organi zira ni na dr`avni vo bi mo` el e mnogu da im pomognat na slu`beni ci te zadol`eni za izgotvuvawe na takvi izve{ tai za Dr`avite ^lenki,

1. *Bara* od Generalni ot Sekretar da organi zira vo konsultaci i so zasegnati te ^lenki, soodvetna dr`avna obuka i rabotilnici za ni vni te slu`eni ci za podnesuvawe izve{ taj kol ku { to e mo` no poprakti ~no;

2. *Prepora~uva* deka uslugi te na personal ot na Centarot za ^ovekovi Prava i uslugi te na stru~wacite na Komisi jata za El imini rawe na Rasnata Diskriminacija da se koristat vo sproveduvaweto na takvite obuki ili rabotilnici.

Op{ ta Preporaka XI za nedr`avjani te (42-ra sesija, 1993)

1. ^len 1, paragraf 1, od Me|unarodnata Konvencija za El imini rawe na Site Obl ici na Rasna Diskriminacija ja def inira rasnata diskriminacija. ^len 1, paragraf 2, od ova def inicija gi otstranua delata od strana na Dr`avata ^lenka koi pravat razlika pome|u dr`avjani te i nedr`avjani te. ^len 1, paragraf 3, go pri znava ~lenot 1, paragraf 2, i zjavuvaj}i deka, osven nedr`avjani te, ^lenki te ne smeat da vr{ at diskriminacija nitu za drugi naci onal nosti.

2. Komisi jata zabele` il a deka ~len 1, paragraf 2, vo nekol ku navrati se tol kuval deka gi osloboduva ^lenki te od obvrskite za podnesuvawe na izve{ taj za pra{ awa vo vrska so stranci te. Zatoa, Komisi jata potvrduva deka ^lenki te i maat obvraska da podnesat cel osen izve{ taj za zakoni te nameneti za stranci te i ni vnata i mpl ementacija.

3. Komisi jata ponatamu potvrduva deka ~len 1, paragraf 2, ni kako ne smee da se tol kuva

sproti vno na pravata i slobodi te priznati i zacrtani vo drugite instrumenti osobeno vo Uni verzalnata Deklaracija za ^ovekovi Prava, Me|unarodnata Konvencija za Ekonomski, Socijalni i Kulturni Prava i Me|unarodnata Konvencija za Gra|anski i Politi~ki Prava.

Op{ ta Preporaka XII za Dr` avi te nasledni ci (42-ra sesija, 1993)

Komisijata za Eliminirawe na Rasnata Diskriminacija,

Potenci raj}i ja zna~ajnosta na kolektivno u~estvo vo Me|unarodnata Konvencija za Eliminirawe na Site Oblici na rasna Diskriminacija,

Zamaj}i go vo predvidpovjavuvaweto na dr` avi te nasledni ci kako posledi ca na raspu{ taweto na Dr` avi te,

1. *Gi pot t i knuva Dr` avi te nasledni ci koi se u{ te ne potvrdira kaj Generalni ot Sekretar da go napravat toa, kako ~uvar na Me|unarodnata Konvencija za El i mi ni rawe na Si te Obl i ci na Rasna Di skri mi nacija, deka ti e prodol` uvaat da bi dat obvrzani od obvrskite predvideni vo Konvencijata, dokolku Dr` avite od koi proizlegle ti e nasledni ci ne bile ~lenovi na Konvencijata;*

2. *Gi povi kuva Dr` avi te nasledni ci da vl ezat, dokolku ne go napravile toa, vo Konvencijata za El i mi ni rawe na Site Obl i ci na Rasna Di skri mi nacija, dokolku Dr` avite od koi proizlegle ti e nasledni ci ne bile ~lenovi na Konvencijata;*

3. *Gi povi kuva Dr` avi te nasledni ci da ja zemat vo predviv zna~ajnosta za davawe na izjava spored ~len 14, paragraf 1, od Me|unarodnata Konvencija za El i mi ni rawe na Si te Obl i ci na Rasna Di skri mi nacija, so koja }e ja priznavat nadle` nosta na Komisijata za El i mi ni rawe na Rasna Diskriminacija za da primaat i razgl eduvaat poedine~ni komunikacii ili `albi.*

Op{ ta Preporaka XIII vo vrska so obukata na sproveduva~ite na zakonot za za{ tituvawe na ~ovekovi te prava (42-ra sesija, 1993)

1. Vo soglasnost so ~len 2, paragraf 1, od Me|unarodnata Konvencija za El i mi ni rawe na Site Obl i ci na Rasna Di skri mi nacija, ^lenkite se obvrzale deka celata vlast, javni te institucii, lokalni i nacionalni, nema da primenat rasna diskriminacija; ponatamu, ^lenkite se obvrzale da gi garanti raat pravata

navedeni vo ~len 5 od Konvencijata bez razlika na rasa, boja, nacionalna ili etni~ka pripadnost.

2. I spolnuvaweto na ovi e obvrski mnogu zavisi od sproveduva~ite na zakonot koi pri menuvaat policijski ovlastuvawa za zadr` uvawe ili apsewe i zavisi od toa dali se pravilno informirani za obvrskite { toni vnata Dr` avagi i ma spored Konvencijata. Sproveduva~ite na zakonot treba da dobijati intenzivna obuka za da se osigurat deka vo vr{ eweto na ni vnata dol` nost ti e gi po~i tuvaat kako i za{ tituvaat ~ovekovi te prava na site lica nezavisno od ni vnata rasa, boja, nacionalna ili etni~ka pripadnost.

3. Vo implementiraweto na ~len 7 od Konvencijata, Komisijata gi povi kuva ^lenkite da ja pregl edati i podbrat obukata na sproveduva~ite na zakonot za da mo` e cel osno da se impl ementi ra Kodeksot na Odnosuvawe za Sproveduva~ite na Zakonot (1979) kako i standardite na Konvencijata. Tie isto taka treba da vkl u~at informaci i vo ni vni te peri odi ~ni izve{ tai za ova pra{ awe.

Op{ ta Preporaka XIV za ^len 1, paragraf 1, od Konvencijata (42-ra sesija, 1993)

1. Nediskriminacijata, zaedno so ramnopravnosta pred zakonot i ednakvata za{ tita na zakonot bez diskriminacija go so~inuvaat osnovni ot princip za za{ tituvaweto na ~ovekovite prava. Komisijata saka da gi potseti ^lenkite za odredeni karakteristiki na def i ni cijata za rasna diskriminacija vo ~len 1, paragraf 1, od Me|unarodnata Konvencija za El i mi ni rawe na Site Obl i ci na Rasna Di skri mi nacija. Komisijata smeta deka zborovite vrz osnova na, i spored toa, ne se mnogu razli ~ni vo zna~eweto na paragraf ot 7 od preambul ata. Dokolku se pravi razlika, toga{ toa e vo sprotivno so Konvencijata, ako ima za cel vlo{ uvawe na odredeni prava i slobodi. Ova se potvrduva od obvrskata koja ^lenkite ja imaat so ^len 2, paragraf 1 (c), za uki nuvawe na site zakoni ili primeni koi vlijaat za sozdavaweto prodol` uvaweto na rasnata diskriminacija.

2. Komisijata smeta deka razlikuvaweto na tretmanot nema da sozdava diskriminacija dokolku kriterijumite za takvo razlikuvawe se zakonski I spa|aat vo delokrugot na ~len 1, paragraf 4, od Konvencijata. Pri razgl eduvaweto na kriterijumite koi bi mo` ele da se primenat, Komisijata }e priznae deka odredeni dela mo` ebi se razli ~ni od celite. Pri utvrduvawe dali edno delo e

sprotivno na Konvencijata, Komisijata }e nastojuva da vidi dali toa delo ima neopravdano i poinakvo vlijani e vrz edna grupa koja se razlikuva od rasa, boja, poteklo, nacionalna ili etni ~ka pripadnost.

3. ^len 1, paragraf 1, od Konvencijata isto taka se povikuva na politiki te, ekonomski te, socijalni te i kulturni te oblasti; povrzani te prava i slobodi za ova to~ka se utvrdeni vo ~len 5.

Op{ta Preporaka XV za ^len 4 od Konvencijata (42-ra sesija, 1993)

1. Koga Me|unarodnata Konvencija za Eliminirawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija se usvojuva{e, ~len 4 se smeta{e za najbiten vo borbata protiv rasnata diskriminacija. Vo toa vreme, postoe{e eden globale strav od za`ivuvaweto na autoritativni te i deologi i. Zabranuvaweto na {irewe rasna dominantnost i na organizirani te aktivnosti koi bi pottknale rasno nasilstvo, pravilno se smeta{e za kluno. Od toa vreme, Komisijata ima dobio dokazi za organizirano nasilstvo vrz osnova na etni~k apripadnost i politiki~kata eksploatacija na etni~kite razliki. Kako posledica, implimenti raweto na ~len 4 sega ima zgol emeno zna~awe.

2. Komisijata gi potsetuva za Op{tata Preporaka VII vo koja objasnuva{e deka odredbite na ~len 4 se od zadol`itel en karakter. Za da gi zadovolat ovie obvrski, ^lenkite ne treba samo da donesuvaat soodvetni zakoni tuku i da se osiguraaat deka efikasno se sproveduvaat. Bidej{i zakani te i delata na rasno nasilstvo mnogu lesno vodat kon drugi takvi dela i sozdavaat edna atmosfera na neprijatelisko raspol`enie, samo itnata intervencija mo`edagi zadovolit obvrskite na efikasen odgovor.

3. ^len 4 (a) bara od ^lenkite da napravat kaznivo so zakon ~etiri kategorii na lo{o odnesuvawe: (i) {irewe na idej zasnovani na rasna dominantnost ili omraza; (ii) pottknuvawe na rasna omraza; (iii) delata na nasilstvo protiv bilo koja rasa ili grupa na druga boja ili etni~ka pripadnost; i (iv) pottknuvawe na takvi dela.

4. Spored Komisijata, zabranata za {irewe na site i dei zasnovani vrz rasna dominantnost ili omraza e vo sklop na pravoto za slobodno mislewe i izrazuvawe. Ova pravo e zacrtano vo ~len 19 na Univerzalnata Deklaracija za ^ovekovi Prava i pak se spomnuva vo ~len 5 (d)

(viii) na Me|unarodnata Konvencija za Eliminirawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija. Negovata zna~ajnost za ~len 4 se spomenuva vo samiot ~len. Koristeweto na ova pravo od strana na gra|anite nosi posebni dol`nosti i odgovornosti, navedeni vo ~len 29, paragraf 2 od Univerzalnata Deklaracija, me|ukoi obvrskata za ne{irewe na rasi stiki i dei i ma osobeno zna~ewe. Komisijata ponatamu saka da gi napomene ^lenkite deka ~len 20 od Me|unarodnata Konvencija za Gra|anski i Politiki Prava, spored koja sekakva za{tita na nacionalna, rasna ili verska omraza koja sozdava pottknuvawe na diskriminacija, neprijateljstvo ili nasilstvo }e bi de zabraneto so zakon.

5. ^len 4 (a) isto takago pravi kaznivo so zakon i finansiraweto na rasi stiki aktivnosti, kade isto taka se vkl uvaat site aktivnosti spomnati vo paragraf ot 3 pogore, odnosno, aktivnosti koi proizleguvaat od etni~ki kako i rasni razliki. Komisijata gi povikuva ^lenkite da vodat istraga za da utvrdat dali nivnite dr`avni zakoni i nivnata implimentacija go i spolnuvaat ovoj uslov.

6. Nekolku ^lenki smetale deka vonivnite dr`avni zakoni ne e soodvetno da se proglasi edna organizacija kako ilegalna prednegovite ~lenovi da promoviraat ili pottknuvaat rasna diskriminacija. Komisijata misli deka ~len 4 (b) stava pogolem tovar vrz takvite ^lenki za da bidat pretpazlivi so takvite organizacii {to e o`no porano. Ovie organizacii, kako i drugi organizirani aktivnosti i propaganda mora da se proglasat nezakonski i zabranat. Samoto u~estvo vo ovie organizacii treba da se kaznuva.

7. ^len 4 (c) od Konvencijata gi utvrduva obvrskite na javnata vlast. Javnata vlast, na site administrativni ni voa, vkl uuvaj{i gi i op{tinski te, se obrzuvaat so ovoj paragraf. Komisijata smeta deka ^lenkite mora da se pogri`at ovie obvrski da se nabluduvaat i se podnesuva izve{taj za isti te.

Op{ta Preporaka XVI vovrska so pri menata na ^len 9 od Konvencijata (42-ra sesija, 1993)

1. Spored ~len 9 na Me|unarodnata Konvencija za Eliminirawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija, ^lenkite se obrzaa da podnesat, preku Generalni ot Sekretar na ON do Komisijata za razgl eduvawe, izve{ta za merkite prezemeni od nivna strana za implimenti rawe na odredbite na Konvencijata.

2. Vo odnos na ova obvrska na ^lenkite, Komisijata zabele`uva deka vo nekolku slu~ai

izve{ tai te se povi kuvaat na sastojbi koi postojat vo drugi Dr`avi.

3. Poradi ova pri~ina, Komisijata saka da gi potseti ^lenkite za odredbite na ~len 9 od Konvencijata vo vrska so sodr`inata na ni vni te izve{ tai, i maj}i go isto taka ~lenot 11 na um, koj e edinstvenoto proceduralno sredstvo na raspolagawe za Dr`avite za obrnuvawe na vni manieto na Komisijata vo koi tie smetaat deka nekoja druga dr`ava ne gi implementira odredbite na Konvencijata.

Op{ ta Preporaka XVII za forirawe na dr`avni institucii za olesnuvawe na implementiraweto na Konvencijata (42-ra sesija, 1993)

Komisijata za Eliminirawe na Rasnata Diskriminacija,

Zemaj}ija vo predvid praksata na ^lenkite vo vrska so implementiraweto na Me|unarodnata Konvencija za Eliminirawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija,

Ubeden za potreбата za ponatano{ no pottiknuvawe na formiraweto na dr`avni institucii za olesnuvawe na implementiraweto na Konvencijata,

Potenci raj}ija potreбата za zajaknuvawe ponatamu na implementiraweto na Konvencijata,

1. *Im prepora~uva na ^lenkite da formiraat dr`avni komisii ili drugi soodvetni tela, zemaj}igi vo predvid principite vo vrska so statusot na dr`avni teinstucii aneksirani vo rezolucijata na Komisijata za ^ovekovi Prava 1992/54 od 3 mart 1992, za da im sl u`at na slednite cel i, me|u drugoto:*

- (a) Da promoviraat po~it za ^ovekovi te prava bez diskriminacija, kako { to e utvrdeno vo ~len 5 od Me|unarodnata Konvencija za Eliminirawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija;
- (b) Da ja pregl edat vl adinata politika so cel za{ti tuvawe od rasna diskriminacija;
- (c) Da vr{at nabl uduvawe na zakoni te dali se pri dr`uvaat kon odredbite na Konvencijata;
- (d) Da ja educiraat javnosta za obvrskite na ^lenkite spored Konvencijata;
- (e) Da i pomogne na vl adata pri izgotvuvawe na izve{ tai te dostaveni do Komisijata za Eliminirawe na Rasna Diskriminacija;

2. *Istot aka prepora~uva deka, tamu kade se formirani takvi komisii, tie treba da se*

vkl u~at vo podgotvuvaweto na izve{ tai te i ni vna mo`na vkl u~enost vo delegacii te na dr`avite so cel zabrzuvawe na dij al ogot pome|u Komisijata i zasegnatata dr`ava ~lenka.

Op{ ta Preporaka XVIII za formirawe na eden me|unaroden tribunal za gonewe na zlostorstvata protiv ~ove{ tvoto (44-ta sesija, 1994)

Komisijata za Eliminirawe na Rasnata Diskriminacija,

Zagri`en poradi se pogol emi ot broj na rasno i etni ~ki motivi rani masakri i yverstva koi se sl u~uvaat vo razli ~ni regi oni na svetot,

Ubeden deka nekaznente dela se eden gol em faktor koj pri donesuva za pojavuvaweto na ovi e zlostorstva,

Ubeden za potreбата za formirawe { to e mo`no pobrgu eden me|unaroden tribunal so op{ ta nadle`nost za gonewe na genocid, zlostorstvata protiv ~ove{ tvoto i gol emi te prekr{oci na Konvencii te na @eneva od 1949 godi na i Dopol nitel nite Protokol i od 1977,

Zemaj}ija vo predvid ve}e napravenata rabota vo ova nasoka od strana na Me|unarodnata Zakonska Komisija i dadenoto ohrabruvawe vo ova nasoka od strana na General noto Sobranie vo negovata rezolucija 48/31 od 9 dekemvri 1993,

Istot aka zemaj}ija vo predvid Rezolucijata na Sovetot za Bezbednost 872 (1993) od 25 maj 1993 za formirawe na eden me|unaroden tribunal so cel obvinuvawe na licata odgovorni za seriozni prekr{oci na me|unarodni ot humani taren zakon i zvr{eni vo teri torijata na porane{ na Jugosl avija,

1. *Smet a deka treba itno da se formira eden me|unaroden tribunal so op{ tajuri sdi kcija za gonewe na genocid, zlostorstvata protiv ~ove{ tvoto, vkl u~uvaj}i i ubistvo, istrebuvawe, ropstvo, izbrkawe, zatvorawe, ma~ewe, sil uvawe, diskriminacija vrz osnova na politiki, rasni ili religiozni osnovi i drugi ne~oveki dela naso~eni protiv civil no naselenie, i gol emi te prekr{oci na Konvencii te na @eneva od 1949 i Dopol nitel nite Protokol i od 1977;*

2. *Mu prepora~uva na General ni ot Sekretar da ja donese tekovnata preporaka pred vni manieto na nadle`nite organi I tela na ON, vkl u~uvaj}i go i Sovetot za Bezbednost;*

3. *Bara* od Vi soki ot Komesarijat za ^ovekovi Prava da osi gura deka si te i nf ormaci i vo vrška so zl ostorstvata spomenati vo paragraf 1 da se soberat si stemati ~no od strana na Centarot za ^ovekovi Prava za da mo` at da bi dat spremni za me|unarodni ot tri bunal { tom }e se f ormi ra.

Op{ ta Preporaka XIX za ^len 3 od Konvencijata (47-ma sesija, 1995)

1. Komisijata za Elimi ni rawe na Rasnata Diskriminacija gi povi kuva si te ^lenki da obrnat vni mani na ~len 3, so { to ^lenki te se obvrzuvaat da gi zabranat, spre~at i iskorenuvaat si te pri meni na rasna segregacija ili podel ba i apartheid na teritori i te vo ni vna nadl e` nost. Aparthei dot se spomenuva tuka i skl u~i vo za Ju` na Af ri ka, no usvoeni ot ~len kako takov gi zabranuva si te obl i ci na rasna segregacija vo si te zemji .

2. Komisijata smeta deka vo obvrškata za iskorenuvawe na si te prakti od ova pri roda se vkl u~uva i obvrškata za iskorenuvawe na posledici te od takvite prakti koi se toleri raat od strana na prethodni te vladi vo Dr` avite ili nametnati od sili nadvor od Dr` avata.

3. Komisijata veruva deka i ako usl ovi te za cel osna ili del umna rasna segregacija vo nekoj dr` avi se sozdadeni od strana na vladi ni te poli ti ki , edna sostojba na del umna rasna segregacija mo` e da se pojavi od nesakani posledici od delata na f i zi ~ki te li ca. Vo mnogu gradovi , gra|anski te modeli se vl i jaat od grupni te razl i ki vrz osnova na pri hodi , koi ponekoga{ se kombi ni raat so rasni te razl i ki , boja, poteklo, nacionalna ili etni ~ka pri padnost, taka da ` i tel i te mo` at da bi dat i sfl ekani i poedinci te da stradaat od eden obl i k na di skri mi naci ja vo koja rasni te osnove se pome{ ani so drugi osnove .

4. Zatoa Komisijata potvrduva deka edna sostojba na rasna segregacija i sto taka mo` e da se pojavuva bez ni kakva i ni cijati va ili neposredna me{ anost od strana na javnata vl ast. Gi povi kuva ^lenki te da vr{ at nabl uduvawe na trendovi te koi bi mo` ele da pri donesat za pojavuvawe na rasna segregacija, da rabota za iskorenuvawe na sekakvi negati vni posledici koi bi se pojavuale i takvite akcii da gi opi { at vo ni vni te peri odi ~ni i zve{ tai .

Op{ ta Preporaka XX za nedi skri mi nati vno sproveduvawe na pravat i slobodite (^len 5)(48-ma sesija, 1996)

1. ^lenot 5 od Konvencijata ja so dr` uva obvrškata na ^lenki te za garanti rawe na gra|anski te, poli ti ~ki te, ekonomski te, soci jalni te i kul turni te prava i sl obodi bez ni kakva rasna di skri mi naci ja. Treba da se zabel e` i deka pravat i sl obodi te spomnati vo ~len 5 ne so~i nuvaat i scrpuva~ki spisok. Na ~elo na ovie prava i sl obodi se tie koi proizleguvaat od Hartata na Obedi neti te Naci i i od Uni verzal nata Deklaracija za ^ovekovi Prava, kako { to se utvrdeni vo preambul ata na Konvencijata. Pove}eto od ovie prava se el abori rani vo Me|unarodnata Konvencija za ^ovekovi Prava. Zatoa si te ^lenki se obrzuvaat da gi priznavaat i za{ ti tat ^ovekovi te Prava, no na~i not kako ovie obvrški se primeneti vo zakonski ot red na ^lenki te mo` e da se razl i kuva. ^lenot 5 od Konvencijata, osven toa { to bara garanti ja deka u` i vaweto na ~ovekovi te prava treba da bi dat sl obodni od rasna di skri mi naci ja, ne sozdava samo po sebe gra|anski, poli ti ~ki, ekonomski, soci jalni ili kul turni prava, no go pri svojuva postoweto na ovie prava. Konvencijata gi obvrzuva ^lenki te da ja zabranat i elimi ni raat rasnata di skri mi naci ja vo u` i vaweto na takvi te prava.

2. Koga edna Dr` ava nametnuva restri kcija za nekoja od ovie prava navedeni vo ~len 5 od Konvencijata koja se odnesuva na si te vo ramki te na nadl e` nosta na dr` avata, mora da se osi gura deka takvata restri kcija ne treba da bi de sproti vno ~len 1 od Konvencijata ni tu vo sila ni tu vo namera, kako sostaven dela na me|unarodni te standardi za ~ovekovi prava. Za da konstati ra deka e taka, Komisijata e dol ` na da i stra` uva ponatamu za da se osi gura deka takvata restri kcija ne sozdava rasna di skri i naci ja.

3. Mnogu od ovie prava i sl obodi spomenati vo ~len 5, kako { to e pravoto za ednakov tretman pred sudovi , treba da se u` i vaat od si te li ca koi ` i veat vo edna dr` ava; drugi te prava kako { to e pravoto za u~estvo na i zbori , za gl asawe i pravoto za kandi di rawe se prava na gra|ani te.

4. Na ^lenki te i m se prepora~uva da podnesat i zve{ taj za nedi skri mi nati vnata i mpl ementacija na sekoja od ovie prava i sl obodi spomnati vo ~len 5 od Konvencijata edna po edna.

5. Pravata i sl obodi te spomnati vo ~len 5 od Konvencijata i sli ~ni te prava }ebi dat za{ ti teni od strana na ^lenkata. Takva za{ ti ta mo` e da se ostvari na razl i ~ni na~i ni , bilo so kori stewe na javni te i nsti tuci i ili preku akti vnosti te na pri vatni te i nsti tuci i .

Vo dvata slu-aja, ^lenkata e dol`na da osi gura ef i kasna implementacija na Konvencijata I da podnese izveštaj za istite spored ^len 9 od Konvencijata.

Opšta Preporaka XXI za pravoto za samoopredeluvawe (48-ma sesija, 1996)

6. Komisijata zabele`uva deka etni~kite, religiozni te grupi ili malcinstvata mnogu ~esto se povikuvaat na pravoto za samoopredeluvawe kako osnova za pravoto na otcepuvawe. Vo ova nasoka Komisijata saka da gi izrazi slednite mislewa.

7. Pravoto za samoopredeluvawe na narodi te e fundamentalen princip na me|unarodni ot zakon. Ova pravo e zacrtano vo ^len 1 na Dogovorot na Obedneti te Naci, vo ^len 1na Me|unarodnata Konvencija za Ekonomski, Socijalni i Kulturni Prava i ^lenot 1 na Me|unarodnata Konvencija za Gra|anski i Politi~ki Prava, kako i vo drugi instrumenti za ~ovekovi prava. Me|unarodnata Konvencija za Gra|anski i Politi~ki Prava gi obezbeduva pravata na narodi te za samoopredeluvawe pokraj pravoto na etni~kite, religiozni te ili jazi~nite malcinstva za u`ivawe na ni vnata kul tura, da propovedat i koristat ni vnata vera ili da go koristat ni vni ot jazik.

8. Komisijata potencira deka soglasno Deklaracijata za Principite na Me|unarodni ot Zakon vo vrska so Prijatelските Odnosi i Sorabotka me|u Dr`avite vo soglasnost so Dogovorot na ON, odobren od strana na Generalnoto Sobranie na ON vo svojata rezolucija 2625 (XXV) od 24 oktombri 1970, dr`avite se dol`ni da go promoviraat samoopredeluvaweto na narodi te. No implementacijata na principite za samoopredeluvawe bara od sekoja Dr`ava promovira, preku zaedni~ka i oddelna akcija, opštapo~iti nabluduvawe na ~ovekovi te prava i fundamentalni te slobodi vo soglasnost so Dogovorot na ON. Vo ovoj kontekst, Komisijata gi potsetuva Vladi te za Deklaracijata za Pravata na Licata koi im Pripa|aat na Nacionalni te ili Etni~ki, Religiozni i Jazi~ni Malcinstva, usvoen od strana na Generalnoto Sobranie vo negovata rezolucija 47/135 od 18 dekemvri 1992.

9. Vo odnos na samoopredeluvaweto na narodi te, treba da se razlikuvaat dve aspekti. Pravoto za samoopredeluvawe na narodi te ima vnatrefen aspekt, odnosno, pravata na site narodi slobodno da go sledat ekonomski ot, socijalni ot i kulturni ot razvoj bez nadvore{no me{awe. Vo taa nasoka, postoji edna vrska so pravoto na sekoj gra|anin da u~estvuva vo

sproveduvaweto na javni te raboti na site ni voa, kako {to e navedeno vo ^len 5 (c) od Me|unarodnata Konvencija za Elimi ni rawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija. Kako posl edica, Vladi te treba da go pretstavat celoto nasel ena bez razlika na rasa, boja, poteklo, nacionalna ili etni~ka pripadnost. Nadvore{ni ot aspekt na samoopredeluvawe podr`abira deka site narodi imaat pravo slobodno da go opredeluvaat ni vni ot politi~ki status i ni vnoto mesto vo me|unarodnata zaednica zasnovano vo principite na ednakvi prava koja se demostri ra so osloboduvawe na narodi te od kolonijalizmot i so zabranuvawe na osvojuvawe na drugi narodi ili ni vno domi ni rawe i eksploatacija.

10. Za da se po~ituvaat celosno pravata na narodi te vo ramkite na edna dr`ava, gi povikuvame Vladi te da se pridruvaat kon i implementiraat me|unarodni te instrumenti za ~ovekovi prava a osobeno Me|unarodnata Konvencija za Elimi ni rawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija. Gri`ata za za{titata na poedine~ni te prava bez diskriminacija vrz osnova na rasa, nacionalnost, pl eme, religiozni ili drugi osnovi mora da gi vodi vladi ni te politiki. Vo soglasnot so ^len 2 od Me|unarodnata Konvencija za Elimi ni rawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija I na drugi te me|unarodni dokumenti, Vladi te treba da bidat ~uvstvitel ni kon pravata na lu|eto koi im pripa|aat na etni~kite grupi, osobeno ni vnoto pravo za da vodat dostoen `i vot, da ja so~uvaat ni vnata kul tura, ednakvo da gi delat pl odovite na dr`avni ot razvoj i da ja odigraat ni vnata uloga vo vladata na dr`avata na koja mu pripa|aat. Isto taka, Vladi te treba da zemaat vo predvid, vo ramkite na ni vni te ustavi, i da gi ovlastuvaat licata koi im pripa|aat na etni~kite ili jazi~nite grupi, kade e neophodno, so pravoto da se vkl u~at vo aktivnosti koi imaat osobeno zna~awe za ~uvawe na identitetot na takvite lica ili grupi

11. Komisijata naglasuva deka vo soglasnost so Deklaracijata za Prijatel ski Odnosi, ni edno od aktivnosti te na Komisijata nema da se tolkuva deka ovl astuva ili pottiknuva nekakva akcija koja bi go vlo{il, celosno ili delumno, teritorijalni ot integritet ili politiki~koto edinstvo na suvereni te i nezavisni dr`avi, koi }e se odnesuvaat soglasno so principot na ednakvi prava i samoopredeluvaweto na narodi te, Vladata gi pretstavuva site lu|e vo ramkite na ni vnata teritorija, bez razlika na rasa, ubeduvawe ili boja. Spored Komisijata, me|unarodni ot zakon ne ja priznal op{toto pravo na narodi te za

ednostrano progl asuvawe otcepuvawe od edna Dr`ava. Vo ova nasoka, Komisijata gi sledi pogledi te iska`ani vo Agendata za Mir (para. 17 i prodol), imeno, deka fragmentacijata na Dr`avata mo`e da bide {tetno za za{ti tuvaweto na ~ovekovi te prava, kako i za odr`uvaweto na mir i bezbednosta. Me|utoa, ova ne ja iskl uva mo`nosta za postignuvawe sl obodni dogovori me|u zasegnati te strani.

Op{ta Preporaka XXII za ^len 5 i begalci te i raseleni te lica (49-ta sesija, 1996)

Komisijata za Eliminirawe na Rasnata Diskriminacija,

Svesen za faktot deka kako posledica na stranski te voeni, nevoeni i etni ~ki konflikti proizleguvaat masivni prilivi na begalci i raseleni lica vrz osnova na etni ~ki te kri terijumi vo mnogu delovi na svetot,

Imajji vo predvid deka Univerzalnata Deklaracijata za ^ovekovi Prava i Konvencijata za Eliminirawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija objavuvaat deka site ~oveki su{testva se rodeni sl obodni i ednakvi so stie prava i deka na sekumu sledat isti prava i sl obodi, bez nikakov vid na razlika, osobeno rasna, boja, poteklo, nacionalna ili etni ~ka pri padnost,

Potset uvajji gi deka Konvencijata od 1951 Protokolot od 1967 vo odnos na statusot na beglaci te kako glaven izvor za za{tita na begalci te vo op{to,

1. *Go obrnuva vni maniet ona ^lenki te na ~len 5 od Me|unarodnata Konvencija za Eliminirawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija kako i na Op{tata Preporaka na Komisijata XX (48) za ~len 5, i povtoruva deka Konvencijata gi obvrzuva site ^lenki da ja zabranat i eliminiraat rasnata diskriminacija vo u`ivaweto na gra|anski te, politi ~ki te, socijalni te i kulturni te prava i sl obodi,*

2. *Vo ova nasoka naglasuva deka:*

(a) Site takvi begalci i raseleni lica imaat pravo sl obodno da se vratat vo nivni te domovi na poteklo pod bezbedni uslovi;

(b) ^lenki te se dol`ni da osigurat deka vra}aweto na takvi te begalci i raseleni lica e dobrovolna i da se pogri`at tie begalci da ne izbrkaat od toa mesto;

(c) Site takvi te begalci i raseleni lica po vra}aweto vo nivni te domovi imaat pravo na ot{teta za nivnata sopstvenost od koi bealif eni vo tekot na konfliktot i da dobijat

soodveten nadomestok za sopstvenosta koja ne mo`e da im se vrati. Site zalobii izjavi dadeni vo vrska so takvi te sopstveni {tva pod pri tiosok se neva`e~ki;

(d) Site takvi te begalci i raseleni lica, po vra}aweto vo nivni te domovi, imaat pravo cel osno da u`estvuvaat vo javni ot`ivot na site nivoa i da imaat ednakov pristap do javni te slu`bi i da dobijat pomo{ za rehabili tacija.

Op{ta Preporaka XXIII za pravata na domorodci te (51-va sesija, 1997)

1. Vo praksata na Komisijata za Eliminirawe na Rasnata Diskriminacija, osobeno pri razgl eduvaweto na izve{tajte na ^lenki te spored ~len 9 od Me|unarodnata Konvencija za Eliminirawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija, na sostojbata na domorodci te sekoga{ i se daval dovolno vni manie i gri`a. Vo ova nasoka, Komisijata postojano potvrduvala deka diskriminacijata protiv domorodci te spa|a vo delokrugot na Konvencijata i deka site soodvetni merki mora da se prezemat za da se borat protiv i elimini raat takvata diskriminacija.

2. Komisijata, zabele`uvajji deka General noto Sobranie ja objavi Me|unarodnata Dekada na Svetski te Domorodci po~nuvajji na 10 dekemvri 1994 god, potvrduva deka odredbi te na Me|unarodnata Konvencija za Eliminirawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija se odnesuvaat i na domorodci te.

3. Komisijata e svesna za faktot deka vo mnogu regioni na svetot domorodci te bile diskriminirani i se u{te se diskriminiraat i seli {uvaat od nivni te prava i fundamentalni slobodi a osobeno deka tie ja imaat izgubeno nivnata zemja i resursi, koi im se odzedeni od strana na kolonisti i komercijalni kompanii i dr`avni pretprijatija. Kako posledica, so~uvaweto na nivni te kulturni se zagrozuva e i se u{te se zagrozuva.

4. Komisijata gi povi kuva ^lenki te:

a. da ja priznavaat i po~ituvaaat kulturata, historijata i jazi kot na domorodci te i na~ivotot kako edno zgolemuwawe na kulturni otidenti tet na Dr`avata i da go promovira nejzi noto so~uvawe;

b. da osiguraat deka pripadnicite na domorodci te se sl obodni i ramnopravni i gi u`ivaat site prava i slobodi bez nikakva diskriminacija, osobeno ona diskriminacija bazi rana vrz identi tetot ili potekloto na domorodci te;

c. da im obezbedat na domorodci te usl ovi za eden odr` li v ekonomski i soci jal en razvoj vo skl op na ni vni te kul turni karakteri sti ki ;

d. da osiguraat deka pripadnicite na domorodci te imaat ednakvi prava vo odnos na ef i kasnoto u~estvuvawe vo javni ot` i vot deka ni kakva odl uka koja vli jae na ni vni te prava i i nteresi ne smee da se donese bez ni vno i zvesteno odobreni e;

e. da osiguraat deka domorodci te mo` at da gi koristat ni vni te prava za obnovuvawe na ni vni te tradicii i obi ~ai I ida go ~uvaat i koristat ni vni ot jazi k.

5. Komi si jata osobeno gi povi kuva ^l enki te da gi priznavaat i za{ titat pravata na domorodci te za dr` ewe sopstvenost, da ja razvij at, kontrol iraat i koristat ni vnata zemja, teri torii i resursi i vo tie slu~ai koga ni vni te zemji se odzemeni ili koristen i bez ni vno sl obodno odobreni e, da prezemat merki za da gi vratat tie zemji i teri torii. Samo dokol ku ova ne e mo` no poradi visti nski pri ~i ni, pravoto za vra} awe na ni vni te zemji i teri torii treba da se zameni so pravoto za ni vno pravedno i brza kompenzaci ja.

6. Komi si jata ponatamu gi povi kuva ^l enki te vo ~i i teri torii i` i veat domorodci, da vkl u~at vo ni vnite peri odi ~ni izve{ tai cel osni i nf ormaci i za sostoj bata na takvi te lu| e, zemaj} i gi vo predvi d si te rel evantni odredbi na Konvenci jata.

Op{ ta Preporaka XXIV za ^l en 1 (55-ta sesi ja, 1999)

1. Komi si jata potencira deka, spored def i ni ci jata dadena vo ~l en 1, paragraf , 1 od Me| unarodnata Konvenci ja za El i mi ni rawe na Site Obl i ci na Rasna Di skri mi naci ja, Konvenci jata se odnesuva na si te koi pri pa| aat na razli ~ni rasi, naci onal ni ili etni ~ki grupi ili i m pri pa| aat na domorodci te. Dokol ku Komi si jata saka da vr{ i pravil en pregl ed na peri odi ~ni te izve{ tai dostaveni od strana na ^l enki te, mnogu e bi tno deka ^l enki te da mu obezbedat na Komi si jata { to e mo` no pove} e i nf ormaci i za prisustvoto na takvi grupi vo ramki te na ni vni te teri torii .

2. O~i gl edno e od dostaveni te peri odi ~ni izve{ tai do Komi si jata spored ~l en 9 na Me| unarodnata Konvenci ja za El i mi ni rawe na Site Obl i ci na Rasna Di skri mi naci ja i od drugi dobi eni i nf ormaci i od strana na Komi si jata, deka eden broj na ^l enki te ja priznavaat pri satnosta na ni vni te teri torii

na nekol ku naci onal ni ili etni ~ki grupi ili domorodci, no zanemaruvaj} i gi drugite. Odredeni kri terijumi treba da se pri menat za si te grupi, osobeno vo vrska so zasegnati ot broj, i ni vnatarasa, jazi k ili kul tura koi se poi nakvi od mnozi nstvoto ili od drugi te grupi vo ramki te na nasel eni eto.

3. Nekoi ^l enki ne uspevaat da soberat podatoci za etni ~kata ili naci onal nata pripadnost na ni vni te gra| ani ili za drugi l i ca koi ` i veat vo ni vnata teri torija, no sami odl u~uvaat za toa koi grupi gi so~i nuvaat etni ~ki te grupi ili domorodci te koi treba da se priznavaat i tretirani kako takvi. Komi si jata smeta deka postoi eden me| unaroden standard vo vrska so konkretni te prava na lu| eto koi i m pri pa| aat na takvi te grupi, zaedno so op{ to priznati te normi za ednakvi prava za si te i nedi skri mi naci ja, vkl u~vaj} i gi i tie opf ateni vo Me| unarodnata Konvenci ja za El i mi ni rawe na Site Obl i ci na Rasna Di skri mi naci ja. I stovremeno, Komi si jata i m go povlekuva vni mani eto na ^l enki te deka primenata na razli ~ni i neobjektivni kri terijumi so cel utvrduvawe na etni ~ki te grupi ili domorodci te, koi vodat kon priznavawe na nekoi i nepri znavawe na drugi, mo` e da proi zvede razli ~en tretman za razni te grupi vo ramki te na nasel eni eto na dr` avata.

4. Komi si jata gi potsetuva ^l enki te za preporakata IV, koja ja usvoi na negovata osma sesi ja vo 1973 god, i za paragraf ot 8 od op{ ti te upatstva vo vrska so f ormata i so dr` i nata na i zve{ tai te { to treba da se dostavat od strana na ^l enki te spored ~l en 9, paragraf 1, od Konvenci jata (CERD/C/70/Rev.3), gi povi kuva ^l enki te da nastoj uvaat da vkl u~at vo ni vni te peri odi ~ni izve{ tai rel evantni i nf ormaci i za demograf skata struktura na ni vnoto nasel eni e vrz osnova na odredbi te na ~l en 1 od Konvenci jata, odnosno, i nf ormaci i za rasata, bojata, potekl oto i naci onal nata ili etni ~kata pripadnost.

Op{ ta Preporaka XXV vo vrska so polovite dimenzi i na rasnata di skri mi naci ja (56-ta sesi ja, 2000)

1. Komi si jata zabele` uva deka rasnata di skri mi naci ja ne vli jae vrz ` eni te i ma` i te ednakvo ili na ist na~i n. Postoj at okol nosti vo koi rasnata di skri mi naci ja vli jae samo vrz ` eni te ili vli jae vrz ` eni te na poi nakov na~i n ili na poi nakov stepen od ma` i te. Takvata rasna di skri mi naci ja ~esto ostanuva neotkri ena, ako nema jasno priznani e za razli ~ni te do` i vuvawe na ` i votot na ` eni te

i ma`ite i vo oblasta na javniot i na privatni ot`ivot.

2. Odredeni oblici na rasna diskriminacija mo`at da se naso~at kon`eni te osobeno poradi ni vni ot pol, kako { to e seksual noto nasi lstvo koe se vr{ i protiv`eni te koi se pri padni ci na odredena rasna ili etni~ka grupa pri apsewe ili vo tekot na vooru`eni te sudi ri; pri silnata sterilizacija na`enite domorodci; maltretirawe na`enite rabotnici vo neformalni ot sektor ili na doma{nite`eni koi se vraboteni vo stranstvo od strana na ni vni te rabotodavci. Posledi ci te na rasnata diskriminacija mo`e primarno ili samo da vlijae vrz`eni te, kako na primer, bremenost i vo nekol ku slu~ai i zol acija, kako posl edica na rasno moti vi ranoto siluvawe. @eni te isto taka mo`at da se popre~at da i maat pristap do ot{teti i mehанизmi za podnesuvawe`albi poradi rasna diskriminacija, kako na primer pri strasnost kon pol ot vo pravni ot sistem i diskriminacija protiv`eni te vo privatni te oblasti na`ivotot.

3. Pri znavaj{i deka nekol ku obl i ci na rasnata diskriminacija i maat edni stveno i konkretno vlijanie vrz`enite, Komisijata vo izvr{ uvaweto na negovata rabota }e nastojuva da gi zeme vo predvid polovi te faktori ili pra{ awata koi mo`at da se povrzuvaat so rasnata diskriminacija. Komisijata smeta deka negovoto i skustvo vo ova nasoka }e pri dobie od razvi vawe na eden posi stemati ~eni postojan pri od kon vrednuvawe i nabl uduvawe na rasnata diskriminacija protiv`enite, kako i pote{ koti i te i prepreki te so koi se soo~uvaat`enite pri u`ivaweto na gra|anskite, politi~kite, ekonomskite, socijalnite i kulturni te prava vrz osnova na rasa, boja, poteklo i naci onalna ili etni~ka pri padnost.

4. Spored toa, pri razgl eduvaweto na obl i ci te na rasna diskriminacija Komisijata namerava da gi zgol emi svoi te napori za integri rawe na perspektivi te na pol ot, i nkorpori ra anal izi te na pol ot i da go potti knuva koristeweto na jazikot za pol ot vo negovite metodi za odr` uvawe sostanoci, vkl u~uvaj{i gi i vo pregl edot na izve{ tai te dostaveni od strana na ^lenkite, zakl u~oci te, mehанизmi te za rano predupreduvawe, i tni te postapki i op{ tite preporaki.

5. Kako del na metodologijata za zemawe vo predvid na polovi te di menzi i na rasnata diskriminacija, Komisijata vo negovi te metodi na rabota }e gi vkl u~i i odnosi te pome|u pol ot i rasnata diskriminacija so davawe na osobeno zna~awe na:

- a) oblikot i pojavata na rasnata diskriminacija;
- b) okolnosti te vo koi se pojavuva rasnata diskriminacija;
- c) posl edici te na rasnata diskriminacija; i
- d) dostapnosta i pristapnosta na organi te za ot{teti i mehанизmi te za obe{ tetuvawe za rasna diskriminacija.

6. So zabel e{ ka deka dostaveni te izve{ tai na ^lenkite ~esto ne sodr` uvaat konkretni i dovolni inf ormaci i za implementacijata na Konvencijata vo odnos na`enite, od ^lenkite se bara da gi opi {at kolku { to e mo`no pokval itati vno i kvantitati vno faktori te i pote{ koti i te soo~eni pri osi guruvawe ednakvi prva za`enite, bez ni kakva diskriminacija. Podatoci te koi se kategoriziraat po rasa ili etni~ka pri padnost, }e im ovozm o`at na ^lenkite i Komisijata da gi utvrduvaat, sporeduvaat i prezemat ~ekori za formi te na ot{teta na rasnata diskriminacija protiv`eni te koi poi naku bi ostanale neotkri eni i nerazre{ eni.

Op{ ta Preporaka XXVI za ^len 6 od Konvencijata (56-ta sesija, 2000)

1. Komisijata za El i mi ni rawe na Rasnata Diskriminacija smeta deka stepenot do kade delata na rasna diskriminacija i rasni te navredi gi o{ tetuvaat sfa}awata na navredenata strana mnogu ~esto se potcenuvaat.

2. Komisijata gi izvestuva ^lenkite deka pravoto za barawe na pravedna i adekvatna kompenzacija za pretrpenata {teta kako posl edica na takvata diskriminacija, predvidena vo ~len 6 od Konvencijata, ne se obezbeduva edinstveno samo so kaznuvawe na zlostorni kot na diskriminacijata; i stovremeno, sudovite i drugite nadle`ni organi treba da razmi slat za dodel uvawe na finansiski nadomestok na`rtvata za napravenata {teta, materijalna ili moralna.

Op{ ta Preporaka XXVII za Diskriminacijata protiv Romi te (57-ma sesija, 2000)

I maj{i gi na um dostaveni te izve{ tai od ^lenkite do Me|unarodnata Konvencija za El i mi ni rawe na Site Oblici na Rasna Diskriminacija, ni vni te peri odi ~ni i zve{ tai dostaveni sogl asno ~len 9 od Konvencijata, kako i zakl u~oci te usvoeni od strana na Komisijata vo vrska so razgl eduvaweto na peri odi ~ni te i zve{ tai na ^lenkite;

Po organi zi rawe na edna tematska di skusija za pra{ aweto na diskriminacijata protiv Romi te

i po dobi eni ot pridones od ~lenovi te na Komi sijata, kako i pridonesi te od strana na stru-waci te na organi te na ON i od drugi te konvenci i i od regi onal ni te organi zaci i,

I st o t aka po dobi vawe na pridonesi te od zai nteresi rani te nevladi ni organi zaci i, i usmeno vo tekot na nef ormal ni te sostanoci organi zi rani so ni vi so pi { ani inf ormaci i,

Zemaj}i gi vo predvid odredbi te na Konvencijata,

Prepora-uva deka ^lenki te na Konvencijata, zemaj}i gi vo predvi d ni vni te konkretni sostojbi, treba da gi usvojat si te ili eden del od sl edni te merki za dobroto na pri padni ci te na Romi te.

1. Merki od op{ ta pri roda

1. Da gi pregledat i donesat zakoni te so cel eliminarawe na site oblici na rasna di skri mi naci ja proti v Romi te i drugi te li ca i li grupi, vo sogl asnost so Konvencijata.

2. Da usvojat i sprovedat naci onal l ni strategi i i programi i da poka` uvaat re{ itel na poli ti ~ka volja i moral no rakovodstvo so cel podobruvawe na sostojbata na Romi te i ni vna za{ ti te od di skri mi naci ja od strana na dr` avni te organi, kako i od strana na li ca i li organi zaci i.

3. Da gi po~i tuvaat ` el bi te na Romi te do soodveten stepen i grupata na koja sakaat da i m pri pa|aat.

4. Da osiguraat deka zakoni te vo vrska so dr` avjansvoto i natural izacijata ne gi di skri mi ni raat pri padni ci te na zaedni ci te na Romi te.

5. Da gi prezemat si te neophodni merki za da se izbegnat bilo kakvi oblici na rasna di skri mi naci ja proti vi mi granti te i li Romi te koi baraat zasol ni { te.

6. Da gi zemat vo predvi v vo site ni vni plani rani i i mplementi rani i programi i proekti i vo si te usvoeni merki sostojbi te na ` eni te Romi, koi mnogu ~esto se ` rti na dvojna di skri mi naci ja.

7. Da prezemat soodvetni merki da i m obezbedat na pri padni ci te na Romi te ef i kasni obes{ tetuvawa i da se osi guraat deka pravdata se zadovol uva cel osno i blagovremeno vo tie slu-ai koga ni vni te prava i fundamental ni sl obodi se kr{ at.

8. Da razvijat i pottiknuvaat soodvetni modal iteti za komuni kacija i di jal og pome|u Romi te i central nata i lokal nata vl ast.

9. Da nastojuvaat so pottiknuvawe na eden iskren di jal og, konsultaci i ili drugi soodvetni sredstva za podobruvawe na odnosi te pome|u Romi te i drugi te, osobeno na lokal no ni vo, so cel unapreduvawe na tolerancijata i nadmi nuvawe na predrasudi te i negati vni te stereoti pi vo obete strani, za unapreduvawe na napori te za pril agodu vawe i pri sposobuvawe i za izbegnuvawe na di skri mi naci jata, i da se pogri ` at deka si te lu|e cel osno gi u` i vaat ni vni te ~ovekovi prava i sl obodi.

10. Da gi priznavaat zlodel ata izvr{ eni vrz Romi te koi bea deporti rani ili masakri rani vo tekot na Vtorata Svetska Vojna i da razmisl uvaat za na~i ni te za ni vna kompenzaci ja.

11. Da gi prezemat potrebnite merki vo sorabotka so gra|anskoto op{ testvo i da zapo~nat proekti za da ja razvijat poli ti ~kata kul tura i da go u~at nasel eni eto vo Cel i na za duhot na nedi skri mi naci ja, po~i t kon drugi te i tolerancija, osobeno kon Romi te.

2. Merki te za za{ ti te proti v rasnoto nasi lstvo

12. Da osiguraa za{ tita za bezbednosta i i integri tetot na Romi te bez ni kakov vi d na di skri mi naci ja, po pat na usvojuvawe merki za spre~uvawe na rasno moti vi rani te del a proti v isti te; da osiguraa brza akcija od strana na poli cijata, obvi ni tel i te i sudovi te treba da vodat i stragi za takvi te slu~ai i da gi kaznat takvi te del a; i da osiguraa deka izvr{ i tel i te na takvi del a, bi lo javni slu` beni ci ili drugi li ca, da ne pomi nat nekazneto.

13. Da prezemat merki za spre~uvawe na kori steweto na nezakonska si la proti v Romi te od strana na poli cijata, osobeno pri apsewe ili zadr` uvawe.

14. Da pottiknuvaat soodvetni aran` mani za komuni kacija i di jal og pome|u poli cijata i Romi te i zdru` enijata, so cel spre~uvawe na sudiri te zasnovani na rasni predrasudi i borewe proti v rasno moti vi rano nasi lstvo proti v ~lenovi te na ovi e zaedni ci, kako i proti v drugi li ca.

15. Da go pottiknat regrutiraweto na pri padni ci te na Romi te vo poli cijata i vo drugi poli cijski agenci i.

16. Da promoviraat aktivnosti vo povenite oblsti, od strana na ^lenkite i drugite odgovorni Dr`avi ili vlasti za da go spre~at nasilstvoto protiv Romite i pri nudnoto isel uvawe na pripadnici te na zaednici te na Romite.

3. Merki vo obl asta na obrazovani eto

17. Da go poddr`i vku~uvaweto vo { kol ski ot sistem na si te deca od Romska pripadnost i da go namalat brojot na tie { to gi napu{tat u~ili{tata, osobena ova se odnesuva na devojkite Romi i poradi ovie pri~ini aktivno da sorabotuvaa so ni vni te roditeli, zdru`eni a i lokalnata vlast.

18. Da ja spre~ati izbegnuvaat kolku { to e mo`no pove}e segregacijata na studentite Romi, i da ja dr`at otvorena mo`nosta za dvojazi~na {kolarina ili na maj~injazik; poradi ova pri~ina, da nastojuvaa da go zgolemat kvalitetot na obrazovani e vo si te u~ili{ta i da go postignat posakuvanoto nivo vo u~ili{tata, da vrabotat nastaven kadar koi se pripadnici na Romite i ja promoviraat me|ukulturnata edukacija.

19. Da usvojuvaat merki koi bile za dobroto na decata Romi, vo sorabotka so ni vni te roditeli, vo obl asta na obrazovani eto.

20. Re{itelno da deluvaat za odstranuvawe na diskriminacijata i li rasnoto mal tretirawena u~enicite Romi.

21. Da gi prezemat potrebni te merki za da osiguraa eden proces na osnovno obrazovani e za Romite koi treba da patuvaa od edno na drugo mesto, popat na ni vno pri vremenopri mawe vo lokalnite u~ili{ta, so odr`uvawe na privremeni ~asovi vo ni vni te mesta ili so koristewe na novi tehnologi i so obrazovani e od dal eku.

22. Da se pogri`at deka ni vni te programi, proekti i kampovi vo obl asta na obrazovani eto gi zemat vo predvid nezavini te sostojbi na devojkite i `enite Romi.

23. Da prezemat itni i odr`livi merki za obu~uvawe na nastavnicite, vospita~ite i asistentite od redovite na Romite.

24. Da deluvaat za podobruvawe na dijalgot i komunikacijata pome|u nastavniot kadar i decata Romi, zaednici te na Romite i ni vni te roditeli so koristewe po~esto na asistenti od redovite na Romite.

25. Da osiguraat soodvetni formi i {emi na obrazovani e za pripadnici te na Romite nadvorodni vnata vozrast za {koluvawe za da ja podobri pismenostame|u ni v.

26. Da vku~at vo u~ebnicite, na si te ni voa, poglavja za istorijata i kulturata na Romite i da go pottknati poddr`at pe~ateweto i raspredeluvaweto na knigi i drugi pe~atni materijali kako i emituvawe na televizijski i radio programi vo vrska so ni vnata istorija i kulturna jazici te koi ti e gi zboruvaat.

4. Merki za podobruvawe na `ivotni te usl ovi

27. Da usvojat ili donesat poefikasni zakoni koi }e ja zabranat diskriminacijata pri vrabotuvaweto i si te diskriminativni prakti vo pazarot na trudot koi vl ijaat vrz Romite i da gi {titat od takvi prakti.

28. Da prezemat posebni merki za unapreduvaweto na vrabotuvaweto na Romite vo javnata administracija i insti tucite, kako i vo privatni te firmi.

29. Da usvojat i sprovedat, na centralno i lokalno nivo, posebni merki za dobroto na Romite vo javnoto vrabotuvawe kako na pr, javni dogovori i drugi aktivnosti prezemeni ili finansirani od strana na Vladata, ili da gi obu~at Romite na razni ve{tini i profesii.

30. Da razvijati sproveduvaat politiki i proekti nameneti za odstranuvawe na segregacijata na Romite pri gradeweto na ni vni te domovi; da gi vku~at Romite i zdru`enijata kako partneri so drugite lica vo gradeweto na stanbeni objekti, rehabilitacijata i odr`uvaweto.

31. Cvrsto da deluvaat protiv diskriminativni te dela koi vl ijaat vrz Romite, prete`no od strana na lokalnata vlast i privatni te sopstvenici, so cel ni vno sl obodno `iveewe i pristap do javni stanbeni objekti; cvrsto da deluvaat protiv lokalni te merki koi im go odbivaat pravoto na `iveewe na Romite i ni vnoto nezakonsko i steruvawe i da vozdr`at od stavwe na Romite vo Kampovi nadvor od naseleni te mesta koi se izolirani i se bez pristap do zdravstvena gri`a i drugi objekti.

32. Da gi prezemat potrebni te merki za nudewe na nomadskite Romi ili Patuva~i mesta za kamp za ni vni te karavani, so si te neophodni objekti.

33. Da im obezbedat na Romite ednakov pristap do zdravstvenata usluga ili socijalnoto osiguruvawe i da gi odstranati site

diskriminativni praksi protiv njih u ova oblast.

34. Da započnu i sprovedu programi i projekti u oblasti na zdravstvo za Romite, u glavno za decata i žene, imajući u vidu njihovu nezavisnu polobu koja je takva kako posledica na golomata siromaštija i niskotimstvo na obrazovane, kako i njihove kulturne razlike; da uključuju Romite i njihove združenja, preteno žene, u izgotvuvaweto i implementiraweto na zdravstveni programi i projekti nameneti za Romite.

35. Da sprežu, odstraniti i soodvetno da gikaznati se diskriminativni praksi u vrska so pristapota na Romite do site mesta i službenameneti za upotreba od opštata javnost, uključujući restorane, hotele, teatre, muzičke salone, diskoteke i druge.

5. Merki u oblasti na medijume

36. Da deluju po potreba za odstranuvawena site ideja na rasna ili etničkominantnost, rasna omraza i pottiknuvawena diskriminacija i nasilstvo protiv Romite u medijume, soglasno odredbitena Konvencijata.

37. Da pottiknat osoznaenost mediustružwacite na site medijume koi imaju posebna odgovornost da ne izrat predrasudi i da ne izvestuwaat za incidenti u koi se uključuju poedinici, a gionvnuwaat Romite u celina.

38. Da razvijaju obrazovni i kampawiu medijume za da naučuju javnost u ženi i vtot na Romite, opštavot i kulturna i značajnost za gradewena jedno opštavotvo oja u u-estvuwaat site, a istovremeno potičuju i gionvekovi te prava i identitet na Romite.

39. Da gopottiknat i olesnuwaat uključuvaweto na Romite u medijume, vesnici te,

ANEKS IV: Cel i ot tekst na izjavi te usvoeni od strana na CERD

I zjava za žvekovi te prava na Kurdi te (54-ta sesija, 1999)

Komisijata za Eliminirawena Rasnata Diskriminacija dlaboko e zagrižena za sistematičnu krivenu žvekovi prava niz cel i ot svet poradi teničkaili nacionalnate pristapnost na lue. Etničke antagonizmi, osobeno koga se mežu so političko sproti vstavuvawe, pridonesuwaat za mnogu oblici na nasilni konflikti, uključujući i terorističke aktivnosti i voeni operacii. Vo mnogu delovi na svetot tie pričinuwaat ogromni stradawa, uključujući i zagubata na mnogu ženi i vti, uinju tuwaweto na kulturnoto

televizijata i radio programite, kako i obučuvaweto na novinarite Romi.

40. Da pottiknat metode za samo navbluduvawe za medijume, preku kodeksot za odnesuvawe za medijume za da se izbegne rasnot, diskriminativni i pristrasni otjazi.

6. Merki te u vrska so u-estvoto u javni ot ženi i vti

41. Da gi prezemat potrebne žekori, uključujući i specijalne merke, za obezbeduvawe ednakvi možnosti za u-estvo na Romite u site centralni ili lokalni vladini organi.

42. Da razvijaju modaliteti i strukturi na konsultacii so političke partii na Romite, združenijata i njihove predstavnici i na lokalne i na centralne nivoe, pristavduvaweto na pražawata i usvojuvawe na odlučivawena za Romite.

43. Da gi uključuju Romite, združenijata i njihove predstavnici u ranite faze u razvojot i sproveduvaweto na političke i programite za njihovu značajnost i da osiguraweto dovolna transparentnost za takvi politički programi.

44. Da unapreduwaat poveže osoznaenost mediu pristapacite na Romite na potrebata za njihovo poaktivno u-estvo u javni ot i socijalni ot ženi i vti i za promovirawena njihove interesi, na pristavduvawena etonai njihove deca i njihovo u-estvo u profesionalnate obuka.

45. Da organiziraweto programi za obuka nameneti za javni te službenici na Romite kako i za perspektivni kandidati za takvi obvrski, nameneti za pobruvawena njihove političke, javni i administrativne veštini

nasledstvo i masivno iseluvawe na naselene. Vo ovoj kontekst, Komisijata ja izrazuva negovata zagriženost za delata i političke u ugetuvawe na fundamentalne prava i identitet na Kurdi te kako različni narod. Komisijata istaknuva deka Kurdi te, bilo kada i veat, treba da bi datvo sostoba da gi vodati njihove ženi i vti dostojnstveno, da ja so-uvawena njihova kulturna i duševna eden vi sok stepen na avtonomija.

Komisijata im apelirawena nadlene te organi na ON i na site organizacii i organi koi rabotat za mir, Pravda i žvekovi prava da gi stavat na raspolagawesite potrebni napori za

da se postignat mirni re{ enija koi se pravedni za ~ovekovi te prava i slobodi na Kurdi te.

I zjava za Afri ka (55-ta sesija, 1999)

Komisijata za Eliminirawe na Rasna Diskriminacija,

Zagri`ena mnogu za raste~kite etni~ki konflikti i nesoodvetnosta na naporite za ni vno spre~uvawe i namaluvawe vo Grejt Lejks Rixon i vo drugi delovi na Afri ka,

Povtoruvaj}i gi negovite skore{ ni odluki, izjavi i zaklu~oci, kako { to e odlukata 3 (49) od 22 avgust 1996 za Liberi a, rezolucijata 1 (49) od 7 avgust 1996 za Burundi, odlukite 3 (51) od 20 avgust 1997, 1 (52) od 19 mart 1998 i 4 (53) od 18 avgust 1998 za Demokratskata Republ i ka na Kongo, deklaracijata od 13 mart 1996 za Ruanda, zaklu~ocite za Ruanda od 20 mart 1997, zaklu~ocite za Burundi od 21 avgust 1997, odlukite 4 (52) od 20 mart 1998, 5 (53) od 19 avgust 1998 i 3 (54) od 19 mart 1999 za Ruanda, odlukata 5 (54) od 19 mart 1999 za Sudan, koi proi zlegoa kako posledica od razgl eduvaweto na etni~ki te konflikti vo ovi e ^lenki spored nejzinite proceduri za rano predupreduvawe i itni akcii vo ramkite na kontekstot na Konvencijata,

Svesna za zna~ajni te i ni cijati vi prezemani od strana na Organizacijata za Edinstvo na Afri ka koja istotaka prodlo`ila da se prezemati tni merki za da se spravati so tragi~nata sosotojba na Centralna Afri ka, i ja izrazuva svojata blagodarnost za zna~ajni te posredni~ki naporite od strana na { efovite na ~etirite Afrikanski zemji na nivni ot sostanok vo Ju`na Afri ka na 8 avgust 1999, koja proi zleze so edna f ormal na deklaracija so cel nadmi nuvawe na tekovni te kri zi i etni~ki te sudi ri,

Zablagodaruvaj}i mu se na Generalni ot Sekretar na ON za negovot izve{ taj za pri~ini te na konfliktot i unapreduvaweto na eden traen mir i odr` liv razvoj vo Afri ka (A/

ANEKS V: Tekstot na ICERD

Usvoeni otvoren za potpi{ uvawe i ratifikuvawe spored rezolucijata na General noto Sobrani e 2106 (XX) od 21 dekemvri 1965

stapuva vo sila na 4 januari 1969, soglasno ^len 19

^lenki te na ova Konvencija,

Zemaj}i vo predvid deka Dogovorot na On e zasnovan na principite na dostoinstvoto i

52/871-S/1998/318, datum 13 april 1998), pretstavena pred General noto Sobrani e i Sovetot na Bezbednost, pri { toto tvrde{ edeka me|u zavojuvani te strani i drugi te f rakcii glavnata cel se pove}e e ne samo uni { tuvaweto na vojski te tuku i na civilite i celi etni~ki grupi, i predlo`il konkretni merki, me|u drugoto, unapreduvawe na mirot, harmonizirawe na politiki te i aktivnosti te na nadvorenite faktori, mobilizirawe na me|unarodnata poddr{ ka za naporite za mir, podobruvawe na efikasnost na sankcii te i zgol emuvawe na ulogata na ON za mir vo Afri ka,

I zrazuvaj}i ja nejzinata blagodarnost na Visoki ot Komesarijat na ON za ^ovekovi Prava za nejzinite neodamne{ ni i bitni i ni cijati vi koi di rektno bea povrzani so etni~ki te konflikti vo Afri ka, spomenatti pogore, i nejzinata celosna poddr{ ka za aktivnosti te na Visoki ot Komesarijat,

1. Ja izrazuva nejzinata zagri`enost za se pomasi vni te i namerni prekr{ uvawa na ~ovekovi te prava na narodi te i etni~ki te zaednici vo Centralna Afri ka, osobeno, masakrite duri i genocidot izvr{ en protiv etni~ki te zaednici i kako posledica na toa se pojavuvaat masivni i seluvawa na lu|eto, milioni begalci pa duri i prodl abo~uvawe na etni~ki te sudi ri.

2. Mu apelira na ON da prezemati tni akcii i efikasni merki spored Dogovorot na Obedinete Nacii da mu stavat kraj na ovi e sudi ri vo Centralna Afri ka, da gi prekinemasakrite i genocidote da pomogne pri bezbednoto vra}awe na begalci te i raseleni te lica vo nivni te domovi.

3. Im apelira na site Dr`avi i na organi te na ON da gi poddr` at i ni cijati vi te i apelite na Organizacijata za Edinstvo na Afri ka i na { efovite na ~etirite Afrikanski zemji da baraat re{ eni e za tekovni te kri zi i etni~ki te sudi ri vo Centralna Afri ka.

ramnopravnosta vrodена vo site ~ove~ki su{ testva, i deka site ^lenki te se zalagale za prezemawe na zaedni~ka i poedin~na akcija, vo sorabotka so Organizacijata za postignuvawe na ednotood celi te na ON, koja e unapreduvawe i pottiknuvawe na op{ ta po~it za ~ovekovi te prava i fundamentalni te slobodi za site, bez razlika na rasata, bojata, polot, jazikot ili verata,

Zenaj}i vo predvid deka Univerzalnata Deklaracija za ^ovekovi Prava objavuva deka

site ~ove~ki su{ testva se rodeni slobodni i ramnopravni so dostoi nstvo i so site prava i deka site gi zasl u` uvaat pravata i slobodite utvrdeni so ovoj dokument bez ni kakov vid na razli kuvawe, osobena na rasa, boja ili naci onalna pri padnost,

Zemaj}i vo predvid deka site ~ove~ki prava se ednakvi pred zakonot i imaat pravona ednakva za{ titata od bilo kakva di skrimi nacija i da se borat protiv bilo kakvo potti knuvawe na di skrimi nacija,

Zemaj}i vo predvid deka Obedi neti te Naci i go osudile kolonijalizmot site pri meni na segregacija i di skrimi nacija vo bilo kakov oblik i bilo kade da postoi, i deka Dekl aracijata za Dodel uvawe na Nezavi snot na Kolonijalni te Zemji i Narodi od 14 dekemvri 1960 (rezolucija na GS 1514 (XV)) ja potvrдила i sl u` beno objavl a potrebata za ni vno brzo i bezuslovno zavr{ uvawe,

Zemaj}i vo predvid deka Dekl aracijata na ON za El imini rawe na Site Obl ici na Rasna Di skrimi nacija od 20 noemvri 1963 (rezolucija na GS 1904 (XVIII)) i skreno ja potvrduva potrebata za brzo el imini rawe na rasnata di skrimi nacija vo cel i ot svet vo site obl ici i za obezbeduvawe na razbi rawe i po~it za dostoi nstvoto na ~ovekot,

Ubedena deka bilo kakva doktrina na domi nantnost zasnovana vrz rasni te razli ki e la` na nau~no, moralno se osuduva, socijalno nepravedna i opasna i deka ne postoi opravduvawe za rasna di skrimi nacija vo teori ja ili praksa, bilo kade,

Pot vrduvaj}i deka di skrimi nacijata pome|u ~ove~ki te su{ testva vrz osnova na rasa, boja ili etni ~ka pri padnost e edna prepreka za prijatel ski te i mi rni te odnosi me|u narodi te i go naru{ uva mi rot i bezbednosta na lu|eto i harmonijata na lu|eto koi ` i veat ramo do ramo duri i vo istata dr`ava,

Ubedena deka postoe weto na rasni te prepreki e odvratna za ideal ite na bilo koe ~ove~ko op{ testvo,

Zagri `ena od mani festacijata na rasnata di skrimi nacija koja se u{ te e evidentna vo nekol ku regi oni na svetot i od vladi ni te poli ti ki koi se zasnovaat na rasno domi ni rawe ili omraza, kako na pr, politikite na aparthei dot, segregacijata ili podel bata,

Re{ ena za usvojuvawe na site potrebni merki za brzo odstranuvawe na rasnata di skrimi nacija

vo site obl ici { to postoi i dagi spre~uva i da se bori protiv rasisti ~ki te doktrini i pri meni so cel unapreduvawe na razbi raweto pome|u rasite i da gradi edna me|unarodna zaedni ca koja }e bi de slobodna od bilo kakva forma na segregacija i rasna di skrimi nacija,

Umaj}i ja na um Konvencijata vo vrska so diskriminacijata vo odnos na Trudot i Profesijata usvoena od strana na Me|unarodnata Organi zacija na Trudot vo 1958, i Konvencijata protiv Di skrimi nacija vo Obrazovani eto usvoena od strana na Organi zacijata na ON za Obrazovani e, Nauka i Kul tura vo 1960,

Imaj}i `elba za implementirawe na pri nci pi te predvi deni vo Dekl aracijata na ON za El imini rawe na Site Obl ici na Rasna Di skrimi nacija i za taa pri ~ina da obezbedi usvojuvawe na prakti ~ni merki za ni vno suzbi vawe,

Se sogl asija za sl ednoto:

DEL I

^len 1

1. Vo ova Konvencija, terminot rasna di skrimi nacija zna~i bilo kakvo razli kuvawe, i sklu~uvawe, zabranuvawe ili pri strasnost vrz osnova na rasa, boja, potekl o, naci onalna ili etni ~ka pri padnost koja ima za cel vlo{ uvawe na pri znavaweto na ednakva ramka ~ovekovi te prava i fundamentalni te slobodi vo poli ti ~ki ot, ekonomski ot, socijal ni ot, kul turni ot ili vo bol o koja druga oblast na javni ot `i vot.

2. Ova Konvencija nema da se odnesuva na razli ki te, i sklu~uvawata, zabranite ili pri strasnosti te napraveni od strana na edna ^lenka na Konvecijata pome|u gra|ani te i negra|ani te.

3. Ni{ to od ova Konvencija ne smee da se tol kuva deka vli jaena bilo kakov na~in na zakonski te odredbi na ^lenki te vo odnos na naci onal nosta, dr` avjanstvoto, pod uslov takvi te odredbi da ne vr{ at di skrimi nacija protiv bilo oja posebna naci onal nost.

4. Posebni te merki prezemeni poradi edi nstvenata pri ~ina za obezbeduvawe na soodvetno unapreduvawe na odredeni rasni ili etni ~ki grupi ili poedinci koi baraat takva za{ titata za da gi osigurame takvi te grupi ili poedinci da u`ivaat ednakvi prava i fundamentalni slobodi i bilo kakva druga aktivnost nema da se smeta kako rasna

di skrimi nacija pod uslov takvi te merki da ne vodat kon odr`uvawe na posebni prava za razli~ni rasni grupi i deka takvi te merki nema da prodol`at po postignuvawe na cel i te poradi { to tie merki prvi ~no bea prezemeni .

^len 2

1. ^lenkite ja osuduvaat rasnata di skrimi nacija i se zal o`uvaat so si te mo`ni sredstva i bez odlo`uvawe da primenat edna politika na ostranuvawe na rasnata diskriminacija vo sote obl i ci i da go unapreduvaat razbi raweto me|u rasi te i poradi ovaa cel :

(a) Sekoja ^lenka se zal aga za neprezemawe na ni kakvi dela na rasno di skrimi ni rawe proti v l i ca, grupi na l i ca ili institucii i da se osigura deka si te javni vlasti i insti tucii , naci onal ni i lokal ni , }e del uvaat soglasno so ovaa obvraska;

(b) Sekoja ^lenka se zal aga da ne sponzori ra, brani ili poddr`i rasna di skrimi nacija koja se vr{ I od bilo kakvi l i ca ili organi zaci i ;

(c) Sekoja ^lenka }e prezeme ef i kasni merki za pregl eduvawe na vl adi nata, dr`avnata i lokal nata poli ti ka i da gi izmenat, otka`uvaat ili uki nuvaat si te zakoni i regul ative koi i maat za cel sozda vawe ili izvr{ uvawe na rasna di skrimi nacija bi lo kade i da postoi ;

(d) Sekoja ^lenka }e go zabrani i stavi kraj so si te sredstva na rasnata di skrimi nacija koja mo`e da se vr{ i od l i ca, grupi ili organi zaci i ;

(e) Sekoja ^lenka se zal aga za potti knuvawe na integri rawe na mul ti rasni organi zaci i i dvi `ewa i drugi sredstva za ostranuvawe na prepreki te pome|u rasi te i da gi obe`rabri si te sredstva koi i maat za cel zajaknuvawe na rasnata podel ba.

2. ^lenkite }e prezemat posebni merki koga za toa }e uka`e potreba vo soci jal nata, kul turnata i drugi te obl asti za osi guruvawe na soodveten razoj i za{ tita na odredeni rasni grupi ili poedinci koi im pri pa|aat na tie grupi za da im garanti raat cel osno i ednakvo u`i vawe na ~ovekovi te prava i f undamental ni te sl obodi . Ovi e merki vo ni eden sl u~aj nema da vodat kon odr`uvawe na neramnopravni ili posebni prava za razli ~ni te rasni grupi po postignuvawe na cel i za koi tie merki bea prvi ~no prezemeni .

^len 3

^lenkite osobeno ja osuduvaat rasnata segregacija i aparthei dot i se zal agaat za spre~uvawe i iskorenuvawe na si te praksi na

ovaa priroda vo teritoriite vo nivna jurisdikcija.

^len 4

^lenkite gi osuduvaat si te propagandi i organi zaci i koi se zasnovani na ideali teori i na domi ni rawe na edna rasa ili grupa na l i ca od edna boja ili etni ~ka pri padnost ili koi se obi duvaat da promoviraat rasna omraza i di skrimi nacija vo bi lo kakov obl i k i se zal agaat da usvojat i tni i poziti vni merki nameneti za iskorenuvawe na si te del a na rasna di skrimi nacija i poradi ovaa cel ova da gonapravat soglasno pri ncipi te zacrtani vo Uni verzal nata Dekl araci ja za ^ovekovi Prava i pravata predvideni vo ^len 5 od ovaa Konvenci ja, me|u drugoto:

(a) Bilo kakov prestop }e go objavat kako kazni vo po zakon i si te i dei na pro{ i ruvawe ili potti knuvawe na rasna domi nantnost, kako i del ata na nasi lstvo proti v bi lo koja rasa ili grupa na l i ca na druga boja ili etni ~ka pri padnost a isto taka da gi kaznat i obezbeduvawata na bilo kakva pomo{ za rasi sti ~ki akti vnosti , vkl u~uvaj }i ja i f i nansi skata pomo{ ;

(b)] e gi objavi kako nezakonski i }e gi zabrani organi zaci i te a isto taka i organi zira ni te i si te drugi akti vnosti koi { iraat ili potti knuvaat rasna di skrimi nacija i u~estvoto vo takvi te organi zaci i ili akti vnosti }e go objavi kako prestop kazni vo po zakon;

(c) Nema da dozvol at javni te vlasti ili i nsti tucii , naci onal ni ili lokal ni da promoviraat ili potti knuvaat rasna di skrimi nacija.

^len 5

Soglasno f undamental ni te obvrski zacrtani vo ~len 2 na ovaa Konvenci ja, ^lenki te se zal agaat za zabranuvawe i ostranuvawe na rasnata di skrimi nacija vo bi lo kakov obl i k da postoi i na si te da i m go garanti ra pravoto, nezavi sno od rasa, boja ili naci onal na ili etni ~ka pri padnost, na ednakvost pred zakonot osobeno vo u`i vaweto na sl edni te prava:

(a) Pravoto za ednakov tretman pred sudovi te i pred si te drugi organi koi se zani mavaat so pravda;

(b) Pravoto za bezbednost na ~ovekot i za{ ti ta od strana na Dr`avata od bi lo kakvo nasi lstvo ili telesna povreda, nezavisno dali se predizvi kuva od vl adi ni sl u`beni ci ili poedinci ili i nsti tucija;

(c) Poli ti ~ki te prava, osobeno pravoto za u~estvo na i zbori — da gl asa i da se kandi di ra

— vrz osnova na op{ to i ednakvo gl asawa, za u-estvuva vo Vladata kako i vo sproveduvaweto na javni te zada~i na bilo koe ni vo i da imaat ednakov pristap do javni te slu`bi;

(d) Drugi gra|anski prava, osobeno:

- (i) Pravato na sl obodno dvi`ewe i`iveewe vo ramki te na Dr`avata;
- (ii) Pravoto za napu{tawe na bilo koja zemja, vku~uvaj}i ja i svojata, i da se vrati vo svojata zemja;
- (iii) Pravoto na naci onal nost;
- (iv) Pravoto na brak i izbor na soprug/a;
- (v) Pravoto za poseduvawe sopstvena zemja kako i vo sorabotka so drugi;
- (vi) Pravoto na nasl edstvo;
- (vii) Pravoto na sl obodno mislewe, ubeduvawe i vera;
- (viii) Pravoto na sl obodno izrazuvawe;
- (ix) Pravoto na sl obodno i mirno sobi rawe i zdru`uvawe;

(e) Ekonomski, socijalni i kulturni prava, osobeno:

- (i) Pravata na rabota, na sl oboden izbor na rabota, na pravedni i povolni uslovi na rabota, za za{tita od nevrabotenost, za ednakva plata za ednakva rabota, za praveden i povolen nadomest;
- (ii) Pravoto za formi rawe i prikluvawe vo sindikati;
- (iii) Pravoto na`ivealite;
- (iv) Pravoto na javnoto zdravstvo, medicinska nega, socijalno osiguruvawe i socijalni uslugi;
- (v) Pravoto na obrazovane i obu~uvawe;
- (vi) Pravoto za ednakvo u-estvo vo kulturni aktivnosti;

(f) Pravoto za vleguvawe vo bilo koi mesta nameneti za upotreba od strana na op{tata javnost, kako na pr, prevoz, hoteli, restoranti, kafii, teatri i parkovi.

^len 6

^lenkite }e mu obezbedat na sekogo vo ramki te na nivnata Dr`ava efikasna za{tita i obes{tetuvawe, preku nadle`nite dr`avni sudovi i drugi te dr`avni institucii, od bilo kakvi dela na rasna diskriminacija koi gi prekr{uvate negovite ~ovekovi prava i fundamentalni slobodi koi se sproti vno na ova Konvencija, kako i pravoto za barawe od takvite sudovi pravedno i soodvetno obe{tetuvawe za bilo kakva {teta nanesena kako posledi ca na takva diskriminacija.

^len 7

^lenkite se zalagaat za usvojuvawe na itni i efikasni merki osobeno vo oblata na obrazovane, kulturni i informativni, za borewe protiv predrasudite koi vodat kon rasna diskriminacija i za unapreduvawe na razbiraweto, trpelivosta i prijatelstvoto me|u narodite i etni~kite ili rasnite grupi, kako i za propagandirawe na celite i principite na Dogovorot na Obednetite Nacii, Univerzalnata Deklaracija za ^ovekovi Prava, Deklaracijata na ON za Elimini rawe na Site Oblaci na Rasna Diskriminacija i ova Konvencija.

DEL II

^len 8

1. }e se osniva Komisija za Elimini rawe na Rasna Diskriminacija (vo ponatamo{ni ot tekst Komisija) koja }e se so~inuva od osumnaeset stru~waci so visok moral i priznata nepri strasnost izbrani od strana na Dr`avite ^lenki od redovite na svoite dr`avjani, koi }e slu`at vo nivni otli~en kapacitet, isto taka }e se zeme vo predvid i stata geografska raspredelba i zastapuvaweto na razli~nite nf ormi na gra|anstvo kako i glavni te pravni sistemi.

2. ^lenovite na Komisijata }e se izbraat so tajno gl asawe od eden spisok na imenuvani li~nosti od strana na ^lenkite. Sekoja od ^lenkite ima pravo da imenuva edno lice od redot na nejzinite sogra|ani.

3. Prvite izbore }e se odr`at {est meseci po datumot na stapuvaweto vo sila na ova Konvencija. Najmal ku tri meseci pred datumot na sekoj izbot, Generalni ot Sekretar na ON }e im napi {e pismo na ^lenkite i }e bara od ni v da gi podnesat nivnite imenuvawe vo peri od od dve meseci. Generalni ot Sekretar }e izgotvi eden spisok po azbu~en red na licata nomi ni rani, so uka`uvawe na ^lenkite koi gi nomi ni rale teli ca i spisokot }e im go dostavi na ^lenkite.

4. Izborot na ~lenovite na Komisijata }e se odr`i na eden sostanok svikan od strana na Generalni ot Sekretar pri Kancelariite na ON. Na toj sostanok, za koj }e bi de potreben kvorum od dvetretni na ^lenkite, licata koi }e bi dat izbrani za ~lenovi na Komisijata }e bi dat tie nai menuvani lica koi }e dobijat najgol em broj na gl asovi i apsolutno mnozinstvo na gl asovite na pretstavnicite na ^lenkite prisutni i koi glasaat.

5. (a) ^lenovite na Komi sijata }e i maat mandat od ~eti ri godi ni . Me|utoa, mandati te na devet od ~lenovite izbrani na prvi te izbori }e im iste~e na krajot na dve godi ni ; vedna{ po prvi te izbori i mi wata na ovi e devet ~lenovi }e bi dat izvle~eni so `drepka od strana na Pretsedava~ot na Komi sijata;

(b) Poradi i spol nuvawe na mo`ni te sl obodni mesta, ^lenkata ~i i stru~wak prestanal da f unksi oni ra vo svojstvo na ~len na Komi sijata }e nazna~i drug stru~wak od redovi te na svoi te dr`avjani , koj }e podlegne na odobruvawe od strana na Komi sijata.

6. ^lenki te }e bi dat odgovorni za tro{oci te na ~lenovite na Komi sijata pri i zvr{uvawe na ni vni te Komi sijski zada~i .

^len 9

1. ^lenki te se obvrzani da mu dostavat na General ni ot Sekretar na ON izve{taj za zakonodavstvoto, sudski te, admi ni strati vni te i drugi te merki {to tie gi usvoile I koi ovozmo`uvaat da stapat vo sila odredbi te na Konvencijata, izve{tajot }e se razgl eduva od strana na Komi sijata:

(a) vo peri od od edna godi na po vl eguvaweto vo sila na Konvencijata za zasegnatata Dr`ava; i (b) potoa, seko i dve godi ni i bilo koga Komi sijata bara i zve{taj. Komi sijata mo`e da bara dopol ni tel ni i nf ormaci i od ^lenki te.

2. Komi sijata }e podnese i zve{taj na godi {en plan, preku General ni ot Sekretar, do General noto Sobrani e za nejzi ni te akti vnosti i mo`e da nudi predlozi i op{ti preporaki vzr osnova na razgl eduvaweto na izve{tai te i dobi eni te i nf ormaci i od ^lenki te. Za takvi te preporaki i op{ti preporaki }e mu se podnese i zve{taj na General noto Sobrani e zaedno so drugi komentari , dokol ku i ma, od ^lenki te.

^len 10

1. Komi sijata }e gi usvoi svoi te pravila na rabota.

2. Komi sijata }e gi odbere svoi te ~lenovi so mandat vo vremetraewe od dve godi ni .

3. Sekretari jatot na Komi sijata }e se obezbedi od strana na General ni ot Sekretar na ON.

4. Sostanoci te na Komi sijata obi ~no }e se odr`at vo kancel ari i te na ON.

^len 11

1. Dokol ku edna ^lenka smeta deka edna druga ^lenka ne gi po~it uva odredi te na ovaa Konvencija, ovaa pra{awe mo`e da go prijavi do Komi sijata. Potoa, Komi sijata }e mu ja prenese komuni kaci jata na zasegnatata ^lenka. Vo peri od od tri meseci , ^lenkata koja }e ja

dobi e komuni kaci jata treba da mu dostavi na Komi sijata obrazlo`eni a vo pi {ana f orma ili izjavi so koi }e go objasnuva pra{aweto ili obe{tetuvawata koi se prezemeni ili dadeni od strana na ^lenkata.

2. Dokol ku pra{aweto ne se razre{uva na takov na~in da dvete strani se zadovol ni , bilo po bilateral ni pregovori ili bilo po nekoja druga postapka, vo period od {est meseci po dobi vaweto na komuni kaci jata od strana na zasegnatata ^lenka, dvete Dr`avi i maat pravo da se povikuvaat na ova pra{awe pred Komi sijata so izvestuvawe na Komi sijata i drugata Dr`ava.

3. Komi sijata }e se spravi so pra{awata koi }e mu se dostavat soglasno paragraph 2 od ovoj ~len otkako }e konstati ra deka site doma{ni i nsti tucii za dobi vawe ot{teta se i scrpeni vo vrska so slu~ajot, vo soglasnost so op{to pri znati te pri nci pi na me|unarodni ot zakon. Ova nema da va`i za tie mesta kade pri menata na o{teti te se odl o`uva bez pri ~ina.

4. Za bilo kakvo pra{awe {to }e se dostavi do Komi sijata, taa ima pravo da bara od zasegnati te ^lenki da obezbeduvaat pove{e relevantni i nf ormaci i .

5. Koga edno pra{awe {to i zle guva od ovoj ~len se razgl eduva od strana na Komi sijata, zasegnati te ^lenki }e i maat pravo da pratat pretstavni ci za da u~estvuvaat vo postapkata na Komi sijata, bez pravo na gl asawe, dodeka se razgl eduva pra{aweto.

^len 12

1. (a) Po dobi vaweto na site potrebni i nf ormaci i , Pretsedava~ot }e nazna~i edna ad hoc Komi si ja za Smi ruvawe (vo ponatamo{ni ot tekst kako Podkomi si ja) koja }e se so~i nuva od pet lica koi ma`at da bi dat ili da ne bi dat ~lenovi na Komi sijata. ^lenovite na Podkomi sijata }e se nazna~at so ednogl asna soglasnost od strani te vkl u~eni vo sporot i nejzi ni te kancel ari i }e bi dat na raspol agawe za zasegnati te ^lenki so cel posti gnuvawe na dogovor za sporot vrz osnova na po~it uvawe na ovaa Konvencija;

(b) Dokol ku osporeni te strani ne uspeat da posti gnat dogovor za tri meseci , ~lenovite na Podkomi sijata koi nema da se soglasat vo vrska sopra{aweto }e se izbrat so tajno gl asawe od strana na ~lenovite na Komi sijata so dvo treti nsko mnozi nstvo.

2. ^lenovite na Podkomi sijata }e slu`at vo ni vni ot sopstven kapaci tet. Tie nema da bi dat

dr`avjani na osporeni te ^lenki ili dr`avjani na Dr`ava koja ne e ^lenka na ova Konvencija.

3. Podkomisijata }e go odbere svojot pretседava~i }e gi donese sopstveni te pravila na rabota.

4. Sostanoci te na Podkomisijata obi~no }e se odr`uvaat vo Kancelarijata na ON ili na drugo pogodno mesto odredeno od strana na Podkomisijata.

5. Obezbedeni ot sekretarijat soglasno ~len 10, paragraf 3 od ova Konvencija isto taka }e mu slu`i i na ova Podkomisija bilo koga eden spor pome|u ^lenki te da se pojavuva.

6. Osporeni te ^lenki ednakvi }e gi delat tro{oci te na ~lenovi te na Podkomisijata vo soglasnost so procenki te napraveni od strana na Generalni ot Sekretar na ON.

7. Generalni ot Sekretar }e bi de ovlasten da go vr{ i pla}aweto na tro{oci te na ~lenovi te na Podkomisijata, dokolku e potrebno i pred prenosot na finansijski te sredstva od strana na osporeni te strani soglasno paragraf 6 na ovoj ~len.

8. Dobi eni te i sobrani te informacii od strana na Komisijata }e mu bi dat na raspolagawe na Podkomisijata a posle Podkomisijata mo`e da pobara dopolnitelni relevantni informacii od strana na zasegnati te Dr`avi.

^len 13

1. Otkako Podkomisijata cel osno }e go razgl eda pra{aweto }e podgotvi i dostavi do Pretседava~ot na Komisijata eden izve{taj vo koj }e se sodr`at naodite od strana na Podkomisijata i site pra{awa bitni za problemot pome|u zasegnati te strani i }e sodr`i takvi preporaki za koi Podkomisijata ocenuva deka se pravilni za mirno re{avawe na sporot.

2. Pretседava~ot na Komisijata }e im go dostavi izve{tajot na Podkomisijata na osporeni te ^lenki. Ovie ^lenki za tri meseci treba da gi izvestuvaat Pretседava~ot na Podkomisijata za toa dali gi pri f}aat preporaki te sodr`ani vo izve{tajot na Podkomisijata ili ne.

3. Po dostavuvaweto na izve{tajot naveden vo paragraf 2 na ovoj ^len, Pretседava~ot na Komisijata }e go dostavi izve{tajot na Podkomisijata i izjavi te na zasegnati te ^lenki do drugite ^lenki na ova Konvencija.

^len 14

1. ^lenkata mo`e da izjavi vo bilo koe vreme deka ja pri znava nadl`nosta na Komisijata da primi i razgl eduva komunikacii od poedinci ili grupi na poedinci vo ramki te na nejzni tata jursdikcija koi tvrdat deka se `rtvi na kr{eweto na nivni te prava od strana na taa ^lenka, koi prava se predvideni vo ova Konvencija. Ni edna komunikacija nema da se primi dokolku se raboti za takva ^lenka koja ne dal a takva izjava.

2. Sekoja ^lenka koja dava takva izjava navedena vo paragraf 1 od ovoj ~len mo`e da formira ili uka`uva na eden organ vo ramki te na nejzi nata pravna ramka, koj organ }e bi de nadl`en za primawe i razgl eduvawe na barawata od strana na poedinci te ili grupi te na poedinci vo ramki te na nejzi nata jursdikcija, koi tvrdat deka se `rtvi na kr{ewata na pravata predvideni vo ova Konvencija i koi gi iscrpile si te drugi raspolo`ivi insti tucii za obe{tetuvawe.

3. Dadenata izjava soglasno paragraf 1 na ovoj ~len }e mu se dostavi na Generalni ot Sekretar na ON od strana na zasegnatata ^lenka, koj posle }e im raspredeli primeroci na drugite ^lenki. Izjavata mo`e da se povle~e vo bilo koe vreme so izvestuvawe na Generalni ot Sekretar, no takvi te izjavi nema da vl i jaat vrz komunikacii te {to se na procedura kaj Komisijata.

4.]e se dr`i eden registar na barawa ili peticii od strana na formirani ot organ vo soglasnost so paragraf 2 na ovoj ~len i zavereni te kopi na registarot }e se kni`at godi{no preku soodvetni kanali so Generalni ot Sekretar, imaj}i predvid deka sodr`ini te nema da se otkrijat javno.

5. Vo slu~aj na neuspeh od strana na uka`ani ot ili formirani ot organ soglasno so paragraf 2 na ovoj ~len, baratelot }e ima pravo da ja dostavi komunikacijata do Komisijata vo period od {es meseci.

6. (a) Komisijata }e ja izvesti bilo koja ^lenka tajno za bilo kakva komunikacija naso~ena protiv nea, za koja se tvrdi deka kr{i nekoja od odredbite na ova Konvencija no identi tetot na poedinecote ili grupata nema da se otkrije bez ni vna soglasnost. Komisijata nema da primi anoni mni komunikacii;

(b) Vo period od tri meseci, ^lenkata za koja se tvrdi deka pravi vakov prekr{ok }e mu dostavi na Komisijata pi{ano obrazlo`enie ili izjava so koja go razjasnuva pra{aweto i }

dade objasnuvawa za obe{ tetuvawata dadeni na poedi necot ili grupata od strana na ^lenkata.

7. (a) Komisijata }e gi razl eda komuni kaci i vrz osnova na dobi eni te i nformaci i od strana na zasegnatata ^lenka i baratelo t. Komisijata nema da razgle duva barawa od strana na baratelo t osven ako ne konstati ra deka baratelo t gi iscrpil site raspolo `livi doma{ ni institucii za dobi vawe na obe{ tetuvawe. Me|utoa, ova nema da va `i za tie slu~ai koga ot{ tetata se odl o `uva bez pri ~i na; (b) Komisijata }e gi preprati predlo zi te i preporaki te, dokol ku ima, do zasegnatata ^lenka i baratelo t.

8. Komisijata vo negovi ot izve{ taj }e vku~i edno rezi me na takvi komuni kaci i, a kade }e se uka `e potreba i edno rezi me na ojasnuvawata i izjavi te dadeni od ^lenki te i za sopstveni te preporaki i predlo zi .

9. Komisijata }e bide nadle `na da gi vr{ i f unkcii te predvideni so ovoj ~len samo dokol ku deset ^lenki na ova a Konvencija se obvrzuvaat so izjavi sogl asno paragraf I na ovoj ~len.

^len 15

1. Vo tekot na postignuvaweto na cel ite na Deklaracijata za Dodel uvawe Nezavistnost na Kolonijalni te Zemji i Narodi, sodr `ani vo rezolucijata na General noto Sobrani e 1514 (XV) od 14 dekemvri 1960, odredbi te na ova a Konvencija na ni kakov na~i n nema da go ograni ~uvaat pravoto na peti cija dodel ena na ovi e narodi od strana na drugi me|unarodni i nstrumenti ili od strana na ON i nejzini te specijal izirani agencii .

2. (a) Komisijata osnovana spored ~len 8, paragraf 1 od ova a Konvencija }e dobi e peti cii od Nesamovladea~ki te Teri torii i od site drugi teri torii za koi se odnesuva rezolucija na ON 1514(XV) i }e dostavi preporaki za ovi e peti cii do organi te na ON koi se zani maavaat so pra{ awa di rektno povrzani so pri nci pi te i cel ite na ova a Konvencija;

(b) Komisijata }e dobi e od nadle `ni te organi na On pri meroci od izve{ tai te vo vrska so zakonodavstvoto, sudski te, admi ni strati vni te ili drugi merki koi se di rektno povrzani so pri nci pi te i cel ite na ova a Konvencija koi se pri menuvaat od upravuva~ki te Sil i vo ramki te na Teri torii te spomenati vo podparagraf ot (a) na ovoj paragraf i }e dade mi sl ewa i preporaki do ovi e organi .

3. Komisijata vo negovi ot izve{ taj do General noto Sobrani e }e vku~i edno rezi me na peti cii te i izve{ tai te { to gi dobi l od organi te na ON, isto taka i mislewata i preporaki te na Komisijata vo odnos na spomenati te poticii i izve{ tai .

4. Komisijata }e bara od General ni ot Sekretar na Obedi neti te Naci i da gi dostavi site relevantni i nformaci i { to gi ima na raspol agawe za cel ite na ova a Konvencija vo vrska so Teri torii te spomenati vo paragraf 2 (a) na ovoj ~len.

^len 16

Odredbi te na ova a Konvencija vo vrska so razre{ uvaweto na sporovi te ili `al bi te }e se pri menat pravedno i sogl asno drugi te postapki za re{ avawe na sporovi ili `al bi vo obl asta na di skri mi nacijata zacrtani vo drugi te i nstrumenti ili konvencii usvoeni od strana na Obedi neti te Naci i i nejzini te specijal izirani agencii i nema da gi spre~i ^lenki te da ne se obratat do drugi konvencii ili specijalni me|unarodni dogovori vo koi ti e u~estvuvaat.

DEL III

^len 17

1. Ova Konvencija e otv orena za potpi { uvawe od bi lo koja ^lenka na Obedi neti te Naci i ili ^lenka na nekoja od nejzini te specijal izirani agencii , od bi lo koja ^lenka na Statutot na Me|unarodni ot Sud i od bi lo koja druga Dr `ava koja e pokaneta od strana na General noto Sobrani e na Obedi neti te Naci i da stane ^lenka na ova a Konvencija.

2. Ova Konvencija podl egnuva na rati f i kacija. I nstrumenti te na rati f i kacija treba da se dostavat do General ni ot Sekretar na ON.

^len 18

1. Vo ova Konvencija mo `at da vleguvaat si te ^lenki navedeni vo ~len 17, paragraf 1 na Konvencijata.

2. Za~l enuvaweto }e stapuva vo sil a so dostavuvawe na i nstrumenti te za za~l enuvawe kaj General ni ot Sekretar na Obedi neti te Naci i.

^len 19

1. Ova Konvencija }e stapuva vo sil a na tri eseti ot den po datumot na dostavuvaweto na dvaeseti sedmi ot i nstrument za rati f i kacija ili i nstrument za za~l enuvawe kaj General ni ot Sekretar na ON.

2. Za sekoja Dr`ava koja ja ratifikava ovaa Konvencija po dostavuvaweto na dvaeset i sedmi ot instrument za ratifikacija ili instrument za za~lenuvawe, Konvencijata }e stapuva vo sila na trieseti ot den po datumot na dostavuvaweto na svoite instrumenti za ratifikacija ili instrumenti za za~lenuvawe.

^len 20

1. Generalni ot Sekretar na Obedi neti te Nacii }e gi primi i dostavi do site Dr`avi poka`ani te rezervi od strana na Dr`avite vo tekot na ratifikacijata ili za~lenuvaweto. Sekoja Dr`ava koja mu se sproti vstavuva na rezervata }e go izvesti Generalni ot Sekretar na Obedi neti te Nacii vo peri od od devetdeset dena deka ne go pri f a}a toa.

2. Poka`anata rezerva koja }e bi de sproti vna na cel ite na ovaa Konvencija nema da se dozvoli , ni tu takva rezerva koja bi ja zabrani va rabotata na bilo koj organ f ormi ran od strana na ovaa Konvencija. Edna rezerva }e se smeta kako nesoodvetna ili spre~uva~ka dokol ku najmal ku dve treti ni od ^lenki te na ovaa Konvencija ne ja pri f atat.

3. Rezervite mo`at da se povle~at vo bilo koe vreme so izvestuvawe na Generalni ot Sekretar. Takvoto izvestuvawe }e stapuva vo sila na denot koga }e se dobie.

^len 21

^lenkata mo`e da se otka`uva od ova Konvencija so dostavuvawe na izvestuvawe vo pi { ana forma do Generalni ot Sekretar na Obedi neti te Nacii . Otka`uvaweto }e stapuva vo sila edna godina po dobivaweto na izvestuvaweto od strana na Generalni ot Sekretar.

^len 22

Bilo kakov spor pome|u dve ili pove}e ^lenki vo odnos na tol kuvaweto ili pri menata na ovaa Konvencija, koj ne se re{ava po pat na pregovori ili po pat na obezbedeni te postapki spored ovaa Konvencija }e bi de upaten do Me|unarodni ot Sud za donesuvawe odluka, po barawe na bilo koja osporena strana, osven ako osporeni te strai n ne se dogovorat za nekoj druga~i n za re{avawe na sporot.

^len 23

1. Vo bilo koe vreme mo`e da se podnese barawe od strana na ^lenki te za revizija na ovaa Konvencija po pat na izvestuvawe vo pi { ana forma adresirano za Generalni ot Sekretar na ON.

2. Generalno Sobranie na ON }e odlu~i za ~ekori te, dokol ku se prezemaat, koi }e se prezemaat vo odnos na takva odluka.

^len 24

Generalni ot Sekretar na ON }e gi i nformira site ^lenki navedeni vo ^len 17, paragraf 1 od ovaa Konvencija za sl edni te podatoci :

- (a) Potpisi te, ratifikacii te i za~lenuvawata spored ~len 17 i 18;
- (b) Datumot na stapuvawe vo sila na ovaa Konvencija spored ~len 19;
- (c) Komunikacii te i izjavi te dobi eni spored ~len 14, 20 i 23;
- (d) Otka`uvawata spored ~len 21.

^len 25

1. Ovaa Konvencija, za koja i tekstovite na [panski , Ki neski , Angli ski , Francuski i Ruski se ednakvo avtenti ~ni , }e se ~uvaat vo arhi vata na Obedi neti te Nacii .

2. Generalni ot Sekretar na Obedi neti te Nacii }e im isprati zavereni primeroci od ovaa Konvencija na site Dr`avi koi im pri pa|aat na bilo koi kategorii spomnati vo ~len 17, paragraf 1 na Konvencijata.

BELE[KI

1 See, for example, General Recommendation XXI on the right to self-determination, and General Recommendation XXIII on the rights of indigenous peoples.

2 See also the *Manual on Human Rights Reporting*, Geneva, UN, 1997; and van Boven, T., The concept of discrimination in the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, in W. K lin, (ed.), *Das Verbot ethnisch-kultureller Diskriminierung: Verfassungs- und menschenrechtliche Aspekte*, Basel, Geneva, Munich, Helbing und Lichtenhahn, 1999.

3 CERD Annual Report, 1996, UN doc. A/51/18, para. 352.

4 General Recommendation VIII (38).

5 CERD s General Guidelines Regarding the Form and Contents of Reports to be submitted by States Parties under Article 9, para. 1, of ICERD (CERD/C/70/Rev. 4).

6 *Ibid.*, see new para. 9 adopted by CERD at its 55th session in August 1999 (CERD/C/70/Rev. 4).

7 General Recommendation XI (42).

8 Initial report of Switzerland to CERD (CERD/C/270/Add. 1), para. 56.

9 CERD Annual Report, UN doc. A/53/18, para. 57.

10 General Recommendation XIV (42).

11 General Recommendation XIII (42).

12 General Recommendation XIX (47).

13 *Ibid.*

14 General Recommendations VII (32) and XV (42).

15 Van Boven, *op. cit.*

16 At the relevant time Article 266 (b) provided: Any person who, publicly or with the intention of disseminating it to a wide circle (videre kreds) of people, makes a statement, or other communication, threatening,

insulting or degrading a group of persons on account of their race, colour, national or ethnic origin or belief shall be liable to a fine or to simple detention or to imprisonment for a term not exceeding two years.

17 Article 23, para. 1, reads: A provision establishing a criminal offence shall apply to any person who has assisted the commission of the offence by instigation, advice or action. The punishment may be reduced if the person in question only intended to give assistance of minor importance or to strengthen an intent

already resolved or if the offence has not been completed or an intended assistance failed.

18 CERD Annual Report, UN doc. A/45/18, para. 56, quoted in van Boven, *op. cit.*

19 *Jersild v. Denmark*. The full text of the judgment of the European Court of Human Rights is available on:

<http://www.dhcour.coe.fr/hudoc/ViewRoot.asp?Item=0&Action=Html&X=1017232056&Notice=0&Noticemode=&RelatedMode=0>

20 See Human rights seminar condemns promotion of racism on the internet, *UN Press Release HR/97/76*, 17 November 1997.

21 Recommendations adopted at the 6th meeting of the Persons Chairing the Human Rights Treaty Bodies, in September 1995, UN doc. A/50/505, para. 20.

22 The Committee on Economic, Social and Cultural Rights was established according to the ECOSOC resolution 1985/17, and not formally as a treaty body under the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights. The Covenant had envisaged

ECOSOC to serve as a monitoring body.

23 The usual practice is for a session to last three weeks, but on a trial basis the Committee held four-week sessions in August 1999 and 2000.

24 Examples are missions to Croatia, Guatemala and Yugoslavia (Serbia and Montenegro).

25 At its 56th session held in March 2000, CERD decided to discuss and adopt a uniform approach in dealing with states reports, which might alter some of the practices mentioned in this manual.

26 *CERD Annual Report*, UN doc. A/45/18, para. 29.

27 The manual can be ordered directly through UN Publications/Bookshop (see Useful addresses at the back) or via the internet: <http://www.unhchr.ch/>

28 Article 9, para. 1 of ICERD reads: States Parties undertake to submit to the Secretary-General of the United Nations, for consideration by the Committee, a report on the legislative, judicial, administrative or other measures which they have adopted and which give effect to the provisions of this Convention [] .

29 CERD's General Guidelines Regarding the Form and Contents of Reports to be submitted by States Parties under Article 9, para. 1, of ICERD, *op. cit.*

30 UN doc. CERD/C/319/Add. 2, submitted by the State Party on 1 April 1997 and considered by CERD at its 52nd session in March 1998.

31 Van Boven, T., The petition system under the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination; a sobering balance sheet ,

ICERD: A GUIDE FOR NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS

United Nations Yearbook, vol. 4, 2000, pp. 271—87.

32 General Recommendation XXVII —

See the annexes to this manual.

33 Article 71 of the Charter of the United Nations, and ECOSOC resolution 1996/31. If your NGO wishes to obtain consultative status, see the Useful addresses section at the back of this manual. Note, however, that NGOs have no official right to participate in the working processes of CERD, which is not an ECOSOC body.

34 The services ARIS offers to NGOs include: making official UN documents available to them; keeping them informed of CERD's schedule; assisting them in their lobbying efforts with governments; reporting on the outcome of the discussion of their governments reports by supplying them with the country report that ARIS prepares after the session, and further, upon request, the official annual report of the Committee; encouraging human rights groups in the countries that have not accepted Article 14 of the Convention to exert pressure on their governments to do so; assisting human rights groups, where appropriate, in filing individual complaints; and, sending UN press releases, immediately after discussion by CERD, to the major news media in the countries concerned. (From ARIS leaflet, Geneva, September 1999.)

35 Communication to IMADR from Mr Martin Scheinin.

36 Banton, M., Decision-taking in the Committee on the Elimination of Racial Discrimination , presented at a public lecture on 13 November 1997 convened by the International Law Association (British

Branch) and the British Institute of International and Comparative Law.

37 Examples of reports which have been submitted by NGOs, or at least a list of such NGOs, might be consulted through the CERD Secretariat or ARIS. See Useful addresses at the back of this manual.

38 Forum Against Racism, *Racism in Switzerland: First NGO report of Switzerland to the UN*, February 1998.

39 As from 2001, some of the sessions may also be held at a Conference Room in the Palais Wilson which houses the Office of the High Commissioner for Human Rights. Should its request be granted by the General Assembly, CERD may also hold one of its two annual sessions at the UN headquarters in New York.

40 CERD/C/35/Rev.3, of 1 January 1989, in particular Rules 80 to 97.

41 See communication no. 6/1995 (Z.U.B.S. v. Australia), and communication no. 8/1996 (B.M.S. v. Australia).

42 Communication no. 8/1996 (B.M.S. v. Australia), paras 6.1 and 6.2.

43 *CERD Annual Report*, UN doc. A/54/18, Annexe III. A.

Selektirana bibliografija

- Alfredsson, G. and Ferrer, E., *Minority Rights: A Guide to United Nations Procedures and Institutions*, Minority Rights Group and Raoul Wallenberg Institute of Human Rights and Humanitarian Law, 1998.
- Basic Facts about the United Nations*, New York, United Nations, 1995.
- Banton, M., Decision-taking in the Committee on the Elimination of Racial Discrimination, presented at a public lecture on 13 November 1997 convened by the International Law Association (British Branch) and the British Institute of International and Comparative Law.
- Banton, M., *International Action Against Racial Discrimination*, Oxford, Clarendon Press, 1996.
- Bidault, M., *Le Comité pour l'Élimination de la Discrimination Raciale; analyse d'une dynamique institutionnelle*, Paris, Montchrestien, 1997.
- Van Boven, T., United Nations strategies to combat racism and racial discrimination; a sobering but not hopeless balance-sheet, in F. van Hoof and J. Smith (eds), *The Role of the Nation-State in the 21st Century; Human Rights, International Organisations and Foreign Policy — Essays in Honour of Peter Baehr*, Monique Casterman-Holleman, The Hague, Kluwer, 1998.
- Van Boven, T. The concept of discrimination in the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, in W. K. Lin (ed.), *Das Verbot ethnisch-kultureller Diskriminierung: Verfassungs- und menschenrechtliche Aspekte*, Basel, Geneva, Munich, Helbing und Lichtenhahn, 1999.
- Van Boven, T., The petition system under the International Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination; A sobering balance-sheet, *Max Planck Yearbook of United Nations Law*, vol. 4, 2000.
- Decaux, E., *Le Droit Face au Racisme*, Paris, Editions A. Pedone, 1999.
- English, K. and Stapleton, A., *The Human Rights Handbook: A Practical Guide to Monitoring Human Rights*, Colchester, Human Rights Centre/University of Essex, 1995.
- Human Rights Fact Sheet No. 7: Communications Procedures*, Geneva, United Nations, 1989.
- Human Rights Fact Sheet No. 12: The Committee on the Elimination of Racial Discrimination*, Geneva, United Nations, 1991.
- International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination: full text and an unofficial summary of the Convention's main provisions (revised version)*, Geneva, Anti-Racism Information Service, 1999.
- Lerner, N., *The UN Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination*, Alphen a.d. Rijn, Sijthoff and Noordhoff, 1980.
- Manual on Human Rights Reporting*, Geneva, United Nations, 1997.
- Meron, T., The meaning and reach of the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, *The American Journal of International Law*, vol. 79, 1985, pp. 283—318.
- OF laherly, M., *Human Rights and the UN, Practice before the treaty bodies*, London, Sweet and Maxwell, 1996.
- Partsch, K.J., The Committee on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, in P. Alston (ed.), *The United Nations and Human Rights: A critical appraisal*, Oxford, Clarendon Press, 1992.
- The First Twenty Years: Progress Report of the Committee on the Elimination of Racial Discrimination*, New York, United Nations, 1991, HR/PUB/91/4.

Pronao|awe na dokumenti i inf ormaci na internet

(ve mol i me da zabel e` i te deka i nf ormaci i te predstaveni vo ovoj pri ra~ni k se to~ni zakl u~no so 21 Jul i 2000, no se podl o` ni na promeni)

United Nations
UN Office of the High Commissioner
for Human Rights
<<http://www.unhchr.ch>>
A. (Choose) OHCHR programmes —
conventional mechanisms
(treaty-monitoring bodies)
Committee on the Elimination of
Racial Discrimination
<<http://www.unhchr.ch/html/menu2/6/cerd.htm>>
¥ introduction
¥ Press releases
¥ sessions (State party reports,
Concluding Observations)
since 50th session in March 1997
¥ individual complaints
<<http://www.unhchr.ch/html/menu2/8/art14.htm>>
¥ Overview of procedure
¥ Statistical survey of individual
complaints considered
¥ Jurisprudence (selected decisions)
¥ Other communications/complaints
procedures
Introduction — Fact Sheet 7:
Communications Procedures
— (general information on various
communication
procedures)
¥ Model questionnaires for
communications/complaints
B. (Choose) OHCHR programme documents
Treaty bodies database
<<http://www.unhchr.ch/tbsdoc.nsf>>
¥ Committee members
¥ Reporting status
¥ Status of ratification
¥ Documents by treaty
Committee on the Elimination of All
Forms of
Racial Discrimination
¥ Jurisprudence
(communications considered under Art.
14)
¥ State party report
¥ Concluding Observations/comments
¥ Summary record
¥ Additional info from state party
¥ Sessional/annual report of
Committee
¥ Basic reference document incl.
¥ General guidelines regarding the
form and
contents of reports to be submitted
by states

parties under Article 9, paragraph 1,
of the
convention
¥ Rules of procedure
¥ Other treaty-related documents
¥ Decision
¥ General comments
(General Recommendations)
¥ Provisional agenda
¥ Review of implementation
C. (Choose) treaties — International
Convention on the
Elimination of All Forms of Racial
Discrimination
(under Prevention of discrimination)
<http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/d_icerd.htm>
Full text of ICERD
United Nations, Headquarters <<http://www.un.org>>
(Choose) International Law — Treaties
— United Nations
treaty collections — Sample access
Status of Multilateral Treaties
Deposited with the Secretary-
General <<http://untreaty.un.org/English/sample/EnglishInternetBible/bible.asp>>
(Choose) — Chapter IV (Human Rights)
— International
Convention on the Elimination of All
Forms of Racial
Discrimination <<http://untreaty.un.org/ENGLISH/bible/englishinternetbible/partI/chapterIV/treaty2.asp>>
Status of ICERD (list of states
parties to ICERD,
Reservations, Declarations made under
Article 14, etc.)
Others
Interights international law reports:
On-line database
engine on recent decisions of
tribunals applying international
human rights law <<http://www.interights.org/search.asp>>
(Choose) ICERD under treaties /
(choose) CERD
under organs
Recent communications considered by
CERD

Korisni Adresi

United Nations

Obedi neti Naci i

Office of the High Commissioner for Human Rights

Kancelarija na Visokiot Komesar za ^ovekovi Prava

Palais des Nations, CH-1211 Geneva 10, Switzerland

CERD Secretariat

CERD Sekretari jat

Office of the High Commissioner for Human Rights

Kancel ari ja na Vi soki ot Komesar za

^ovekovi Prava

Palais des Nations, CH-1211 Geneva 10, Switzerland

Tel. 41 22 917 9288

Fax. 41 22 917 9022

For UN official documents including states reports:

Za of i cial ni dokumenti na ON, vku-u-vaj}I

gi I dr' avni te izve{ tai

Documents Distribution Office

Kancel ari ja za Di stri buci ja na dokumenti

Door 40, Palais des Nations

CH-1211 Geneva 10, Switzerland

Tel. 41 22 917 4712 or 4900

General enquiries:

Op{ ti pobaruwawa

NGO Liaison Office,

Kancel ari ja za Vrski so NVO-a

Palais des Nations

Room 153, CH-1211 Geneva 10, Switzerland

Tel. 41 22 917 2127

Fax. 41 22 917 0583

To apply for NGO Consultative Status:

Za Apl i kaci i za Konsul tati ven Status na NVO-a

Section of NGO, Division of Economic and Social Council Support and Coordination

Sekci ja za NVO-a, Odsek na Sovetot za

Ekonomski i

Soci al ni Prava, Podr{ ka i Koordi naci ja

Department of Economic and Social Affairs

United Nations, Room DC1-1480

New York, NY 10017, USA

Tel. 1 212 963 4842

Fax. 1 212 963 9248

Website: <http://www.un.org/esa/coordination/ngo>

To order UN publications:

Za nara~ki na publ i kaci i na ON

United Nations Publications

Publ i kaci i na Obedi neti te Naci i

2 United Nations Plaza

Room DC2-853, Dept. C001

New York, N.Y. 10017, USA

Tel. 1 212 963 8302 or 1 800 253 9646

Fax. 1 212 963 3489

E-mail: Publications@un.org

Or

///

Sales Office and Bookshop,

Proda' na Kancel ari ja i Kni ' arni ca

Palais des Nations

CH-1211 Geneva 10, Switzerland

Tel. 41 22 917 2614 (orders),

2613 (enquiries regarding publications, orders),

2615 (subscriptions and standing orders)

Fax. 41 22 917 0084

United Nations Bookshop

Kni ' arni ca na Obedi neti te Naci i

Concourse Level, 46th Street and 1st Avenue

New York, NY 10017, USA

Tel. 1 212 963 7680 or 1 800 553 3210

Fax. 1 212 963 4910

Regional human rights bodies

Inter-American Commission on Human Rights

I nter-Ameri kanska Komi si ja za ^ovekovi Prava

1889 F Street, NW, Washington, DC 20006 USA

Tel. 1 202 428 3967

Council of Europe

Sovet na Evropa

European Commission against Racism and Intolerance

(ECRI), Secretariat, Directorate of Human Rights

F-67075 Strasbourg CEDEX, France

Website: <http://www.ecri.coe.int>

African Commission on Human and Peoples Rights

Af ri kanska Komi si ja za ^ovekovi i Narodni Prava

Kairaba Ave., PO Box 673, Banjul, The Gambia

Tel. 220 392 962;

Fax. 220 390 764

Information services (NGOs)

General assistance/information service for NGOs in regard to CERD:

Anti-Racism Information Service (ARIS)

Anti -rasi sti -ki I nformati ven Centar

14, avenue Trembley, 1209 Geneva, Switzerland

Tel. 41 22 740 3530

Fax. 41 22 740 3565

E-mail: aris@antiracism-info.org

Website: <http://www.antiracism-info.org>

General assistance/information service for NGOs regarding any UN human rights bodies:

International Service for Human Rights

Me|unaroden Centar za ^ovekovi Prava

PO Box 16, 1 rue de Varembo

1211 Geneva, 20 CIC, Switzerland

Tel. 41 22 733 5123

Fax. 41 22 733 0826

Website: <http://www.ishr.ch>

Association for Democratic Initiatives (ADI) - Macedonia

Gostivar, B. Jovanoski St.61 Tel +389 42 22 11 00

Fax: +389 42 22 11 02

E-mail: adi@adi.org.mk

URL: <http://www.adi.org.mk>

Contact Albert Musliu Executive Director

albert@adi.org.mk

Shpend Imeri President

shpend@adi.org.mk

Skopje Pirinska St. 8/4 Tel/fax: +389 2 372 458

Contact: Nicci Lee

niki@adi.org.mk

Association for Democratic Initiatives (ADI) - USA

Contact: Dalip Turkeshi

2566 Ocean Avenue Suite 3

Brooklyn NY, 11229

tel: +1 718 207 9985

e-mail: dturkeshi@adi.org.mk

Association for Democratic Initiatives (ADI) Kosovo

Contacts: Sanita Jashari

Mother Teresa Blvd. 48/12

38000 Prishtina, Kosova

Cell +377 44 173 232

E-mail sanita@adi.org.mk

Association for Democratic Initiatives (ADI) Albania

Contact: Albana Qatipi

Him Koli, No. 45

Tirana, Albania

T/F +355 42 32 739

E-mail albanaqatipi@hotmail.com

E-mail: adi@adi.org.mk

URL: <http://www.adi.org.mk>

Asocijacija za Demokratijski Inicijativi - ADI je nevladina, nepartijska, neprofitna regionalna organizacija. ADI je formirano 1994 god. so cel na promovirane na grajskoto op{testvo, demokratijata, ~ovekovi te prava i razvojot.

ADI svoi te aktivnosti gi vr{ i u preku programi te za

Edukacija na gra|ani te i na glasa~i te

Programata za Edukacija na gra|ani te i na glasa~i te e pove}eklasna taka da osven samata edukacija, sodr` i i komponenta na vkl u~uvawe na gra|ani te vo demokratijski te procesi , kako i ni vnoto u~estvuvaweto vo procesot na odl u~uvawe. Programata ima za cel dobl i `uvawe i pobl i sko zapoznavawe na gra|ani te so toa kako da bi dat povkl u~eni vo procesot na donesuvaweto na odl uki te koi go zasegaat ni vni ot sekojdneven `i vot.

ADI ima trenirano pove}e od 500 vol onteri za nabl uduvawe na lokal ni te, parlamentarni te i pretsedatel ski te i zbori vo 1994, 1996 i 1999 god. Vo 1996 god. ADI ja organi zi ra{ e prvata javna debata na kandi dati vo Makedonija so u~estvuvo na pove}e od 600 gra|ani , ADI isto ima organi zi rano ~esti anketi na javnoto mneni e kako i mnogu sobi ri so gra|ani te.

Programata za Razvoj na Me|uetni ~ki te Odnosi

Ovaa programa ima za cel neguvawe i razvoj na mul ti kul turnorto op{testvo kako i komponentata za re{avawe i prevencija na konf likti i gradewe na merki za doverba me|u pri padni ci te na razl i ~ni te etni ~ki i verski zaedni ci vo Makedonija. Programata se real izi ra so pomo{ na izdani a i studi i koi ja potenci raat sl i ~nosta pred razl i ki te pome|u etni ~ki te, verski te i jazi ~ni grupi , i mo`nosti te za mi ren so `i vot i tolerancija.

Resorsni Centri za NVO-a i Gra|anski te Inicijativi

ADI ima otvoreno tri Resorsni Centri za NVO-a vo Tetovo, Gostivar i [iti p. Centri te nudat kursevi po stranski jazi ci i kompjuteri , kako i pravna pomo{ za NVO-a i i ndi vi dual ci i gra|anski grupi koi se zai nteresi rani za gra|anski i ni cijati vi . NVO-ata vo razvoj mo`at bez nadomest da gi koristat prostori i te i tekni ~kata oprema na Centri te. ADI i m nudi besplatna pomo{ i pravno zastapuvawe na margi nal i zi rani te grupi gra|ani .

^ovekovi te prava

Programata za ^ovekovi Prava vkl u~uva:

- Sobi rawe na i nf ormaci i za po~i tuvaweto na ~ovekovi te prava. Organi zi rawe na razni semi nari i rabotl ni ci za razvi vawe na tekni ki te za sobi rawe na ovi e i nf ormaci i .
- Sostavuvawe na i zve{ tai za i mpl ementacija na me|unarodni te dogovori i standardi od obl asta na ~ovekovi te prava.
- Za{ ti ta i podi gawe na svesta za va`nosta na po~i tuvawe na ~ovekovi te prava, kako i zapoznavawe so razl i ~ni me|unarodni i nsti tuci i i mehani zam za ni vna za{ ti ta.
- Organi zi rawe na semi nari i rabotl ni ci vo obl asta na ~ovekovi te prava voop{to kako i vo obl asta na pravata na `eni te, decata i mal ci nstvata.
- Pe~atewei di stri buacija na i zve{ tai , kni gi i tematski i zdani ja od obl asta na ~ovekovi te prava
- U~estvo vo razni me|unarodni mre`i NVO-a od obl asta na ~ovekovi te prava.

Programata za mladi te

Programata za mladi e di zajni rana so cel ni vnoto vkl u~uvawe na mladi te vo aktivnosti kako {to se sportot, stranski jazi ci , muzi kata, umetnosta, li teraturata kako i drugi aktivnosti koi se od i nteres za mladi te, so cel kul ti vi rawe na ~ustvata za prijetel stvo, op{testven `i vot, razl i ~nost, tolerancija, kreati vnost i tn.

- Edukati ven - preku davawe na ~asovi po stranski jazi ci i kompjuteri , so cel zgol emuvawe na ni vni te komuni kaci ski sposobnosti i konkurentnost, kako i preku programi za razmena na studenti i u~eni ci .
- Psi hosoci al na, preku organi zi rawe na mladi nksi aktivnosti od psi hosoci al nata obl ast kako i od obl asta na umetnosta, sportot, muzi kata, teatrot i drugi aktivnosti .